

Justerat tisdagen den 26 november 2002 beträffande § 210 p. A, i övrigt tisdagen den 10 december 2002

Conny Andersson

Inger Linge

Tore Lidbom

§ 195

Inledning

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades varvid närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades i enlighet med bilagda uppsproslista, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 196

Kungörelse

Anf.nr 1

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 14 november 2002 till fullmäktiges ledamöter och ersättare och länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Tillkännagivande om sammanträdet infördes den 19 november 2002 i tidningarna på sätt fullmäktige beslutat.

Tillägg till föredragningslistan anslogs den 22 november 2002 på landstingets anslagstavla och utsändes samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet utlysts i laga ordning.

I ordningsfråga yttrade sig landstingsråden Stig Nyman och Birgitta Rydberg.

§ 197

Justering

Att jämte ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet ska justeras senast tisdagen den 10 december 2002.

Anmälningssärenden

§ 198

Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t o m den 31 oktober 2006 till ny ersättare i valkrets 2 efter Katarina Sundberg (fp) utse Stefan Lindberg (fp), till ny ersättare i valkrets 4 efter Birgitta Olson (m) utse Roland Bjurström (m) och till ny ersättare i valkrets SO efter Eva Otter (v) utse Hans Christer Johansson (v)

LS 0210-0414, 0416, 0452

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 199

Information om revisorernas höstrapport till landstingsfullmäktige

LS 0211-0483

Anf.nr 3

I ärendet yttrade sig revisorskollegiets ordförande Bo Klasmark.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 200

Delårsbokslut 2002 för Stockholms läns landsting med bolag (förslag 81)

LS 0205-0252

Anf.nr 4

I ärendet yttrade sig Elwe Nilsson, landstingsråden Dag Larsson, Birgitta Rydberg, Bengt Cedrenius, Stig Nyman, Birgitta Sevefjord och Anna Berger Kettner.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa delårsbokslut för Stockholms läns landsting med bolag för perioden 1 januari – 31 augusti 2002.

§ 201

Fastställande av skattesats för år 2003 (förslag 82)

LS 0210-0462

Anf.nr 26

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson, Chris Heister, Birgitta Rydberg, Stig Nyman, Bengt Cedrenius och Birgitta Sevefjord, Marie Ljungberg Schött, Michael Stjernström, Lena-Maj Anding, Boel Carlsson samt Åke Askensten.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag innebärande ”att tills vidare fastställa oförändrad skattesats för Stockholms läns landsting”
- 3) bifall till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag med instämmande av s-, v- och mp-ledamöterna innebärande ”att Stockholms läns landsting omedelbart uppvaktar regeringen med syfte att få till stånd en förändring i utjämningsystemet”

Ordföranden ställde först propositioner om bifall till yrkandena 1) och 2) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd votering genomfördes härefter enligt följande godkända voteringsproposition. Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstabblån utvisade 75 ja-röster, 73 nej-röster och att 1 ledamot varit frånvarande.

Fullmäktige hade bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 2.

Härefter ställde ordföranden propositioner om bifall till respektive avslag på yrkandet under 3) ovan och fann att fullmäktige beslutat bifallit yrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade dels enligt landstingsstyrelsens förslag och dels enligt m-, fp- och kd-ledamöternas förslag med instämmande av s-, v- och mp-ledamöterna

att fastställa skattesatsen för Stockholms läns landsting år 2003 till 11:62 kronor per skattekrona

att Stockholms läns landsting omedelbart uppvaktar regeringen med syfte att få till stånd en förändring i utjämningsystemet.

§ 202**Ny strukturorganisation för Stockholms läns landsting (förslag 83)**

LS 0211-0483

Anf.nr 45

I ärendet yttrade sig landstingsråden Dag Larsson, Chris Heister, Birgitta Rydberg, Stig Nyman, Inger Ros, Birgitta Sevefjord, Bengt Cedrenius och Christer G Wennerholm, Margareta Cederfelt, landstingsrådet Maria Wallhager, Filippa Reinfeldt, Cecilia Carpelan, landstingsrådet Lars Dahlberg, Lena-Maj Anding, Anders Lönnberg, Måns Almqvist, Andres Käärik samt Carin Håkansson.

YRKANDEN

1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

2) bifall till m-, fp och kd-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd votering genomfördes här efter enligt följande godkända voteringsproposition. Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablå utvisade 74 ja-röster, 72 nej-röster samt att 3 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 3.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa ny strukturorganisation för Stockholms läns landsting enligt förslag

att uppdra åt landstingsstyrelsen att framlägga förslag till reglementen för den nya strukturorganisationen

att uppdra åt landstingsstyrelsen att fastställa ny tjänstemannaorganisation under landstingsstyrelsen med anledning av den nya strukturorganisationen

att uppdra åt landstingsstyrelsen att besluta om de budgetjusteringar som den nya strukturorganisationen föranleder

att uppdra åt landstingsstyrelsen att framlägga förslag till ägardirektiv för AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till gemensam investeringsprocess för hela landstingskoncernen

att anse fullmäktiges uppdrag till landstingsstyrelsen per den 11 december 2001 såsom slutfört angående framläggande av förslag till utvecklad koncernorganisation för landstingets samtliga akutsjukhus samt förslag till samordnad beställarorganisation.

§ 203

Fastställande av dagar för landstingsfullmäktiges sammanträden under 2003 (förslag 84)

LS 0211-0493

Fullmäktige beslutade enligt förslag från ordföranden att fastställa följande dagar för sammanträden under 2003 med början kl 09.30.

14 januari, 11 februari, 11 mars, 8 april, 13 maj, 10-11 juni (budgetsammanträde), 9 september, 7 oktober, 11 november, 9 december.

§ 204

Annonsering av landstingsfullmäktiges sammanträden under 2003 (förslag 85)

LS 0211-0494

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att tillkännagivande om landstingsfullmäktiges sammanträden under 2003 skall införas i Dagens Nyheter, Länstidningen Södertälje, Metro, Norrtelje Tidning, Svenska Dagbladet, Nynäshamns Posten och Upsala Nya Tidning.

§ 205

Motion 2001:3 av Kenneth Sjökvist m fl (s) om att vilja satsa för att bryta arvet med dålig tandhälsa (förslag 86)

LS 0102-0086

Anf.nr 98

I ärendet yttrade sig Kenneth Sjökvist, landstingsrådet Stig Nyman, Lena Cronvall-Morén samt Lena-Maj Anding.

YRKANDEN

återremiss av ärendet

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandet ovan och fann att fullmäktige bifallit yrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade att återremittera ärendet.

§ 206

Motion 2001:22 av Marie-Louise Sellin m fl (s) om införande av hederspris till skolor som arbetar förebyggande för att främja barns hälsa (förslag 87) LS

0105-0317

Anf.nr 104

I ärendet yttrade sig Marie-Louise Sellin och landstingsrådet Stig Nyman.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag i sin helhet
- 2) bifall till s- och v-ledamöternas förslag innebärande bifall endast till 1:a att-satsen i landstingsstyrelsens förslag

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit s- och v-ledamöternas förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt s- och v-ledamöternas förslag

att ta upp frågan med Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) om att inrätta ett årligt hederspris till de skolor i länet som arbetar förebyggande för att främja barns hälsa.

§ 207

Motion 2001:24 av Marie-Louise Sellin (s) om primärvårdens tillgänglighet (förslag 88)

LS 0105-0320

Anf.nr 107

I ärendet yttrade sig Marie-Louise Sellin, Andres Käärrik, Lena-Maj Anding samt Marie Ljungberg Schött.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att återremittera ärendet.

§ 208

Motion 2001:34 av Janet Mackegård m fl (s) om införande av ytterligare habiliteringscenter för autism och autismliknande tillstånd samt individuellt stöd till barn och ungdomar med Aspergers syndrom (förslag 89)

LS 0111-0628

Anf.nr 112

I ärendet yttrade sig Janet Mackegård och landstingsrådet Stig Nyman.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

§ 209

Motion 2001:39 av Susanna Brolin (v) om erbjudande till barnmorskor att lära sig vissa nyckelbegrepp på främmande språk (förslag 90)

LS 0112-0692

Anf.nr 114

I ärendet yttrade sig Susanna Brolin och Marie Ljungberg Schött.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

§ 210

Vissa fyllnadsval samt *bordlagda* val (förslag 91)

LS 0111-0643, 0205-0236, 0208-0348, 0210-0470, 0471, 0211-0492

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Peter Danowsky (-) från uppdraget som ledamot och ordförande i styrelsen för Huddinge Universitetssjukhus AB, för

Gabriel Romanus (fp) ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets 3, för Lise-Lotte Berthrand (fp) ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets N samt för Sergio Flores (fp) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets 1.

Fullmäktige valde härefter enligt valberedningens förslag

A **Huddinge Universitetssjukhus AB** intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter 2002 års allmänna val av fullmäktige

Ledamot

- Göran Stiernstedt

Ordförande

- Göran Stiernstedt

Detta val förklarades omedelbart justerat.

B Därefter beslutade fullmäktige att utse ombud och ersättare för ombud att företräda aktieägarna i landstingets hel- och delägda bolag och stiftelser enligt följande:

Ombud

s Ingela Nylund Watz

Ersättare för ombud

s Dag Larsson

- Sören Olofsson

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga följande val.

en ersättare i Nordöstra sjukvårdsstyrelsen, efter H Håkansson (m)

en ledamot i styrelsen för Norrtälje sjukhus AB (-)

en ledamot i styrelsen för Medicarrier AB efter A Dreber (-)

§ 211

Anmälan av motioner

LS 0211-0531

Nr 2002:25 av Margareta Cederfelt (m) om Stockholmarnas rätt till vård inom EU

Motionen remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 16.00

Vid protokollet

Peter Freme

Yttranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges sammanträde den 26 november 2002

§ 196

Kungörelse

Anförande nr 1

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ordförande! Jag har i dag på morgonen fått veta att tilläggslistan inte har nått alla ledamöter ännu. Innan jag yrkar någonting vill jag därför veta huruvida tilläggslistans ärenden kan behandlas.

Ordföranden: På den här punkten kan vi bara hänvisa till den arbetsordning som gäller för fullmäktige. Den säger att tilläggshandlingar ska utsändas senast på fredagen. Både handlingar i ärendet och tilläggslistan har utskickats enligt gällande arbetsordning.

Det här kan vara ett problem, men vi har följt den arbetsordning som fullmäktige har lagt fast.

Anförande nr 2

Landstingsrådet N y m a n (kd): Detta har också berättats för mig, precis det vi nu fick höra. Problemet är att det på tilläggslistan finns ett förhållandevis tungt ärende, nämligen nr 7. Det handlar om ny strukturorganisation. Det förefaller knappast rimligt att landstingsfullmäktige ska fatta beslut i den frågan om ett stort antal ledamöter inte har haft tillfälle att sätta sig in i ärendet.

Jag förstår också att frågan är av den karaktären att vi inte onödigtvis ska fördröja hanteringen av det, men jag vill ändå ha förhållandet att tilläggslistan inte nått alla ledamöter noterat till protokollet. Jag riktar en stark kritik mot detta förhållande.

Eftersom detta ärende hanterades i landstingsstyrelsen förra tisdagen och vi beslutade om omedelbar justering av beslutet i det ärendet, så borde handlingarna kunnat skickas ut tidigare än sista dag för utsändande av tilläggslistan. Det hade varit rimligt att den nya majoriteten hade ålagt sig den disciplinen.

Ordföranden: Vi noterar ånyo att vi har följt gällande ordning.

Jag kan ha viss förståelse för Stig Nymans synpunkter, och vi tar med dem i det fortsatta arbetet när det gäller frågan om det är möjligt att ordna någon annan form av hantering. Jag delar uppfattningen att det är ett tungt ärende som föreläggs fullmäktige.

Den notering som Stig Nyman bad om tas till protokollet. Folkpartiet och Moderaterna begär också denna notering till protokollet.

§ 199

Information om revisoreernas höstrapport

Anförande nr 3

B o K l a s m a r k : Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag är ordförande i landstingets revisorskollegium. Den produkt som vi levererar i dag är en helt ny produkt, och vi kallar den höstrapport. Vi tycker att detta är ett steg att ytterligare förbättra kommunikationen mellan landstinget och revisorerna. Vi vill gå fram till fullmäktige med informationen tidigare än förut och då blev det denna produkt som vi valde att lägga fram.

Ett annat syfte är att ha en koncentrerad redovisning. Den omfattar enbart ett par sidor, och vi hoppas att den är lätt att förstå. Den ska också innehålla väsentligheter och revisoreernas resultat av det här verksamhetsårets granskningar.

Jag vill poängtera att det inte på något sätt är en revisionsberättelse. Däremot kanske man kan säga att det är första steget när det gäller att utarbeta en revisionsberättelse som vi brukar presentera i början på april månad.

Vi ser inte heller att detta är något slags slutprodukt, utan fortfarande har vi ganska många granskningar och rapporter att bedöma innan granskningsåret är slut, och detta kan givetvis också påverka vår revisionsberättelse. Den övergripande kritiken är ganska tydlig och framgår av rapporten. Det handlar om bristen på ekonomisk styrning. Men redovisningen av kvalitet och verksamhetsresultatet har väsentligt förbättrats under det här verksamhetsåret.

Därmed, ordförande, ber jag att få överlämna höstrapporten till fullmäktige.

Anförande nr 4

Elwe Nilsson (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är en av de sista gånger som vi har möjlighet att och ska tala om den gångna mandatperiodens ekonomi. Det slutar i alla fall i en prognos.

Jag ska försöka att hålla mig till det som har varit; det är lätt att blanda in annat. Vi har nya ärenden om organisation och skattesats, och vi ska behandla budgeten vid nästa sammanträde, men jag ska försöka hålla mig till det som har varit fram till dags dato och försöka att inte sväva ut alltför mycket i argumentation om det som ska komma senare.

Årets resultat, som finns på sidan 2, som uppgår till 4,1 miljarder kronor är ett resultat av det som har skett under de fyra gångna åren. Detta kan man naturligtvis ha många synpunkter på. När vi tog över för fyra år sedan var det mycket som behövde vridas rätt för att vi skulle komma åt rätt håll – framför allt gäller detta sjukvården.

Det som har skett under de gångna fyra åren, alltså det som vi gick till val på och det som verkligen har fungerat, är att vi har flyttat ut beslutanderätten. Den har flyttats ut från en central pyramid till en organisation där man kan fatta beslut på lägre nivå, närmare varandra och avknoppningar som gett mångfald i vården. Förra mandatperioden lade man ned sjukhus och högg bort delar av verksamheten – utan att få resultat – och så sparkade man 3 000 sjuksköterskor.

När det gäller primärvården har detta arbete lyckats väldigt bra. Vi har i dag väldigt många företag som erbjuder vård till våra invånare. Det som vi gick till val på beträffande sjukhusen, att skapa självständiga enheter med större frihet där besluten kom närmare dem som jobbar, har vi också lyckats med.

De felbedömningar som vi har gjort har handlar om i vilken takt som vi ska få resultat av dels konkurrensutsättning, dels den nya organisation där människor får ta större ansvar själva. Som vi alla vet har exemplet S:t Göran, som vi ombildade till bolag 1992 eller 1993, utvecklats på ett sätt som har varit modell för oss. Om de andra sjukhusen hade utvecklats på samma sätt så talar vi om miljardbelopp i lägre kostnader på våra egna drivna sjukhus, med de har inte uppnått samma resultat.

Jag måste erkänna att vi har gjort en missbedömning i vår budget när vi har beräknat de konkurrensfördelar som vi skulle uppnå – de har inte uppnåtts. Däremot ser vi överallt och känner att det är skördedags, så att säga. Att man slår sönder det som nu har byggts upp och lagts som en grund för att få ekonomi och struktur i sjukvården upplever vi som väldigt besvärande och är väldigt oroade över.

Nu kommer vänstersidan tillbaka med en Högsta sovjet-organisation, om man kan uttrycka det så. Den har inte fungerat tidigare och ingen i verksamheten tror på den heller.

På den här bilden, herr ordförande, visar jag samma siffror som de som står på sidan 2, men på min bild är de uppställda på ett annat sätt. Här står det nämligen skatteutjämning, straffskatt kallas den med vanlig borgerlig vokabulär. Det står på nästa raden. Det är den post som har gjort att vi inte har klarat ekonomin bättre.

När jag läser Socialdemokraternas reservationer och uttalanden gjorda under det senaste året ser jag att de heliggör principen att skatteutjämningen är det finaste och mest demokratiska som finns och det är något som de aldrig ska ändra på; det är bara snack av de borgerliga partierna att skatteutjämningen skulle vara orsaken till den ekonomiska situationen.

Tusenlappar per skattebetalare och år är det som drabbar oss! Oräknat den straffskatt som införs går vi faktiskt runt, vi går med plus. Då har vi satsat på sjukvården och trafiken under den här perioden på ett sätt som ingen i den här salen kan minnas någonsin har varit fallet.

Detta tänker jag uppehålla mig vid en stund. Jag tänker inte tala om de tre sista staplarna på bilden, och de syns dessutom inte särskilt bra ser jag nu. På de tre sista tjocka staplarna står det 2003, 2004 och 2005. Dem ska jag inte tala om; jag ska tala om det som har varit.

Jag vill påminna om att det här utjämningsystemet, som infördes 1996, på 1 miljard, låg ungefär stilla. Både Bosse Ringholm och Claes Ånstrand skrev som finanslandstingsråd till regeringen och talade i dessa talarstolar om att dessa kostnader kan Stockholms läns landsting inte bära med vår ekonomi. Sedan vann vi valet, vi sänkte skatten med 40 öre, för det fanns faktiskt utrymme för det. Då blev Han Som Bestämmer där borta i Rosenbad och de andra oerhört upprörda. Bosse Ringholm sade i ett tal att om vi sänker skatten så ska vi inte ha en investering i infrastruktur eller något annat. I Rosenbad blev de så förbaskade över att vi sänkte skatten så att de ändrade i utjämningsystemet. Nu ska andra ha pengarna. Om vi kan sänka skatten, då kan vi minsann ge pengar till staten!

Detta förhållande syns väldigt tydligt på den här bilden. Det var det man gjorde 1999. Då ändrade man i utjämningsystemet, så att det skulle drabba Stockholms stad och Stockholms läns landsting – alltså de ställen som var borgerligt styrda – så att det verkligen skulle gå illa för oss i ekonomiskt hänseende. Staten införde ett system som accelererar, ett system som är omöjligt att budgetera konsekvenserna av. Detta står även i tjänstemännens handlingar; det går inte att budgetera konsekvenserna av det, vi vet inte från månad till månad hur stora kostnaderna kommer att bli. Systemet är uppbyggt på så sätt att oavsett vad som inträffar så är det Stockholms läns landsting som går med förlust. Det är vi som betalar. Det där har galopperat på ett sätt som är helt omöjligt att hantera.

De blå staplarna på bilden visar verksamhetens eget resultat. Vi har alltså lyckats med att åstadkomma ett plusresultat, men vi vägrar att acceptera en stöld av pengar bara därför att man är irriterad på en borgerlig majoritet – för det är precis det som har skett.

Det ska bli intressant att se vad Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som har hyllat detta system men och försvarat det och sagt att det är sätt att vi skickar i väg pengar till alla andra, nu tänker göra. Det här går inte! Vi har sagt detta länge, men ni har förnekat det. Nu måste det faktiskt till något annat.

Vad inträffar bara några veckor efter valet? När Socialdemokraterna hade lyckats föra ut en bild av en misskött ekonomi i Stockholms läns landsting och när ni hade vunnit valet – vilket ni inte gjorde i antalet röster från väljarkåren, bara i antalet mandat – då började ni tala om att man kanske behöver se över utjämningsystemet. Det sade ingen regering så länge det var borgerlig majoriteten i Stockholms läns landsting. Nu har ni tillsatt en egen liten avdelning med en generaldirektör för att hjälpa er med ekonomin i landstinget. Det är väldigt gulligt och rart!

Före valet sade vi hur det skulle bli. Ingen trodde på oss. Skattechocken talade vi om – ingen trodde på oss. Det kommer att krävas mer än 3 kronor i skattehöjning om ni ska få balans i ert system, det säger tjänstemännen. Naturligtvis kommer era kompisar i Rosenbad att hjälpa till – nu när ni har lyckats få majoritet och kan se till att ändra på systemet. Sannolikt kommer man inte att ändra så mycket i systemet till att börja med; det som kommer att hända är naturligtvis att ni kommer få något som kommer att kallas bidrag för att göra någon form av abrovink.

Men alla som påstår att den borgerliga periodens underskott beror på misskötsel av verksamheten här är lögnare. Det har blivit en bra verksamhet, större valfrihet, fler verksamheter och stora kostnadsökningar bland annat beroende på högre kostnader för sjuksköterskor, löneökningar som är helt exceptionella. Det har vi ingenting emot, till skillnad mot er som tänker sänka den posten i er budget. Detta är faktiskt ett resultat av en fungerande marknad. Det finns många arbetsgivare, och när man konkurrerar om arbetskraften så får man löneglidning, det vet vi borgerliga. Vi var medvetna om det och vi ser det som positivt – och det gör även sjuksköterskefacket.

Anledningen till underskottet i landstingets ekonomi är en socialdemokratisk regering som gör vad som helst för att återta makten, och detta är ett lysande exempel på detta. Verksamheten i landstinget har skötts bra och lämnat överskott!

Anförande nr 5

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande, fullmäktige! Det är onekligen ett intressant delårsbokslut och en intressant rapport från revisorerna, den höstrapport som vi har fått ta del av i dag. Delårsbokslutet visar ju ett mycket deprimerande utfall för detta år på 4,1 miljarder kronor. Det som vi alldeles nyss fick höra var den vanliga

litanian om att alltihop är skatteutjämningsystemets fel. Allt beror på den förhatliga skatteutjämnningen, det är bara den som åstadkommer landstingets dåliga ekonomi.

Men den som läser delårsbokslutet, den som läser revisorernas höstrapport kan inte låta bli att ställa sig några frågor här och där. De 800 miljonerna kronor i konkurrensutsättningsvinster, vart tog de vägen? Hur kan det komma sig att avtalen mellan beställarna och utförarna inte har slutits förrän året nästan är slut, det gäller i synnerhet inom akutsjukvårdsområdet. Hur kan det komma sig att man har ett underskott inom sjukvården på 976 miljoner kronor? Hur kan det komma sig att man felbudgeterar kostnadsläge och volymer vid upprättande av budget inom sjukvården? Hur kan det komma sig att man inte har någon kontroll över kostnadsläget när det gäller personalkostnader? Frågorna hopar sig och det flesta frågor som hopar sig rör faktiskt landstingets egen verksamhet.

Vi fick höra Bo Klasmärk från revisorerna för en stund sedan. Han berättade om revisorernas höstrapport. Jag rekommenderar den till intensivt studium, i synnerhet till er på den borgerliga kanten, eftersom ni antagligen är väl impregnerade med den borgerliga valpropagandan under valrörelsen. Läs höstrapporten från revisorerna. De kritiserar nämligen landstingets gamla majoritet för växande under skott. Man kritiserar landstingets gamla majoriteten för lednings problem inom vården, man ifrågasätter hur man har utövat sitt ägaransvar, varför ägarkommittén över huvud taget inte har vidtagit några som helst åtgärder för att hantera de allvarliga ekonomiska bekymren. Man ifrågasätter de 800 miljoner kronor i budgeterade konkurrensutsättningsvinster. Man ifrågasätter hur det kan komma sig att man inte har reagerat på hälso- och sjukvårdsnämndens äskande om ytterligare 750 miljoner kronor. Det blev inga reaktioner över huvud taget på det.

Tillåt mig bara göra ett kort citat ur höstrapporten som rör just hälso- och sjukvårdsnämnden som jag tror är ganska talande när det gäller hur den gamla majoriteten hanterat ekonomin i det här huset.

”Sättet att behandla ekonomin väcker frågor om grunderna, tillförlitligheten och respekten för budgeten och budgetprocessen. Vi har inte kunnat se att nämnden vidtagit några åtgärder för att få ekonomin i balans. Det förefaller som om nämnden bara tagit för givet att fullmäktige skulle tillskjuta ytterligare medel under löpande år i likhet med vad som skett de senaste åren.”

Själv har jag under de senaste veckorna varit involverad i den nya budgetprocessen. Det finns anledning att oroas skaka på huvudet över en del av den kultur som råder inom landstingsvärlden i Stockholm. Det finns väldigt många – inte alla – som inte tar budget processen på allvar, som tror att budget är ett låtsasförslag, något som man kan åtgärda efteråt oavsett hurdan utfallet blir. Det är klart att med den kulturen i landsting så bli det väldigt mycket av hemlagade problem. Jag är villig att erkänna att det finns problem, och det har vi socialdemokrater sagt hela tiden, med skatteutjämningsystemet. Men en förutsättning för att kunna hantera en skatteutjämningsdiskussion med resten av landets politiker är också att man är villig att åtgärda problemen på hemmaplan. Den viljan har inte funnits hos den tidigare majoriteten.

Jag tror många av oss log när vi hörde Elwe Nilsson säga att det är skördedags. Det känns som att det finns väldigt lite gröda på den här åkrarna som den borgerliga majoriteten har lämnat efter sig. Det kommer att bli oerhört tufft arbete att återställa landstingets ekonomi. Det kommer att bli ett tufft arbete att få ordning och reda i budget processen. Det är efter arbete som vi i den nya majoriteten är villiga att ta på oss. Men att säga att det är skördedags och att man lämnar efter sig en välskött ekonomi är det ganska få som håller med om.

Jag reagerar också när Elwe Nilsson säger att de som påstår att det är den gamla borgerliga majoritetens fel att landstinget har dålig ekonomi det är lögnare. Då inkluderar Elwe Nilsson många människor i denna lögnarskara. Inklusivt landstingets egna revisorer som tidigare yrkade på att landstingsfullmäktige inte skulle bevilja den gamla majoriteten ansvarsfrihet.

Det är ett sorgligt bokslut över en misslyckad ekonomi politik som den borgerliga majoriteten lämnar efter sig. Det kommer tyvärr att bli efter hårt arbete att återställa ekonomin. Vi ska göra vad vi kan, för stockholmarna är väl värda en väl fungerande sjukvård, en väl fungerande kollektivtrafik men också en majoriteten som tar ansvar för skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 6

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Dramaturgin för dagens landstings fullmäktige möte är följande. Först ska nu följa en debatt – och den har redan påbörjats – om det ekonomiska läget i landstinget o huruvida de borgerliga – den avgående majoriteten – har gjort rätt eller fel när det gäller avvägningen mellan att klara av uppgiften att ge god sjukvård eller att hålla budgeten.

Om en stund följer debatten om en av tidernas största skattehöjningar som tillsammans med kommunernas skattehöjningar, tillsammans med höjningen av fastighetsskatten är ett straff lagt på oss som är stockholmare. Vi har ju undrat om det är så att regeringen tycker att vi är en andra klassens medborgare som man kan hunsas med hur mycket som helst. De som bor i Stockholm jobbar, sliter, har långa arbetsresor, har dyrare mat, högre boendekostnader men ändå behandlas vi som om vi borde några som man kan brandskatta hur mycket som helst. Den nya majoriteten jamar med regeringen och tar inte kamp för efter rättvis behandling av oss stockholmare.

Senare under denna fullmäktigedag följer den sista punkten på dagens föredragningslista som handlar om en gigantisk centralstyrning för att det magiska ordet kostnadskontroll ska genomföras. Riktig GOSPLAN-styrning av landstinget handlar det om. Med ett trollspö ska en ny organisation lösa våra problem. Tror ni på detta?

Jag är glad att jag bor i ett landsting som detta, glad över att jag bor i Stockholm där sjukvården fungerar. Sjukvården har fått ett stort utrymme under de gångna åren med borgerligt styre. Vårdgarantin har utvecklats, primärvården har byggts ut, men vi är inte i mål ännu. Personalen har fått betydligt bättre arbetsförhållanden både genom högre löner och genom att det finns möjligheter att arbeta i egen regi. Men hur det blir de kommande åren vet vi inte riktigt, men vi ser ganska mörkt på de möjligheterna för personalen.

Ekonomi i de svenska landsting, inte bara i Stockholms läns landsting, är problematisk. Ni har säkert läst om Värmland som till och med förlorade sin checkräkningskredit lönekrediten, men det ser lika bekymmersamt ut i många andra landsting framöver.

Vi har från både Stockholm och andra håll hört att vi hela tiden får mer pengar och mycket mer pengar. Det är persson-pengar och kanonpengar, och man kallar tillskotten för det ena och det andra. Men sanningen är ju att vi måste gå in och satsa själva för att få del av tillskotten. Sådan är ju förhandlingsplanen när det gäller primärvården och äldreomsorgen, vi får mer pengar först om vi satsar själva.

Detta innebär att vi i den gamla borgerliga majoriteten har satsat dessa pengar, vi har satsat på sjukvården.

I vårt landsting fungerar sjukvården i stora drag väl. För oss liberaler är det det viktigaste. Vi anser därför att det har varit rimligt att tillfälligt några år ha ett underskott i budget en om man vet att det är tillfälligt och man har reserver. Och det har vi haft. Stockholms läns landsting har i grunden stora tillgångar och en stabil ökning av inkomsterna genom länets goda tillväxt. Vi har haft en låg låneskuld genom åren. Vi har kontantfinansierat en mycket stor andel av våra investeringar.

Standard & Poor har ju gjort sin rating av oss här i Stockholm, och de bedömer utsikterna i länet som goda med den stora tillväxt vi har här i länet. Man har gett Stockholms läns landsting betyget AA, och det har man gett även efter det att man har studerat de underskott som vi har haft och den granskning som revisorerna gjorde i våras.

Det känns lite tjatigt att ännu en gång behöva påminna om att det är den politiskt förändrade skatteutjämningen våren 1999 som är hela orsaken till att vi fortfarande har bekymmer med underskott.

Jag vet inte om fullmäktiges ledamöter har någon riktig uppfattning om vad varje sjukhus kostar, men det som vi betalar i utjämningskatt som går till andra landsting som precis som vi får statsbidrag som är ganska låga, vårt utjämningsbidrag är lika stort som hela driftskostnaden för Södersjukhuset, Danderyds sjukhus och Södertälje sjukhus. Det är driftskostnaden för de sjukhusen. Det är lika mycket. Ni kan ju tänka er själva vad vi

skulle kunna göra inom vår egen sjukvården om det utjämningsbidrag som vi tvingas betala inte var av den storleken.

Med den modell som regeringen Bildt–Wibble hade så skulle vi ha haft en utjämningsbidrag i storleken 1 miljard, vi hade vetat från år till år ungefär hur mycket vi skulle budgetera. Med den ordning som är nu vet vi aldrig i förväg hur mycket som vi ska betala, vi ser i bokslutet ett år senare hur mycket det blev.

Det finns ingen landstingledning i världen som klarar att ha en budget i balans här i Stockholms läns landsting så länge skatteutjämnningen är så svåröverblickbar och därmed också dränerar sjukvården på så mycket pengar. Jag tycker att vi just ha sett bevis på detta nu i dagarna, då vi har kunnat ta del av den nya majoritetens budgetförslag. Den innebär att man kommer att ha en obalans i budgeten och tilltagande underskott, tilltagande låneskulder de kommande åren trots att de genomför en skattehöjning.

Revisorerna har en hel del synpunkter i sitt yttrande och det är en hel del kända fakta som de berör, men de avstår från att analysera en del av orsakerna bakom sina påpekanden. Naturligtvis är det vi som politiker som har det ansvaret.

Det finns mycket att säga om budgetprocessen. När vi för ett par år sedan började fatta budgetbeslut i juni månad i stället för i november månad så var tanken god. Sjukvårdsområden, nämnder och styrelser skulle få mer tid på sig att utarbeta en detaljerad budget. Men vad ingen kunde förutse då var att vårds personalens löner skulle öka såpass snabbt som fallet har varit i Stockholmsområdet och att det var ogörligt att sja om detta i budgetramarna två år innan man ser svaret i bokslutet.

Så lång tid går nämligen mellan det att vi fastställt budget ramarna som arbetas fram under april månad ett år, antas i landstingsstyrelsen i majoriteten, i juni i fullmäktige. Under hösten arbetar man i nämnder och styrelser. Sedan drivs verksamheten i ett helt år. I april året därpå ges årsredovisningen här i fullmäktige. Först då ser man om man hade rätt två år tidigare.

Med en sådan budget process är det sannolikt att landstinget behöver en kontrollstation i mitten på tvåårsperioden. Så har det också varit de flesta år sedan vi gick över till den nya budgetprocessen, i majoriteten har vi gjort justeringar i budgeten som landstingsfullmäktige fastställt i juni månad.

Jag beklagar att det inte kommit fram något ärende i år till landstingsfullmäktige där man har medgivit hälso- och sjukvårdsnämnden det tilläggsanslag som man borde ha fattat beslut om. Den bedömning som vi har gjort i Folkpartiet är att sjukvården behövde detta tillskott om 750 miljoner kronor. Nu får reglera detta i bokslutet. Men både tjänstemän och politiker har varit ense om att det inte är möjligt att göra några dramatiskt stora besparingar inom sjukvården. Länets innevånare har rätt att kräva en trygg sjukvård.

Vi i Folkpartiet hade sett fram emot att utveckla ägarstyrningen, vilket ju revisorerna betonade vikten av. Vi hade till och med nominerat representanter i landstingsstyrelsen till dessa uppdrag. Vi tror att detta är en av de viktigare uppgifter som vi som ägare har nämligen att bli tydligare som ägare med vad målet är för våra utförare och även se till att ersättningssystemet främjar det som vi vill att verksamheterna ska åstadkomma.

Våra ersättningssystem styr i dag verksamheterna i riktning mot att göra mer, det är bra, för vi har sett att sjukvården i dag gör väldigt mycket mer än för bara några år sedan. Det känner vi oss i den avgående borgerliga majoriteten stolta över. Men vi ser att ersättningssystemen kan förbättras så att man också ägnar sig åt kostnadsjakt och inte bara att göra mer.

Det finns mycket att lära när det gäller att använda konkurrens mellan olika vårdgivare och konkurrens mellan olika idéer om hur vi kan organisera vården. Vi känner i Folkpartiet en viss oro över den nya majoritetens ändrade inriktning. De är inte intresserade av ökad konkurrens i vården. Vi tror att detta kommer att visa sig i ökade kostnader. Om man vill ha ordning på landstingets underskott, inklusive konkurrens om nya lösningar, nya vårdidéer.

Med dessa ord yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens hemställan, nämligen att vi ska lägga rapporten till handlingarna!

Anförande nr 7

Landstingsrådet Cedrenius (mp): Herr ordförande, fullmäktige! Det här är ju ett embryo till en ganska intressant debatt. Samtidigt känns den ganska avslagen, om jag ska vara ärlig.

Vi har nu hört Elwe Nilsson redovisa den konsekventa strategi som man tidigare har haft, nämligen att skylla sitt eget misslyckande på riksdagsbeslut. Jag vill bara erinra fullmäktige om, när man nu talar om denna straffskatt, att vi här varje år även har visat att denna straffskatt – som jag inte anser är någon straffskatt – har varit budgeterad. Jag ska svara på Elwe Nilssons fråga också, och säga att vi fortfarande försvarar inkomstutjämningen. Det är också en post som väldigt ofta de senaste åren, inte det halvår som vi diskuterar nu men tidigare, har den stämt, budget contra kostnaden.

Bristerna som har uppstått i ekonomin och en stor del av bristen i ekonomin nu också är icke beroende av inkomstutjämningen. Det är beroende på en felaktig budgetering och en felaktig optimism, för att vara snäll. Den beror egentligen på att man tidigt under förra mandatperioden bestämde sig för att sänka skatten. Det är skattesänkningen som man nu får betala för. Eller rättare sagt: det är den nya majoriteten som måste försöka rätta upp vad den gamla majoriteten har ställt till med. Vi talar nämligen om ett underskott i storleksordningen 10 miljoner kronor.

När det gäller det som Birgitta Rydberg säger märker man att Birgitta Rydberg är lite mildare i tonen när det gäller att försvara sig. När jag lyssnade till Birgitta Rydberg

tänkte jag på min folkpartistiske släkting i Östergötland. Han brukar alltid säga till mig när vi pratar politik att att vara folkpartist det vet du, det är att vara kluven. Birgitta, du är ganska kluven. Du säger att avvägningen mellan god vård och att hålla budget är att temat för dagens ämne. Nej, det är inte en avvägning mellan att hålla god vård och att hålla budget som är temat. Det är egentligen detta som ni har misslyckats med. För att alla i den här fullmäktigeförsamlingen har den förra mandatperioden, och jag hoppas att det är samma sak den här mandatperioden också, varit eniga om att vi ska ta ett kollektivt ansvar för att ge invånarna i vårt landsting en god vård. Det har varit en ganska god vård. Däremot har vi varit fullständigt oeniga om att det inte ska finansiera den goda vården. Det är det som vi ser det här verksamhetsåret en efterdyning av, den sista efterdyningen nämligen 4,1 miljoner kronor.

Då säger Birgitta att man tillfälligt, under några år, kan tulla på kapitalet. Det är okej. Att det skulle vara något av en riktlinje. Samtidigt vet vi att kommunallagen säger att vi inte får skingra landstingets kapital. Att kalla det att man tullar på kapitalet några år och att Standard & Poor ger oss betyget AA det gör de så länge som vi har skattebetalare. Sedan så om man jämför Birgittas och Elwes uttalande blir det oerhört intressant. För Birgitta säger att vi har råd att tulla på kapitalet eftersom vi har en tillväxt som är så god i Stockholms län. Just det. Det är därför som skatteutjämningen är konstruerad så som den är. Skatteutjämningen har ju kommit till för att man ska utjämna tillväxten över Sveriges land. Det är därför som riksdagen har beslutat om att vi ska ha en skatteutjämning. Alla ska få ta del av den tillväxt som är ojämlik i olika regioner. Det är det som är orsaken till att vi har ett system för detta.

Sedan, vilket Elwe alltid glömmer bort i debatten, är samtliga partier i den här församlingen både opposition som majoritet har sagt att skatteutjämningsystemet ska vi försöka få myndigheterna som bestämmer om det att se över. Det slår orättvist i denna region. Delar av systemet, hur det räknas ut, slår orättvist. Jag vill påminna om att förra majoriteten fick ett uppdrag att försöka se till att landstinget fick tillbaka de 750 miljoner kronor som årligen betalas som ersättning till kommunerna för kollektivtrafik och färdtjänst som de inte utför. Det finns en rad sådana saker i systemet. Det är alltså 750 miljoner kronor fyra gånger det handlar om. Det är några miljarder kronor, men det har ni inte varit intresserade av att plocka hem.

Det är magstarkt att man kan beklaga att det inte har varit efter tilläggsärende om att HSN borde få mer pengar i anslag. Läs revisorernas kritik. Ta till er revisorernas kritik som de gav er med anledning av förra årets bokslut. Tänk på det i fortsättningen. Låt oss sluta med det här oansvariga.

Jag tycker att vi alla ska ställa upp och gemensamt försöka sanera landstingets ekonomi sådan som den har blivit efter den förra mandatperioden. Det skulle jag vilja höra att minoriteten också ställer sig bakom den ambitionen.

Vi i majoriteten har faktiskt tagit det här på mycket stort allvar. Ni har sett vår plattform; den innehåller väldigt mycket av förnyelse. Vi har rivstartat. Vi har rivstartat genom att säga: Nu får det vara slut på den släpphänta ekonomiska kontroll som rått under den förra majoriteten. Vi har rivstartat genom att skissa upp en ny organisation, som vi också ska genomföra i praktiken. Vi har rivstartat genom att lägga fram en budget. Den är inte i balans – alldeles riktigt; den är underbalanserad. Men den är betydligt mer i balans än vad den förra majoritetens budgetar någonsin har varit. Sedan får vi se hur det går.

Vi får se till att föra förhandlingar med regeringen och myndigheterna – det som Elwe kallade gulligt och nyttigt. Vi tar inte det som ett gulligt och nyttigt problem – det är en allvarlig och seriös förhandling som vi ska föra med myndigheterna.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 8

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Det finns ingenting som är så roligt som att säga att liberaler är kluvna och raljera med det. Men som östgöte kan jag bjuda på det.

Att hålla budgeten är väldigt enkelt om man har ett skatteutjämningsystem som man vet vad det kostar redan året innan, när man gör sin budget. Men så har inte det nuvarande systemet sett ut. Folkpartiet tycker att det är rimligt att ha ett skatteutjämningsystem i landet, men det måste vara ett system som inte jämnar ut inkomsterna till 99 procent, som nuvarande system gör. Det måste vara ett system som tar hänsyn till vårt höga kostnadsläge, bland annat till våra höga vårdlöner. Det gör inte dagens system.

Dag Larsson talade tidigare om att vara villig att åtgärda problemen på hemmaplan. Då har man missuppfattat sitt uppdrag. Det här är inte problem på hemmaplan. Det här är problem som vi måste kontakta regeringen för att lösa.

Man måste faktiskt göra en avvägning mellan att göra en budget som håller och att kunna anpassa vården till de behov som uppstår. Vi har haft reserver i vårt landsting, och man kan tillfälligt låna av sig själv. Våra jurister har gjort bedömningen att man har möjlighet att göra det när det finns särskilda skäl.

Vi ville ha en debatt om skatteutjämningsystemet i Stockholm. Vi har fått det, men vi har ännu inte lyckats få regeringen att ändra det. Men den politiska bedömningen att man hade kunnat klara vården utan att ha de resurser som vården nu har fått använda är felaktig. Vi i Folkpartiet har varit helt på det klara med att vården inte hade klarat några åtgärder i miljardstorlek. Då är det bättre att ha tillfälliga underskott och se till att patienterna har det bra. Det är landstingets huvuduppgift.

Anförande nr 9

Landstingsrådet C e d r e n i u s (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Vi fick ju nu en ny version, den tredje: Vi lånar av oss själva. Jag vill bara påminna om att det aldrig har funnits någon post i de borgerliga budgetarna under de gångna fyra åren som har sagt att man ska återställa det kapital som man har skingrat.

Anförande nr 10

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ordförande! Jag tänkte börja mitt inlägg där Dag Larsson slutade. Han sade: Stockholmarna är värda en fungerande sjukvård och kollektivtrafik. Om detta mål råder det ingen tvekan, och det kommer aldrig heller att bli någon votering i den frågan. Sedan är frågan hur vi ser på vad som ska komma först och sist för att åstadkomma det. Nu är vi inne i en debatt om landstingets ekonomi igen, och vi återkommer alldeles säkert med en summering fram på västkanten – kring vårdagjämningen brukar vi ha revisionsdebatter och blicka tillbaka. Då får vi väl tillfälle att summera hela mandatperioden – vi hade inte tänkt ta upp så mycket av det i dag.

När vi summerar ekonomin under mandatperiodens sista år måste vi ändå, tror jag, kunna ålägga oss att se på vad som faktiskt har hänt och utträttats under de här fyra åren och våga göra den jämförelsen, såväl på sjukvårdsområdet som inom kollektivtrafiken, som är de två stora och tunga områdena. Jag börjar då reflexionerna med hur det såg ut för fyra år sedan, med utomordentligt tydlig underbemanning och en situation där det krävdes insatser för att höja löner, förbättra arbetsmiljön, och så vidare. Vi gjorde det.

Vi började mandatperioden i ett läge då *alla* räknade med att en utgift som återkommer i varje ekonomisk debatt här, nämligen för skatteutjämningen, skulle ligga på mellan en och max en och en halv miljard. Ingen hade en aning om någonting annat förrän på senvåren 1999, då man ändrade systemet. Vi har här på OH-apparaten sett lite staplar som går åt fel håll. Insikten om att de går åt fel håll tycks nu utbreda sig i ganska breda politiska lager, och det tycker jag är utomordentligt bra. Det innebär bättre förutsättningar att kunna föra en saklig debatt i den frågan.

Ändå skulle jag vilja att vi i den här debatten kunde fokusera på det vi kan påverka. Cedrenius var inne på att det är budgeterade poster. Men om du tittar på vad vi budgeterade till skatteutjämning i juni förra året inför det här året, och jämför det med utfallet när det gäller skatteutjämningen, ser du att det är någonstans mellan 750 och 800 miljoner mer i skatteutjämning än såväl du som jag visste förra sommaren. Det är alltså inte alldeles enkelt att hantera den storheten. Det är väl knappast någon annan kostnadspost som har ökat så mycket på så kort tid, och det är då en kostnadspost som ligger utanför vår kontroll.

Man måste rimligen få ta med detta i bilden när man diskuterar den ekonomiska utvecklingen. I annat fall blir det väldigt svårt att hantera de storheter i budget och redovisning som vi faktiskt kan hantera, som vi är valda och utsedda att hantera och som jag vet att det finns en ambition i alla partier att hantera. Det kommer ni strax att upptäcka. Om ungefär tre veckor, då vi ska ha budgetdebatt, kommer vi väl att påminna om hur enkelt det är att hantera det som vi har egen överhöghet över.

Skatteutjämningen är ett jätteproblem. Inkluderar man den i den här debatten kommer man naturligtvis fram till att det ekonomiska utfallet är alldeles enormt dåligt. Men låt oss – i varje fall för en liten stund, nämligen under den fortsatta debatten i dag – koncentrera oss på hur hälso- och sjukvårdsekonomin har utvecklats under det här året, ja till och med under hela mandatperioden.

Jag är tacksam för höstrapporten från revisorerna, samtidigt som jag gärna vill skicka med till revisorerna – jag hoppas att någon företrädare för dem är kvar i lokalen – att det är vanskligt att ta till sig rapporten och ta den på riktigt allvar när revisorerna kommer med så allmänna slängar som "Ledningsproblemen inom vården är allvarliga." Sedan hänvisar man till att en ägarkommitté inte kom i gång. Problemen är allvarigare än så, men det handlar inte enbart om ledningsproblem här i landstinget. Det handlar om det också, men de problemen är inte så stora som det totala ekonomiska resultatet pekar på. Det handlar snarare om att kunna se vilka storheter det är som ska finansieras, egentligen.

I debatten talas det om att pengarna är förspilda och att de har ramlat ned i svarta hål. När det görs den typen av uttalanden vill jag säga: Tänk er för, vänner som använder de begreppen! Jag vet att det kommer att utfärdas kontrolluppgifter på de mesta av de här pengarna om någon månad. Vi har betalat löner och social avgifter, och vi har gjort andra åtaganden för de här pengarna. Det är vad de står för. De står inte för några svarta hål eller okontrollerade utgifter.

Jag påstår att hälso- och sjukvårdsnämnden och de sex sjukvårdsstyrelserna har haft en utomordentligt god kontroll över ekonomin under den här perioden. Vi har ännu inte avtal med alla akutsjukhus. Det är ett som återstår och så är det något primärvårdsområde i nordväst som vi inte är färdiga med, men allt det andra är ju klart! En av anledningarna till att vi drar ut på den diskussionen är att vi vill ha ännu större kontroll över ekonomin. Vi är inte släpphänta. Då hade vi väl haft avtalen inför det här året klara för ett år sedan eller så.

Det finns alltså en utomordentligt hög ambition att försöka hålla koll på kostnaderna. Men sedan är det ju så att arbetsmarknaden på det här området är tämligen fri, och behoven av personal är stora här, men de är stora också i andra landsting.

Ordföranden gav oss möjlighet att kommentera revisionsrapporten också under den här debatten och inte ta en särskild debatt om den. Jag reagerade också på en annan punkt, och jag hoppas att detta kan utvecklas när årsrapporten från revisorerna kommer. Men jag måste redan nu få tala om att jag inte gillar en mening som den här under Revisionsområde 2 i höstrapporten: "Det förefaller som om nämnden" – det är alltså HSN – "bara tagit för givet att fullmäktige skulle tillskjuta ytterligare medel under löpande år, i likhet med vad som skett de senaste åren".

De senaste åren har vi till och med förra året haft ett par dialoger per år med företrädarna för revisionsområde 2. Vi har där haft tillfälle att på djupet resonera om vad som ligger bakom de ekonomiska resultaten. Det skulle ha varit ett möte tidigare i höst. Det ställdes in av för mig okänd anledning. Det hade varit värdefullt om vi hade fått

ha den dialogen innan man skrev ned sådana här meningar. Det är naturligtvis inte så att vi bara tar för givet att vi kan skicka en räkning till fullmäktige så fixar det här sig. Jag påstår att presidiet för hälso- och sjukvårdsnämnden är mognare än så. De flesta av oss sitter dessutom i landstingsstyrelsen och ska ta hand om frågan där. Så lättvindigt hanterar vi inte de här sakerna.

Bengt Cedrenius! Det är du och Dag Larsson från den nya majoriteten som har varit uppe i debatten hittills. Låt oss hjälpas åt att sanera ekonomin, sade du. Jag lovar att ställa upp. Men då handlar det om att också vidga perspektivet. Om det enbart handlar om att sanera ekonomin genom att skära ned så att kostnaderna minskar i förhållande till beräknade intäkter är jag inte med.

Jag vill ta hjälp av dig, Bengt Cedrenius, och Miljöpartiet för att påminna regeringen om de löften vi har fått de senaste två tre åren. Jag trodde på regeringen när man sade att det skulle komma 8 miljarder från försvaret till hälso- och sjukvården, varav den största andelen till landstingen. Jag trodde också på den där bonusmiljarden år 1. Hittills har jag haft en del förhoppningar om pengarna som skulle gå till kökörtning och till en nationell handlingsplan.

Kommunförbundet och Landstingsförbundet följer vad som faktiskt sker. Vi kan riskera att i år få lägre statsbidrag än vi fick förra året. Det ser just nu ut som om vårt landsting skulle få 150–170 miljoner, men det är inga nya pengar – till dem är nya arbetsuppgifter fogade.

Ska vi kunna sanera ekonomin här i landstinget handlar det om ökade intäkter och definitivt inte enbart höjd skatt. Precis som du sade i ditt inlägg handlar det om att också föra en dialog med regeringen och myndigheter. Det handlar i första hand om att påminna om faktiskt utställda löften.

Jag tycker att det är pinsamt att behöva redogöra för detta. När allmänheten får veta vad regeringen beslutat är det bara löftena om tillskotten som rapporteras i tidningarna. Ingen skriver om indragningarna. Det är märkligt att inte journalister och andra i alla medier uppmärksammar Landstingsförbundets och Kommunförbundets utomordentligt allvarliga kritik på de här punkterna.

Nu är det ju så att Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet mer eller mindre ingår i landets regering. Därför har ni ett alldeles särskilt ansvar för att påminna den nuvarande regeringen om givna löften.

Skulle vi lösa det här landstingets ekonomiska problem enbart inom ramen för vad vi kan fatta beslut om här i salen blev det bekymmersamt för stockholmarna både när det gäller sjukvård och när det gäller kollektivtrafik. Låt oss hjälpas åt med att påminna en löftesgivande regering om att löftena faktiskt borde gå att skriva in i våra budgettexter. Hittills har detta inte varit möjligt.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 11

Landstingsrådet Sevefjord (v): Ordförande, ledamöter! Elwe Nilsson inledde den här diskussionen med att säga att alla som säger att underskottet beror på misskötsel är lögnare. Jag säger att underskottet beror på misskötsel – alltså är jag per definition en lögnare.

En majoritet av dem som sitter här i salen anser att underskottet beror på misskötsel – alltså är vi lögnare. Svenska Dagbladets ledarsida anser att underskottet beror på misskötsel – alltså är dess ledarredaktion lögnare. Dagens Nyheters ledarsida anser att underskottet beror på misskötsel – alltså är dess ledarredaktion lögnare. Revisorerna – och det är allvarligare – anser också att underskottet beror på misskötsel. Alltså anser den borgerliga minoriteten att de är lögnare!

Däremot anser man inte att Ralph Lédel är en lögnare när han i delårsbokslutet skriver att vi inte har ett underskott utan ett överskott på 250 miljoner kronor. Man tar sig för pannan inför den ekonomiska beskrivningen. Det är ju faktiskt inte seriöst. Att man leker med ord och siffror på det här sättet förklarar naturligtvis också varför det ser ut som det gör i ekonomin i Stockholms läns landsting.

Jag ska ta upp några saker som revisorerna har skrivit om i sin höstrapport. Jag vänder mig till Folkpartiet och Kristdemokraterna – jag förstår att Moderaterna anser att revisorerna bara är lögnare.

Håller ni med när revisorerna skriver att det fortsatt växande underskottet måste åtgärdas eller anser ni att revisorerna har fel?

Håller ni med om att vi har ett allvarligt ledningsproblem inom vården eller anser ni att revisorerna har fel?

Håller ni med om att posten om 800 miljoner kronor i förväntad vinst av konkurrensutsättningen inte står att finna någonstans eller har revisorerna fel?

Håller ni med om att det är oacceptabelt att man så här sent eller inte alls har slutit avtal mellan beställare och utförare inom viktiga områden, eller anser ni att revisorerna har fel?

Håller ni med om att det finns stora brister i vården av personer med psykiska funktionshinder och av äldre patienter eller anser ni att revisorerna har fel?

Det vore oerhört intressant att få svar från Folkpartiet och Kristdemokraterna på dessa frågor.

Anförande nr 12

Landstingsrådet N y m a n (kd): Svaret på Birgitta Sevefjords frågor är i allt väsentligt ja.

Anförande nr 13

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Det är intressant att höra Birgitta Sevefjord peka ut sig själv som den enda sanningssägaren och säga att några av oss skulle betrakta oss som lögnare. Det finns mycket sanningar att säga.

När det gäller konkurrensutsättningen har vi nog lite olika sanningar om hur verkligheten ser ut. Vår verklighetsbild är att konkurrensutsättningen har lett till att många anställda har fått helt nya möjligheter att påverka sin vardag och att många patienter har fått betydligt större möjligheter att välja vårdgivare. Men eftersom den här posten ligger under ”koncernfinansiering” medan utfallet syns i verkligheten för patienter och anställda är det svårt att identifiera det här i hälso- och sjukvårdsnämndens budget. Men jag tror att hälso- och sjukvårdsnämnden nog i årsredovisningen kommer att kunna redovisa en del av de positiva effekterna av konkurrensutsättningen.

Stora brister i vården talades det om. Ja, det finns fortfarande brister i vården av de psykiskt sjuka och de äldre. Vi anser att vården på de här områdena har förbättrats, men det finns fortfarande mer att göra. Jag hoppas att vi är sanningssägare när vi säger att vi ska arbeta för att förbättra det här. Från Folkpartiets sida är detta inte en lögn utan en sanning.

När det gäller frågan om det fortsatt växande underskottet måste ändras tycker jag att det vore intressant om Birgitta Sevefjord hade framfört *sin* sanning – tycker hon att detta ska ändras? Den budget som Birgitta Sevefjord och hennes partner i koalitionen har lagt fram innebär ju att budgetunderskottet kommer att växa kraftigt de kommande åren – det blir betydligt värre än det har varit de gångna fyra åren. Men det kanske är en sanning som inte får sägas i dag.

Anförande nr 14

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Bara ett klagande: Om jag tolkade Stig Nyman rätt menar han att revisorerna har fel i allt det de skriver. Det är också intressant.

Budgeten ska vi diskutera i december, så jag tycker att vi kan avvakta med den diskussionen till dess. Då kan vi också se vad ni tänker lägga fram för budget, så att vi faktiskt kan få en vettig diskussion.

Anförande nr 15

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Det är uppenbarligen lite vanskligt att göra korta replikinlägg. Birgitta Sevefjord hade totalt missuppfattat mig.

Du ställde några frågor, Birgitta. Hade jag svarat nej på dem hade jag inte hållit med revisorerna. Nu svarade jag ja, eftersom frågorna var formulerade på det sättet. Härmed hoppas jag att det har klarats ut.

Anförande nr 16

Landstingsrådet Berger Kettner (s): Det var inte utan häpnad jag lyssnade till Birgitta Rydbergs första inlägg. Med stor dramatik och gravallvarlig gick Birgitta upp och talade om dramaturgin för det här fullmäktigemötet. Återigen hör vi både Birgitta och Elwe framställa den förra majoriteten som viljelösa offer för någon annans planering.

För mig är det så att vi i dag samlas till landstingsfullmäktige därför att till exempel du, Birgitta, har blivit vald till ett viktigt uppdrag, nämligen att företräda medborgarna, och så genomför vi ett möte med de punkter som måste upp till avgörande i dag. Mer av dramaturgi än så ligger det inte i det här.

Däremot är det så – och det har varit så hela förra mandatperioden – att några partier tar varje tillfälle att komma undan sitt eget ansvar, vilket jag tycker är allvarligt i just den roll som vi har här i landstinget.

Vi har i dag pratat om revisorernas kritik. Birgitta Sevefjord ställde frågan: Ser du de här 800 miljonerna i vinst från konkurrensutsättningen i redovisningen eller inte? När Birgitta Rydberg skulle svara på den började hon prata om kvalitetsaspekter. Det är fascinerande. Kvalitetsaspekterna är jätteviktiga de också, men när ni gjorde budgeten skrev ni in en siffra; var finns de pengarna? Eller var det bara luft? Det är den frågan du måste svara på i stället för att smita undan in i andra resonemang.

Du säger att vi måste satsa på vården. Ja, det tycker vi också – i god ordning. Vi ska se till att pengarna hamnar där de behövs. Du hänvisar till att vi i vårt landsting historiskt har haft reserver och en liten låneskuld. Ja, så har det varit, men under den mandatperiod som just har tagit slut har ni satt sprätt på varenda öre! Det finns inga pengar kvar, Birgitta. Jag vet inte om du har missat det på något sätt. När man tar alla marginaler i anspråk och kör så nära kanten som man kan, hamnar man lätt i den där offersituationen. Då utsätter man sig för att inte ha något enda val.

Sedan kan jag inte heller låta bli att tycka att ditt resonemang om skatteutjämningen, Elwe, väldigt mycket närmar sig Gustav Fridolins resonemang om SL-taxan: Jag gillar inte det här i demokratisk ordning fattade beslutet om intäktsförstärkning i den offentliga sektorn. Alltså är jag osolidarisk och skiter i det. Jag kan sätta mig över regler och beslut som det passar mig.

Jag låter inte det passera i SL. Det har inte du gjort heller, Elwe. Men samma regler måste gälla alla.

Man kan också konstatera att Birgitta Rydberg hävdar att underskottet nästa år blir större än nu. Det är i och för sig betecknande att Birgitta tror att 1,7 miljarder skulle vara mer än 4,1. Det förklarar en hel del, tycker jag.

I den nya majoriteten är vi beredda att ta ansvar för det uppdrag som är vårt. Vi är också beredda, om än med viss bävan, att axla bördan av ansvaret som de borgerliga partierna vältrar över på oss. Vi tar över ett landsting som inte har en enda krona kvar i kassan.

Jag kan inte låta bli att tänka att fler än jag här i salen måste ha varit kommunalpolitiker med ansvar på socialbidragsområdet. På de vuxna i de allra mest utsatta familjerna här i länet, på dem som inga marginaler har, ofta till och med utan att själva kunna rå för det – som den borgerliga majoriteten förra mandatperioden kunde – läggs kravet att de som vuxna ska ta ansvar för familjens ekonomi och se till att plus och minus går ihop även med de allra sämsta förutsättningarna.

Man kan inte ha olika regler för olika sorters människor. Också ni behöver ta det ansvar vi avkräver de mest utsatta. Och som vanligt skulle vi i den här majoriteten, precis som vi har efterfrågat under hela förra mandatperioden, välkomna var och en av er som är beredd att ta det ansvaret, också när det blir tufft. Och Stig, det kommer inte bara att handla om att få plus och minus att gå ihop på ett mekaniskt sätt. Men vi måste skaffa oss verktyg för att kunna ha någon sorts ordning på ekonomin.

Jag förstår att det är svårt för er att erkänna hur det har varit den senaste perioden. Men nu måste vi hjälpas åt att få ordning på ekonomin, och vi måste ha någon sorts god ordning – åtminstone den sorts ordning som vi kräver av de allra svagaste måste vi våga stå för i den här fullmäktigeförsamlingen.

Anförande nr 17

Landstingsrådet Rydberg (fp): Jag förstår att Anna Berger Kettner vill avdramatisera den här debatten och tycker att det inte är något drama att stockholmarna behandlas som viljelösa offer för en annan planering, nämligen regeringens. Det är faktiskt ett stort bekymmer att så mycket pengar som motsvarar Södersjukhusets, Danderyds sjukhus och Södertälje sjukhus budgetar åker iväg från Stockholm till andra landsting i år. Nästa år är det i storleksordningen hela Huddinge sjukhus, hela Södertälje sjukhus och hela Norrtälje sjukhus budgetar som kommer att åka iväg till andra delar av landet. Jag förstår att man vill avdramatisera det.

Vi är inga viljelösa offer, men vi är offer, och vår vilja är att förändra det här systemet. Uppenbarligen har inte Anna Berger Kettner riktigt den ambitionen.

När det gäller underskotten i framtiden talade jag om de kommande åren och tittade inte bara på år 1 utan även på år 2 och år 3 och i en förlängning även år 4. Då ser det mycket bekymmersamt ut. Jag tror att du, Anna Berger Kettner, borde läsa er egen budget innan du säger att underskotten inte ökar.

Vinsten av konkurrensutsättningen – var finns den? Jo, den finns i utökad verksamhet, och det kommer vi att se när vi behandlar årsredovisningen för hälso- och sjukvårdsnämnden. Där ser man att det numera är bemannade husläkarmottagningar i sydvästra sjukvårdsområdet i södra Stockholm. Där det förr var vakanser är det bemannat med riktiga, levande läkare som tar emot patienter. Ett annat exempel är

gymnottagningen i Kista som aldrig gick att driva – inte förrän man använde konkurrensutsättning och flyttade ut verksamhet. Detta kommer vi att se när årsredovisningen behandlas.

Konkurrensutsättningen har haft många gynnsamma effekter. Den har kostat pengar, men den har gett väldigt mycket mer vård för patienterna. Det är det viktigaste.

Anförande nr 18

Landstingsrådet Berger Kettner (s): Alla här i salen som någon gång lyssnar på debatten vet att jag tycker att det är roligt med en god argumentation. Men man ska inte driva det för långt, Birgitta. Det här är ingen lek och inget spel. Det här är ingen teaterföreställning – det är det verkliga livet. Det här är inte heller en arena för ideologiskt taktikspel. Vi kommer under de närmaste åren att avgöra om den offentligt finansierade vården efter behov här i länet – en fjärdedel av Stockholms befolkning – ska kunna finnas kvar. Ni har sett till att det är väldigt tveksamt, med tanke på hur landstingets ekonomi har utvecklats.

Om vi nu ska gå till de närmast kommande åren: Vi sopar inte på något sätt under mattan att det ser oerhört allvarligt ut. Vad du försöker glömma, Birgitta, är att det inte finns någonting i prognoserna som tyder på det som du och Elwe har försökt antyda: att det skulle finnas någon förbättring att se med er ekonomiska politik. Tvärtom har det varje år lagts till enorma ökningssummor till det ackumulerade underskottet. Att den utvecklingen skulle vända är inte troligt.

Du talade om trollspö förut – det är möjligtvis du som hoppas på att äga ett sådant, så att ni kan fortsätta att gå rakt ut i mörkret och bara hoppas att det ska ordna sig. Det finns ju ingenting som tyder på att ni hade kunnat vända utvecklingen om ni hade fortsatt i majoritet.

Anförande nr 19

Landstingsrådet Larsson (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tillåter mig att göra några reflexioner kring den diskussion som har varit hittills.

Jag vet att Elwe ska komma upp i talarstolen alldeles strax, och det ska bli intressant att höra honom kommentera delårsbeslutet ånyo. Jag utgår från att han igen kommer att hävda att alltihop är skatteutjämnings fel. Vi kommer sedan att få höra en repris på valargumentationen, där man låtsades som om hela skatteutjämningsystemet skulle kunna avskaffas rakt av i morgon. Därmed skulle alla problem vara lösta, som om vi inte alls hade några bekymmer här på hemmaplan. Jag delar inte den uppfattningen, Svenska Dagbladet gör det inte, Dagens Nyheter gör det inte, revisorerna gör det inte. Men Elwe gör den analysen av situationen, och det får man göra, även om jag tycker att den är felaktig.

Det behövs förändringar, justeringar, i skatteutjämningsystemet. Men jag tror att en absolut förutsättning för detta är att man också visar att man är beredd att hantera sina egna problem på hemmaplan, det vill säga att man är beredd att ta ansvar för den egna ekonomin här hemma i Stockholm. Om man gör det tror jag att det finns förutsättningar för att föra en seriös diskussion med landets övriga politiker.

Birgitta Rydberg har varit uppe och talat, och mina reaktioner på det är lite blandade. Det finns en ton av seriositet och vilja att diskutera verksamheten. Men samtidigt kan man inte låta bli att reflektera över två saker. Birgitta säger: Sjukvården måste få kosta. Den uppfattningen delar vi alla här i salen. Alla tycker att sjukvården måste få kosta. Skillnaden mellan Birgitta Rydberg och oss är att vi tycker att man ska budgetera för det som ska kosta. Man ska budgetera för sjukvårdens kostnader, inte komma efteråt och säga: Ojansan, det blev ett underskott! Man har kört en underfinansierad sjukvård – det är det som är det allvarliga.

Jag tycker att Birgitta är än mer avslöjande när vi frågar: Vart tog de 800 miljonerna från konkurrensutsättningen vägen? Då säger Birgitta: De finns i form av utökad verksamhet. Men det var ju inte så som borgerligheten budgeterade. Borgerligheten budgeterade en besparing på 800 miljoner kronor tack vare konkurrensutsättningen.

Det får mig faktiskt att göra en självkritisk reflexion. Jag har ett förflutet i det socialdemokratiska ungdomsförbundet SSU – det är det många här som har; ni andra har säkert en bakgrund i *era* politiska ungdomsförbund. Jag kommer ihåg första gången jag gick på utbildning där man fick lära sig en del om de andra politiska partierna. Då fick man lära sig schablonbilder. Högern var alltid dum, Folkpartiet var alltid mitt emellan och stod och vacklade. Vänsterpartisterna hade en sedelpress, fick jag lära mig på SSU-kursen: De hade alltid pengar till allting, och de behövde aldrig betala någonting.

Men jag ber faktiskt att få revidera den uppfattningen. Jag ber att få be Vänsterpartiet om ursäkt. Nästa gång jag möter SSU:are ska jag tala om för dem att det är fel parti som anses ha sedelpressen. Det är Folkpartiet i Stockholms läns landsting som har sedelpressen. De kan betala för allting, och de behöver inte lägga fram realistiska budgetar. Jag ber om ursäkt, Vänsterpartiet! Detta ska framföras till SSU – nu vet vi vilka som är de nya budgetpopulisterna i denna församling.

Stig Nyman förde en seriösare diskussion, tyckte jag. Han sade faktiskt att han inser att det finns skäl att ta en del av revisorernas kritik på allvar, även om jag tycker att han tog väl lätt på det här att avtalen sluts sent. Det är klart att om avtalen sluts sent har man ju ingen som helst kontroll över hur priserna utvecklar sig, vilken volym det blir eller hur kvaliteten blir. Då blir det mycket svårare att ha ordning på budgeten.

Själv har jag en del erfarenhet av budgetarbete, inte minst från Stockholms stadshus, där ekonomin faktiskt är ganska välskött, vågar jag påstå, oavsett om det är borgerligt eller socialdemokratiskt styre. Där bråkar man om andra saker, till exempel om man ska sälja ut hyresrätter eller inte, men man bråkar inte om huruvida ekonomin är välskött. Det är en helt väsensskild värld, vill jag påstå.

I Stockholm och Stockholms verksamheter tar man budgeten och budgetprocessen på allvar. Det jag har mött här de senaste veckorna är alltför ofta enskilda – inte alla! – personer som inte tar budgetprocessen på allvar. Och jag kan förstå varför. Man har politiker som har inställningen: Budgeten – vad är det? Det får kosta vad det kostar. Då sprids ju en stämning bland de ledande förvaltningscheferna och andra att budgeten är någonting obetydlig.

Vi har lagt fram en budget som vi faktiskt avser ska få ordning på landstingsekonomin. Jag ser fram emot att få se inte minst Kristdemokraternas men faktiskt också Folkpartiets budgetförslag framöver. Jag hoppas att vi kan mötas i en seriös diskussion om hur vi både ska få en väl fungerande sjukvård, en sjukvård som måste få kosta, och en väl fungerande kollektivtrafik, som också måste få kosta, och samtidigt en budget i balans.

Anförande nr 20

Elwe Nilsson (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! När Birgitta Sevefjord började som gruppleddare fick hon frågan av någon tidning vad hon tyckte om mig som politiker. Hon svarade att hon tyckte att jag var något slags politikens Rocky Marciano. Jag kan kontra med att säga att Sonny Listons dotter ju har börjat boxas, och du verkar rätt lik henne. Hon är ny och slår många missar – det är väl kanske skillnaden mellan dig och mig, Birgitta. Rocky Marciano var ju rätt träffsäker, om man så får säga.

Jag förstår att ni inte riktigt vill prata om anledningarna till att ekonomin har urgröpts. Jag är övertygad om att vi kommer att få se att det är precis som jag och många andra sagt. Får jag påminna om att jag i mitt första anförande sade att ett misstag som vi har gjort är att överskatta de effekter av konkurrensutsättningen som vi skulle kunna få. Sedan har ni ändå hållit på och tjatat om de där 800 miljonerna. Visst, det misstaget har vi gjort. Jag sade det från början.

Hade vi haft de pengarna hade vi haft ett minus i stället för ett plus i bokslutet, som Ralph brukar säga, men det underskottet hade varit av hanterbar storlek. Det är skatteutjämningsystemet som gör att detta inte är möjligt att hantera genom landstinget.

Jag har pekat på detta förut. Eftersom det verkar som om jag redan börjar få rätt måste jag dra det en gång till. Bengt Cedrenius till exempel säger att vi inte har gjort något för att ändra på det här. Ni har inte gjort någonting för att få tillbaka pengarna till färdtjänsten, SL och andra verksamheter i Stockholms län, de pengar som regeringen skickar åt annat håll och inte till landstinget, säger Bengt Cedrenius. Jo, det har vi. Vi har uppvaktat regeringen, vi har skrivit brev och vi har fått svar: Noll intresse. Och nu

kommer vi till pointen: Detta system är sjukt. Det har vi sagt länge, och vi har velat ha ert stöd för att få regeringen att ändra det.

Vad har era gruppleddare sagt här? Jo, att vi är osolidariska. Det är ett bra system, det ska ligga kvar, det är solidariskt, det ska ligga kvar – ni ska inte ha något stöd. Jag och Moderaterna har hävdad att det här var taktik för att vinna valet och att ni efter valet skulle ändra ton.

Nu har vi hört Dag Larsson säga att det måste göras några små justeringar kanske. Bengt Cedrenius börjar säga: Jo, det är nog lite orättvist. Birgitta Sevefjord har inte sagt något sådant ännu – hon slog väl någon miss – men nu börjar det komma. Jag är helt övertygad om att detta system, som har undergrävt ekonomin i detta landsting med borgerlig majoritet, nu kommer att förändras, och det är precis enligt de planer ni har haft för att få majoritet i detta ting.

Hur ni arbetar har varit väldigt tydligt i någon månad. Jag tycker att det är beklämmande att ni med ert agerande medverkar till att man använder skattebetalarnas pengar på detta sätt. Ni har inte med ett ord velat hjälpa till med att uppvakta regeringen och tala om att det är ett felaktigt system, ett sjukt system, och att det inte går att få balans i ekonomin med ett sådant system. Men nu säger ni: Vi kanske måste titta närmare på orättvisorna, det kanske är lite fel. Jag ser fram mot att det kommer – det är enda chansen ni har. Vi har sagt det länge. Välkomna till klubben som har insett vad det handlar om!

Anförande nr 21

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag är beredd att ge dig, Elwe, att du har erkänt att konkurrensutsättningen inte gav de här 800 miljonerna. Men resten av revisoreernas kritik, resten av landstingets vanskötta ekonomi, förbigår du tyvärr med ganska stor tystnad.

Det är just det här som är dilemmat. Om man ska föra en seriös diskussion med landets politiker om skatteutjämningsystemet måste man visa att man kan sköta jobbet på hemmaplan också. Ofinansierade skattesänkningar, brist på kostnadskontroll, budgetar som är rena rama Grönköping – att i en sådan situation försöka prata skatteutjämnning med landets nationella politiker är ganska döfött.

Sedan underlättas inte detta av den moderata vulgärpropagandan där man går ut på gator och torg och talar om att man ska avskaffa skatteutjämningsystemet helt. Då är diskussionen stendöd. De flesta stockholmare och de flesta svenskar tycker att man ska ha en utjämnning mellan rika och mindre välbärgade regioner här i landet. Då tror jag att

vi också tjänar på att föra en mer seriös, tydlig, lugn och sansad diskussion om skatteutjämningsystemet.

Anförande nr 22

Landstingsrådet Cedrenius (mp): Elwe Nilsson säger att den nuvarande majoriteten inte har tagit några initiativ för att vi ska få till stånd en ändring i skatteutjämningsystemet. Jag vill erinra om att det var på Miljöpartiets initiativ som brevet till regeringen skrevs. Det var vi som tog upp och pekade på just detta i fullmäktige. Jag har för mig att det var Peter Larsson som räknade fram siffrorna en gång i tiden.

Svaret som vi fick från regeringen var att det går jättebra att lösa det här med kommunerna i länet. Det var då ärendet hamnade i dåvarande finanslandstingsrådets skrivbordslåda i stället för att drivas vidare.

Men det är inte det här som är det riktigt intressanta. Jag har lagt på Elwe Nilssons bild på OH-apparaten. Där står det att skatteutjämningskostnaden, som man skyller på, uppgår till - 4,4 miljarder. Stig Nyman pekade på vad det skulle ha stått där. Stig har alldeles rätt i att vi inte kunde förutse storleken på skatteutjämningskostnaden det verksamhetsår som vi fortfarande är inne på, men tidigare har vi haft en korrekt siffra när det gäller både budgeten och kostnaden för skatteutjämningsystemet, låt vara att den har justerats på värdet, men det har funnits med i den justerade budgeten.

Av de här 4,4 miljarderna finns 750 miljoner inte med i budgeten. De övriga finns där. Det är det som är vår stora kritik. Man redovisar nu från Moderaternas sida någonting annat än vad som är budgeterat.

Anförande nr 23

Landstingsrådet Sevefjord (v): Det här med Rocky Marciano tycker jag är ganska intressant, Elwe. Jag tycker att du är en politikens Rocky Marciano. Jag tycker att du är en skicklig politiker och skicklig slugger, men du är inte riktigt lika bra när du bluffar. Det gjorde Rocky Marciano också – det var därför han ofta vann sina matcher.

Du bluffar när du säger att vi inte har framfört kritiska synpunkter på skatteutjämningsystemet här i fullmäktige. Det har vi faktiskt gjort, gång efter annan. Men det är möjligt att du inte har suttit här inne då – ofta befinner du dig ju utanför salen.

Jag har åtskilliga gånger från landstingssalens talarstol sagt att skattesystemet måste förändras och reformeras, och det står jag fast vid. Vi ska försöka se till att det blir gjort under den här mandatperioden. Ni misslyckades med det därför att ni bara sökte konfrontation. Ni var inte intresserade av att reformera systemet – ni var bara intresserade av att få till stånd en konfrontation med den socialdemokratiska politiken.

Anförande nr 24

Elwe Nilsson (m): Jag ska fatta mig kort, herr ordförande.

Till Dag Larsson vill jag säga: Det är ingen vulgärpolitik. De borgerliga partiernas ledare har insett och förstått att det här systemet är omöjligt. Hade vi fått en borgerlig valseger hade det här systemet försvunnit. Det hade varit kvar en rimlig utjämning. Ingen av de borgerliga – inte ens Moderaterna – har sagt att det inte behövs utjämning, framför allt mellan primärkommunerna. Landstingens utjämning är mer tveksam faktiskt, men den primärkommunala behövs.

Sedan bara ett erkännande till, som jag glömde bort: Det är alldeles riktigt att många avtal har skrivits väldigt sent, och en del har inte skrivits alls. Det märkliga är att det beror på att våra egna producenter har krävt så mycket för att kompensera kostnadsökningar som löneökningar och annat att det har varit svårt. Däremot har det gått väldigt lätt att teckna avtal med de privatiserade enheterna. De har täckt in sina kostnadsökningar med effektiviseringar. Därför ska vi ha mera privata alternativ, som klarar av att hantera det inom sina ramar. Det har inte våra egenproducerade gjort på samma sätt.

Men då får man en regering som vill stoppa privatiseringar och en majoritet här som vill upphöra med privatiseringar, har vi läst. Det är de privata som har lyckats hålla nere kostnaderna. Våra egenproducerade har haft problem. Ni gör allting baklänges och uppochned. Jag återkommer senare till ert recept med den här överstyrningen.

Anförande nr 25

Landstingsrådet Larsson (s): Det här börjar arta sig. Debatten om vårt delårsbokslut har nu pågått i två timmar, och för varje gång Elwe går upp i talarstolen kryper det fram mer och mer moderata kommentarer om vår egen verksamhet. Om vi fortsätter ett tag till kanske vi får en ordentlig diskussion om våra egna, hemmalagade problem också.

De flesta stockholmare har mycket väl uppfattat att den moderata valkampanjen och propagandan, som till och med har finansierats med skattebetalarnas pengar, har ifrågasatt hela skatteutjämningsystemet och givit en entydig bild av att hela systemet är felaktigt. Då säger Elwe Nilsson att hade det blivit en borgerlig valseger hade vi avskaffat det här systemet. Jag bara noterar att det i Sveriges riksdag finns ett parti som heter Centerpartiet.

§ 201

Förslag nr 82

Anförande nr 26

Landstingsrådet Larsson (s): Vi har ju haft en ganska lång diskussion om landstingets ekonomiska situation redan nu, så jag nöjer mig med att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 27

Landstingsrådet Heister (m): Herr ordförande! Jag vill säga: Grattis, Dag Larsson, och grattis alla ni socialdemokrater i denna lokal! Det är ju en stor dag för er i dag. Ni kanske inte har tänkt på det själva, men ni sitter faktiskt här i dag och skapar historia. Ni är just nu inne i en process som kommer att föra Stockholms läns landsting till den absoluta toppen – skattetoppen.

När ni går hem i dag riskerar ni att ha fattat ett beslut som innebär att från och med årsskiftet blir invånarna i Stockholms län de hårdast landstingsbeskattade medborgarna i hela vårt avlånga land. Det beslut som ni är på väg att fatta innebär att från den 1 januari får en vanlig familj i Stockholms län 8000 kronor mindre att röra sig med nästa år. 8 000 kronor – det är mycket pengar för många familjer.

Jag skulle vilja rekommendera er att när ni åker hem i dag från detta fullmäktige och ser er omkring på människorna runt omkring er, så tänk på vad 8 000 kronor betyder. Vad betyder det för barnfamiljen mitt emot er på bussen? Blir det någon semesterresa till Danmark i sommar? Kommer sonen och dottern i familjen bakom er att få den där cykeln som de hade hoppats på?

8 000 kronor – det låter kanske som lite pengar när vi sitter här och bollar med miljarder som vi gjorde alldeles nyss, men det motsvarar faktiskt 25 fulla matkassar för en familj. 8000 kronor är mycket pengar för de flesta människor i vår region – de människor utanför dessa lokaler som röstade på er i höstens val, era väljare, invånarna i Stockholms län.

Detta skulle kunna vara en speciell dag för alla oss i denna församling och för alla invånare i Stockholms län. Det skulle kunna vara den dag då vi tillsammans sade: Nu får det vara nog. Det kan inte vara rimligt att vi i Stockholmsregionen ska behöva skicka så mycket pengar till andra landsting att vi sedan tvingas betala landets högsta landstingsskatt. Vi ska under nästa år skicka nästan lika mycket pengar till andra landsting som det kostar inte bara att driva Södersjukhuset, Danderyds sjukhus och Södertälje sjukhus, som Birgitta Rydberg tidigare sade, utan också hela folktandvården. Pengarna som vi skickar till andra landsting nästa år motsvarar lönerna för 21 300 sjuksköterskor, Dag Larsson.

Det här skulle kunna vara dagen då vi gemensamt bestämde oss för att uppvakta regeringen i frågan. Det finns ett yrkande på detta i dag som fullmäktige kan bifalla, ett yrkande som skulle kunna förhindra att vi får landets högsta landstingsskatt. Jag är

tyvärr rädd för att ni socialdemokrater redan har bestämt er: Ni tänker skapa historia här i dag. Ni tänker tillsammans med vänsterpartister och miljöpartister göra Stockholms län till en högskatteregion. Jag lovar er här och nu att jag och Moderaterna kommer att påminna er och stockholmarna om det varje dag.

Ordförande! Jag yrkar för den moderata gruppens räkning bifall till reservationen.

Anförande nr 28

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Det är faktiskt precis sju dagar sedan vi för första gången fick se den nya majoritetens budgetförslag. Vi i Folkpartiet tycker att det är viktigt att utgifter och inkomster hänger samman. Därför vill jag för Folkpartiets del markera att vi kommer att lägga ett sådant förslag inför budgetfullmäktige där skattesats och utgifter hänger ihop.

Det känns egentligen ganska konstigt att vi i dag har ett ärende där man ska ta beslut om skatten separerat från innehållet genom att man har valt att skilja besluten åt, särskilt med tanke på den debatt vi nyss har haft om skatteutjämningsystemet och dess effekter. Effekterna är desamma som om vi betalade två gånger för Huddinge sjukhus, Södertälje sjukhus och Norrtälje sjukhus nästa år.

Skattenivån i Stockholm bestäms ju här i huset, åtminstone tror vi det när vi trycker på knapparna. Men ibland undrar vi om det verkligen är på det sättet. Det känns som om självstyret har tagits ifrån oss. I själva verket känns det som om det var regeringen Persson med drabanten Ringholm som satt bakom spakarna och tvingade oss att välja en viss skattesats.

Här måste vi agera och protestera mot hur man behandlar Stockholmsregionen. Vi har i längden inte råd med den här regeringen. Men det yrkande som vi från Folkpartiet har i det här ärendet i dag innebär att vi stöder det förslag som de tre borgerliga partierna hade i landstingsstyrelsen. Det innebär att vi för närvarande inte föreslår ändrad skatt. Sedan får vi återkomma till innehållet på budgetfullmäktige. I övrigt vill jag yrka bifall till den andra delen, som handlar om att vi bör uppvakta regeringen snarast.

Anförande nr 29

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Jag vill kort och gott yrka bifall till de två att-satser som finns på sidan 2 i ärendet.

Det blev ingen reservation i landstingsstyrelsen den gången. Det hade varit utomordentligt bekymmersamt för den tillträdande majoriteten om så hade skett – den avgående majoriteten hade majoritet i landstingsstyrelsen vid det tillfället. Det var utomordentligt generöst från vår sida – jag hoppas att det uppmärksammas. Därför har ni möjlighet att fatta det här beslutet i dag.

Sedan skulle jag vilja vädja till presidiet att överväga om man skulle kunna ta den andra att-satsen alldeles separat från själva skattesatsbeslutet. Jag skulle vilja vädja om att

man funderar på den saken. Det skulle kunna tydliggöra dagens förslag från vårt håll, alltså bifall till det som står på sidan 2, uttryckt från den dåvarande landstingsrådsberedningen.

Anförande nr 30

Landstingsrådet *Cedrenius* (mp): Det artar sig, herr ordförande och fullmäktige, till en intressant budgetdebatt i december. Men vi får väl se hur de olika budgetförslagen från minoriteten kommer att se ut.

Jag vill erinra dig, *Chris Heister*, om att din föregångare, *Ralph Lédel*, liksom Folkpartiet, kd och resten av moderatgruppen här i fullmäktigeförsamlingen var överens om att vi skulle följa svensk lagstiftning. Om jag tolkar ditt inlägg rätt förordar du en lägre skattesats, även om du inte yrkade det här. Det ska då bli intressant att se hur ni löser det tulipanosproblemet – om ni fortfarande vill ha en oförändrad verksamhet eller, som vi i majoriteten kommer att föreslå, mera medel till verksamheten.

Sedan får vi väl se också hur Folkpartiets budget i balans ser ut. Jag vet ju att *Birgitta Rydberg* och *Andres Käärik* i ingången till föregående mandatperiod skrev en ledarartikel i Fakta där de sade: Vi går inte med på att sänka skatten om det drabbar vården. Jag vill påstå att ni kanske inte har låtit vården drabbas, men vad ni *inte* skrev i den artikeln var däremot att ni skulle tillåta att landstingets ekonomi raserades bara vården var av god standard. Men vi får se så småningom.

Med dessa små ord vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 31

Landstingsrådet *Heister* (m): Ordförande! Jag skulle vilja uppmana Miljöpartiets landstingsråd på halvtid att läsa de att-satser som är föreslagna från den tidigare majoriteten: att tills vidare fastställa oförändrad skattesats och att Stockholms läns landsting omedelbart uppvaktar regeringen med syfte att få till stånd en förändring i utjämningsystemet.

Läser man kommunallagen finner man att det ska fastställas en skattesats före november månads utgång. Men det är ingenting som hindrar att den skattesatsen ändras senare. Min förhoppning är, precis som jag sade i min inledning, att vi alla här tillsammans, precis som *Bengt Cedrenius* sade tidigare, kan få till stånd en förändring av detta skatteutjämningsystem.

Jag tänker upplysa er om att det finns ett konkret förslag i riksdagen från mitt parti, ett förslag som skulle mildra skatteutjämningsen med ungefär den summa som motsvarar 1:30. Det kan era partikamrater rösta på i Sveriges riksdag. Det skulle då innebära att

den straffbeskattning av invånarna i vår region som gör att en vanlig familj blir av med 8 000 kronor nästa år skulle kunna ändras.

Här ser man skillnaden mellan den som bara pratar och den som försöker åstadkomma en förändring. Vi moderater vill åstadkomma en förändring, men ni vill inte ens försöka få till stånd någonting som innebär att vi blir av med denna orättvisa straffbeskattning av denna region.

Den strategi som ni har valt är ungefär densamma som hunden som viftar med svansen och hoppas att husse ska sluta slå. Jag tänker inte ställa upp på den strategin. Jag vill se till att vi får en förändring av skatteutjämningsystemet som gör att den straffbeskattning som bara drabbar Stockholms läns landsting av alla landsting förändras, så att vi inte behöver höja skatten nästa år.

Anförande nr 32

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ordförande! Vi har nu klarat ut det som gäller kommunallagen. Man kan bestämma en skattesats i dag och ändra den om tre veckor. Men, herr ordförande, jag vill nog yrka på att den andra att-satsen i vårt förslag hanteras åtskild från den första att-satsen.

Anförande nr 33

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Vi får ibland vänta på de goda debattörerna. Vi hade en diskussion om delårsbokslutet för en stund sedan när vi talade om landstingets urusla ekonomi, skatteutjämningsystemet och våra egna problem här på hemmaplan. Jag tycker att det intressanta i den diskussionen var när Elwe Nilsson ganska tydligt deklarerade att Moderaterna inte vill avskaffa skatteutjämningsystemet. Ett problem i den diskussionen är det klimat som har rått mellan ledningen här i landstingshuset och de nationella politikerna. Moderaterna låter i retoriken som om de vill avskaffa hela systemet, vilket Chris ville göra alldeles nyss.

Om man vore en illvillig norrbottning skulle man nu kunna säga att Chris vill avskeda 21 000 sjuksköterskor i de andra landstingen i landet. Med det debattklimatet är diskussionen körd. Visst behövs det en reformering av skatteutjämningsystemet, men då måste man åtminstone börja med att dra den självklara slutsatsen att landets rika regioner måste dela med sig till landets mindre rika regioner. Vidare tycker jag att man ska sluta att föra en sådan vulgärdiskussion om skatteutjämningsystemet som Chris ägnade sig åt alldeles nyss.

Stig Nyman vill att man ska särbehandla den andra att-satsen i ett yrkande. Om jag får ha synpunkter på presidiets hantering av den här typen av frågor vill jag säga att det är ett utmärkt förslag. För vår del tänker vi yrka bifall till er andra att-sats. Det är självklart

att vi behöver uppvakta regeringen. Sedan vill jag understryka att den uppvaktning som vi har tänkt göra är grundad på en mer sansad diskussion utifrån att det behövs ett skatteutjämningsystem, inte en diskussion grundad på ett råskällande.

Anförande nr 34

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Dag Larsson! Det är inte något råskällande som jag ägnar mig åt utan jag försöker ge lite konsumentupplysning om den nya socialdemokratiska majoriteten i det här landstinget och fundera över vems intressen ni värnar. Ni måste väl i första hand värna de intressen som de som bor i den här regionen har. Det är helt orimligt att ha ett skatteutjämningsystem utformat som en straffbeskattning av denna region som gör att vi nästa år kommer att ha landets högsta landstingsskatt. och att en vanlig familj nästa år kommer att bli av med 8 000 kronor.

Det är detta som vi vill göra någonting åt. Det finns i Sveriges riksdag ett konkret förslag från Moderata samlingspartiet som skulle innebära att skatteutjämningsen nästa år skulle mildras med ungefär 4 miljarder kronor. Dag Larsson säger då att detta innebär att man i andra delar av landet ska avskeda 21 300 sjuksköterskor. Nej, det handlar inte alls om det. Vårt förslag innebär att staten tar ett ansvar för att se till att de andra landstingen får det som de behöver för att få en ordentlig inkomstskatteutjämnings. Detta har vi hela tiden sagt från moderat håll. Vi anser att det behövs en skatteutjämnings men att den ska ske på statlig nivå.

Det som vi ska ta ställning för i den här församlingen, Dag Larsson, handlar om att vi ska uppvakta regeringen på en gång för att få till stånd en förändring. Vi kan då utgå från att det finns ett förslag i Sveriges riksdag som skulle kunna ändra på detta, ett förslag som gör att vi inte behöver höja skatten nästa år med 1:30. Ni behöver då inte överbeskatta invånarna i vår region, och då behöver vanliga familjer inte få 25 fulla matkassar mindre när de handlar nästa år.

Det är detta som det handlar om. Vems intressen värnar Dag Larsson?

Anförande nr 35

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag förstår att Chris väljer att bara gå upp i skattesatsdiskussionen och inte vill diskutera delårsbokslutet. Det är klart att Chris tycker att det är pinsamt att gå in och försöka ratta den moderata skutan när Moderaterna här i landstinget har varit med om att köra landstingsekonomin i botten. Chris talar om en rekordskattehöjning – jag vill tala om rekordunderskott i landstingets ekonomi. Det är klart att man måste göra saker och ting också på hemmaplan, inklusive höja skatten, för att få ordning på landstingets ekonomi.

Jag känner ett ansvar för Stockholmsregionen och för Stockholm, min hembygd som jag älskar. Stockholmare är värda en väl fungerande sjukvård, men de är också väl värda en budget där man tar ansvar för att de ska få en sådan sjukvård. Det är klart att stockholmarna måste föra en diskussion om skatteutjämningsystemet, som också jag har synpunkter på, men jag vill faktiskt understryka att även om jag är stockholmare

råkar jag faktiskt tycka att man ska ha väl fungerande sjukvård också i Hälsingland, i Jämtland och på andra håll och kanter i vårt land. Jag känner ett ansvar också för dem som bor i andra delar av det här landet.

Det är vidare lite märkligt att ett parti som påstår sig ha de stora statliga lösningarna på skatteutjämningsproblematiken säger sig dessutom kunna sänka skatterna med 130 miljarder kronor. Jag tycker att det brister i trovärdighet.

Anförande nr 36

Landstingsrådet C e d r e n i u s (mp): Jag hade egentligen inte begärt replik, men jag ska försöka hålla mig inom tidsramen för en sådan.

Det kröp i Chris Heisters andra inlägg fram hur den moderata lösningen ser ut, nämligen att det ska vara en skatteutjämning på statlig nivå. Jag förväntar mig inte att Moderaterna ska börja prata om att en solidarisk politik ska gälla i Sverige – det är andra partier som står för solidaritetsidealen – men jag vill erinra om att det moderata förslaget inte är finansierat i den skuggbudget som ni har lagt fram. Det är ganska enkelt att prata om lösningar som är ofinansierade.

Jag vill för Miljöpartiets del också passa på att framhålla att även vi stöder att-satsen att Stockholms läns landsting omedelbart ska uppvakta regeringen med syfte att få till stånd en förändring i utjämningsystemet. Vi har naturligtvis ingenting alls emot detta. För vår del särbehandlar vi gärna den punkten och yrkar bifall till det förslaget.

Anförande nr 37

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Vänsterpartiet yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till skattehöjning. Det är en stor skattehöjning, och det har vi inte dolt. Vi gick ut med den väldigt tidigt i valrörelsen. Vi sade att man måste höja skatten i Stockholm för att klara vården, omsorgen och kollektivtrafiken eftersom ekonomin är och har varit så misskött. Det är alltså inte på något sätt så att vi har lurat väljarna utan de har varit väldigt medvetna om att ett framröstande av den majoritet som vi nu har fått skulle innebära en skattehöjning. Vi vet också att människor med låga inkomster säger att de är positiva till att höja skatten, om det går till att förstärka och försvara vården och omsorgen. Vi fullföljer alltså egentligen bara det uppdrag som väljarna har givit oss.

Huruvida vi får den högsta landstingsskatten i Sverige är jag lite osäker på, för i den summan ligger också kostnader för kollektivtrafiken, något som inte övriga landsting har.

Jag är alltså inte riktigt säker på att du, Chris Heister, har rätt när du säger att det blir den högsta landstingsskatten. Men oavsett det är det faktiskt så att med denna skattehöjning är det många län runt om i landet som har en mycket högre skattesats än vad vi har i Stockholms läns landsting. Ett skäl till att vi har ett skatteutjämningsystem är att vi ska kunna balansera inkomster och utgifter någorlunda i hela landet.

Den andra att-satsen gäller att vi ska uppvakta regeringen. Det är självklart att vi ska göra det, men jag tycker att det blir lite svårt att uppvakta regeringen tillsammans med ett moderat parti som kallar regeringen för lögnare och som säger att den straffbeskattar oss och stjälar pengar från oss. Jag ser vissa problem med att presentera bland andra Chris Heister i en sådan diskussion med regeringen och säga: Här sitter de som anser att ni är lögnare som snor våra pengar, och de vill vara med i den här diskussionen.

Anförande nr 38

Marie Ljungberg Schött (m): Ordförande, landstingsledamöter! Den skattehöjning som landstingets nya majoritet, vänstermajoriteten, föreslår här i dag och uppenbarligen tänker driva igenom är mycket stor, och det är mycket oroande. Den kommer att drabba väldigt många enskilda stockholmare väldigt hårt. Det ser man när man studerar majoritetens budgetförslag. Där berättar ni om att ni vill ta bort akutsjukvårdsavgiften för barn därför att det finns familjer som inte lyckas prioritera i sin personliga budget så att de kan få 120 kronor i månaden över för att gå till doktorn med ett barn eller 900 kronor per år för att gå till doktorn med alla barn i familjen. Det är så högkostnadsskyddet är konstruerat. Utslaget per månad blir det 75 kronor per barnfamilj.

Ni har dessvärre rätt i att det finns barnfamiljer som inte kan lägga undan 75 kronor i månaden för det allra viktigaste som de har i livet och för att kunna ta barnen till doktorn om de blir sjuka. Då undrar jag: Hur i hela friden tror majoriteten att de barnfamiljerna ska klara en skattehöjning om någonstans mellan 300 och 500 kronor per månad? Ni har ju själva kommit till insikt om att de inte ens klarar att prioritera så att de får 75 kronor över varje månad.

Jag tycker att det här är ett cyniskt sätt att tänka. Det är cyniskt att ta ifrån stockholmarna deras pengar inte för att genomföra bättre sjukvård här i Stockholm utan för att skicka pengarna någon helt annanstans. Med detta flyttar man över makten i de minsta små vardagliga besluten från stockholmarna till politiskt godtycke. Jag är hemskt orolig för stockholmarnas ekonomi – inte så mycket för Stockholmsregionen, Dag Larsson, utan för stockholmarna. Jag tycker att vi ska känna ansvar för dem, och jag vädjar till er att tänka om. Låt landstingsskatten vara oförändrad. Ni har här i dag fortfarande chansen att inte höja den.

Jag yrkar förstås bifall till de borgerliga att-satserna, inklusive den första. Jag tycker att ni ska tänka om och göra så även ni.

Anförande nr 39

M i c h a e l S t j e r n s t r ö m (kd): Herr ordförande, fullmäktige! Det har riktats en omfattande kritik mot den gamla majoriteten för att den har lagt fram underbalanserade budgetar under ett antal år. Jag kan själv ärligt tillstå att det har varit besvärande för den borgerliga majoriteten att ha lagt fram sådana budgetar. I den värld där jag själv vistas, näringslivet, räcker det inte ens med att budgetarna går ihop utan man måste också ha en vinst för att få trygga och starka företag. Man måste ha vinster att leva på som också ger försörjning till människor.

Jag är alltså inte van vid att ha underbalanserade budgetar. Men det finns också orsaker till detta, och jag tyckte att Elwe Nilsson på ett pedagogiskt sätt redogjorde för att den stora orsaken faktiskt är skatteutjämningen. Det finns således förklaringar, men jag tycker ändå att man inte ska lägga fram budgetar som är i obalans.

Revisionsrapporten har ju varit på tal här. Inte minst från vänstersidan har man hänvisat mycket till den. Också jag tycker att den har mycket att tillföra debatten här i dag när vi nu ska tala om skattesatsen. Jag citerar ur det som handlar om landstingsstyrelsens fögderi: "Ett återställande av ekonomin enligt lagstiftningens krav fordrar mycket radikala åtgärder. Varje fortsatt ökning av underskottet framstår som oacceptabel. Det kontinuerligt växande stora underskottet finansieras genom en motsvarande stor ökning av låneskulden. De finansiella kostnaderna ökar därmed."

Det är faktiskt så att räntorna på de finansiella kostnaderna i 2003 års budget uppgår till ungefär 1 000 miljoner. Mot bakgrund av kritiken mot den borgerliga majoriteten den förra mandatperioden för stora underbalanserade budgetar har man uppenbarligen tagit till sig revisorenas rapporter under några år. Jag såg ärligt talat fram mot att få se ett budgetförslag i balans för det kommande året, 2003, men ett sådant lade man inte fram. Man har fått fram en budget som är underbalanserad. Man orkar alltså inte lägga fram en budget i balans.

Mina första fråga till den nya majoriteten, som i dag är anförd av Dag Larsson, är: Varför klarar ni inte att lägga fram en budget som går ihop? Inom parentes kan jag upplysa om att det skulle krävas en skattehöjning om ungefär 1:80 för att få budgeten att gå ihop. Varför lägger ni inte fram en budget som gör det, efter den omfattande kritiken mot den borgerliga majoriteten för att inte ha en budget i balans?

Min andra fråga är: Vem bär ansvar för att budgeten för 2003 inte går ihop? Är det den nya landstingsmajoriteten, eller är det den socialdemokratiska regeringen?

Anförande nr 40

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Det är svårt att avgränsa den här diskussionen. Det här är inte en budgetdiskussion. En sådan ska vi ha om ett par veckor. Det här är en diskussion om skattenivån, där vi har lagt fram ett förslag om skattehöjning med 1:30. Det är riktigt att man kanske, om man ser det strikt ekonomiskt, borde fundera på en ännu högre skattehöjning. Men det återstår att se vilket skattehöjningsförslag Kristdemokraterna i slutänden kommer fram till i den här diskussion. Utifrån Mikael's resonemang borde också Kristdemokraterna lägga fram ett förslag om skattehöjningar på 1:80, men jag har svårt att tro att så kommer att ske. Det är en avvägning mellan vilken skattenivå som de facto är möjlig att ta ut och landstingets ekonomiska bekymmer.

Anförande nr 41

M i c h a e l S t j e r n s t r ö m (kd): Herr ordförande! Jag konstaterar att Dag Larsson inte vill svara på om man bär ansvaret för landstingets ekonomi under 2003 eller om man menar att det är regeringen som nu ska ordna till det så att ekonomin fungerar i vår region. Som jag ser det måste det till två stora saker. Utöver vad vi själva kan göra här i landstinget med att hålla hårt i våra kostnader och intäkter måste det till något slags förändring av skatteutjämningen. Vi har tidigare från mitt parti fört fram att det måste finnas ett tak för skatteutjämningen. Det är inte acceptabelt att den galopperar på ett helt okontrollerat sätt. Man kunde införa ett tak för skatteutjämningen, så att man vet vilken nivå man hamnar på, till exempel i procent av skatteintäkterna. Det vore kanske en framkomlig väg.

Den andra stora punkten, som jag hoppas att vi tillsammans kan hjälpas åt med, är att de statliga pengar som går till lokal trafik borde gå till landstinget. Det är landstinget som sköter om den lokala trafiken i vår region, inte kommunerna. Det här borde vara en självklarhet. Det har sagts flera gånger från denna talarstol, men det har ändå inte kommit till stånd någon lösning.

Jag hoppas att vi på de här två punkterna kan hjälpas åt: dels för en förändring av skatteutjämningsystemet till att få någon form av tak, dels för ett system där de som ansvarar för trafiken får del av intäkterna från staten.

Anförande nr 42

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Jag vill fånga upp det som du tar upp. Till att börja med var skatteutjämningen mycket väl budgeterad i den gamla majoritetens förslag. Ni påstår att ni inte har kunnat bedöma hur stor skatteutjämningen skulle bli från dag till dag, men ni budgeterade skatteutjämningen mycket väl i ert budgetförslag. Det är inte där som kostnaderna ligger utan i att den gamla majoriteten inte har lyckats budgetera väl i landstingets övriga verksamhet.

Det är så det är. Vi får gång efter annan höra att ni inte har lyckats bedöma hur stor skatteutjämningen har varit, men den har hela tiden varit väldigt väl budgeterad i ert förslag.

Vad gäller skattesatsen 1:30 vill jag säga att det finns väldigt stora socioekonomiska skillnader i Stockholms läns landsting. Det är därför att vi känner och vill ta ett stort ansvar som vi i dag är beredda att höja skatten med 1:30. I vissa områden i vårt län fungerar sjukvården mycket sämre än på andra ställen. Vi vet allihop att det är så i söderförort, där vi inte har tillräckligt med läkarresurser. Vi har över huvud taget inte tillräckligt med resurser där. Resultatet av en jämförelse mellan de här områdena och vissa områden i norrort är skamligt.

Vi är i den nya majoriteten beredda att föra pengar till de socioekonomiskt svagare områdena, så att de människor som har de största behoven också får mest. Vi vill att de stora skillnaderna ska utjämnas, och för det ändamålet är vi bland annat beredda att höja skatten. Våra väljare bor också i söderort, och de visste när de gick till val att vi tillsammans var beredda att höja skatten med denna summa. Vi har inte på något sätt mörkat detta. Det finns andra partier som mörkar i valrörelsen, men det har inte vi gjort, och det är en viktig skillnad. Vi är redan innan vi kommer i beslutande position ärliga med vilken politik vi kommer att genomföra.

Anförande nr 43

B o e l C a r l s s o n (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Moderaterna har från talarstolen här sagt att det är cyniskt att höja skatten och att de tycker att vi ska ägna oss åt konsumentupplysning. Till er kan jag bara säga att det just var konsumentupplysning som vi ägnade oss åt under valrörelsen. Vi talade om vad som hade skett under de fyra år som ni hade haft styret. Förmodligen var det också det som fällde det slutliga avgörandet för valsegern.

Ni säger att det är cyniskt att höja skatten, men om någonting kan betraktas som cyniskt är det väl att man har tömt landstingets ekonomiska reserver och handlat vård på kredit. Alla som vet någonting om budget vet att det blir dyrt att handla på kredit och att det någon gång måste betalas. Det är detta som vi nu ser resultatet av. Självfallet kan en del av den börda som stockholmarna bär förklaras med skatteutjämningen, men långt ifrån allt. Ni vet också precis som vi att ni under er period har tecknat avtal som binder upp

oss ekonomiskt under en ganska lång tid in på den här mandatperioden. Det är saker som det inte går att göra någonting åt utan som måste betalas.

Jag kommer inte att ha svårigheter att se stockholmarna i ögonen och att försvara den föreslagna skattehöjningen. Den måste förklaras men behöver inte försvaras, och förklaringen sitter ni inne med lika väl som vi.

Anförande nr 44

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, fullmäktige! Bland det mest intressanta som här har sagts är väl det som kom från Birgitta Rydberg, Folkpartiet, när hon aviserade att Folkpartiet avser att lägga fram ett budgetförslag där skattesatsen för vårt landsting kommer att hänga ihop med kostnaderna för landstinget. När Folkpartiet eller något annat parti säger så drar man ganska omedelbart den slutsatsen att de avser att lägga fram en budget i balans. Det är synnerligen intressant, och jag skulle nästan vilja säga också hedervärt, men man har ju inte någon trollstav att fixa det här med. Det vore intressant att få tydligt besked från Birgitta Rydberg – jag märkte trots allt en otydlighet i hennes anförande – om Folkpartiet kommer att presentera en budget i balans eller om det är någonting helt annat ni kommer med. Ska ni klara budgeten på annat sätt, genom nedskärningar?

Det näst mest intressanta var de matkassar som Moderaterna traditionellt släpar in i debatten. Jag har inte hört så mycket om dem i landstinget – de hör mer hemma i riksdagen och i kommunfullmäktige. I Stockholms läns landsting handlar det faktiskt inte primärt om matkassar utan om att höja skatten för att få en anständig och acceptabel nivå framför allt på vården och på kollektivtrafiken. Detta bör kanske tydliggöras för de radiolyssnare och TV-tittare som till äventyrs tror att vi i landstinget släpar på en massa matkassar.

Anförande nr 45

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det finns i dag stora brister i landstingets styr- och ledningsorganisation. En ny organisation är nödvändig för att komma till rätta med de ekonomiska problem som landstinget har att hantera. Vår utgångspunkt för en förändrad organisation är revisorernas svidande kritik av bristerna i styrningen, uppföljningen och kontrollen av landstingets verksamheter. Enligt revisorerna är varken ekonomistyrningen eller kvalitetsredovisningen acceptabel. Skarp kritik har riktats mot sättet att handla upp tjänster inom vårdsektorn, med okontrollerade kostnadsökningar som följd. Vården ska få kosta, men vi måste ha bättre kontroll på hur skattebetalarnas pengar används.

Revisionen har flera år i följd riktat kritik mot för det första en otydlig organisationsstruktur, för det andra formerna för såväl ägarstyrning som beställarstyrning. Det har understrukits att samordningen är för dålig i den 45-miljardersverksamhet som landstinget utgör och att det saknas målformuleringar och direkta anvisningar från ansvariga befattningshavare, inte minst på den övergripande koncernnivån.

Ordförande, fullmäktige! Föreliggande förslag har tagit fasta på den kritik som revisorerna framför och innebär att landstingets politiska och administrativa organisation ändras i grunden. Huvudmotivet till förändringen handlar om att kunna leva upp till medborgarnas rättmätiga krav på ett effektivt användande av de gemensamma resurserna i landstinget. Den nuvarande organisationen håller inte streck för detta grundläggande krav från medborgarna.

Den nya organisationen ger styrelsen en mer aktiv och styrande roll, framför allt när det gäller landstingets mest dominerande kärnverksamhet, hälso- och sjukvård. Det är där som de tunga frågorna rörande ekonomi och verksamhetsutveckling finns, frågor som måste avgöras ur ett helhetsperspektiv, något som den nyvarande organisationen inte erbjuder. Den nuvarande beställarorganisationen medför dels en uppdelning på flera aktörer, dels stora risker för dubbelarbete och bristande samsyn. Landstingets ägarstyrning har hittills varit alltför vag, samtidigt som den inriktats på att skapa konkurrens.

Ägarstyrningen ges med förslaget helt nya förutsättningar att faktiskt lämna produktionsenheterna entydiga besked om vilka krav landstinget som ägare ställer. Framför allt akutsjukhusen bör få i uppgift att samverka mer och konkurrera mindre. Med en ny organisation ges verktygen att med tyngd ta itu med den fallfärdiga ekonomin både på beställarsidan och på producentsidan, samtidigt som verksamheten kan utvecklas lokalt med fördjupad samverkan med exempelvis kommuner och intresseorganisationer.

Möjligheterna att inom de geografiska sjukvårdsberedningarna utveckla den politiska rollen som befolkningsföreträdare förstärks radikalt i och med att den ofta förlamande

fokuseringen på strikt avtalsskrivande samlas centralt i hälso- och sjukvårdsutskottet. De geografiska beredningarna kan i stället sätta fokus på medborgardialogen liksom på den hittills eftersatta uppföljningen och utvärderingen samt dessutom på en närmare dialog med kommuner och intresseorganisationer.

På lite längre sikt är målet en utvecklad närsjukvård något som kommer att medföra ytterligare förändring av den politiska organisationen. En grund för detta läggs redan nu med en indelning i 20 närsjukvårdsområden. Målet är efter hand för vår del att utöka antalet beredningar så att varje närsjukvårdsområde ges en lokal politisk nivå.

Ordförande, fullmäktige! Samtidigt som det politiska ansvaret och befogenheterna koncentreras kommer personalens möjligheter att påverka lokalt att förbättras. Självständigheten för personalen vid lokala enheter ska öka genom det så kallade intraprenadarbetet, något som vi glädjande nog är helt överens om bland landstingets samtliga politiska partier. Låt vara att vissa av oss tycks sätta privata entreprenörer i första hand, men vi har ju ändå varit överens om att sätta i gång ett intraprenadarbete. Detta arbete ska fullföljas under de närmaste åren.

Låt mig även få peka på en annan av den nya organisationens centrala delar, nämligen införandet av en personalberedning på koncernnivå. Ett målmedvetet arbete på att förbättra arbetsmiljön i landstinget ska påbörjas. Det är en illusion att tro att bolagiseringar eller privatiseringar kan lösa problemen med dålig arbetsmiljö. I dag finns en arbetssituation som skapar ohälsa och otrivsel i arbetet. Detta påverkar vårdens kvalitet och är en av de viktigaste orsakerna till de växande rekryteringsproblemen.

Ett samlat koncerntänkande i syfte att möta dessa för framtiden så avgörande utmaningar ska inledas bland annat vad gäller kompetensutveckling samt chefs- och ledarutveckling för arbetsmiljöfrågor i stort och för ohälsofrågorna i synnerhet. Personalberedningens arbete kommer att rymma ett nära samarbete med de fackliga organisationerna.

Ordförande, fullmäktige! Landstingets ekonomiska hushållning har påverkats negativt av bristen på såväl en verkningfull ägarstyrning som en verkningfull beställarstyrning. Det har dessvärre varit så att den tidigare majoritetens uttalade ambition att generellt minska styrningen av verksamheten har bidragit till en ökad kostnadsutveckling inom hälso- och sjukvården. Den tidigare landstingsledningen har inte förmått att prestera tydliga spelregler. Därför har vårdutbudet kunnat förändras på ett okontrollerat sätt och utrymmet för suboptimering blivit för stort.

Helhetssynen har saknats genom en för splittrad beställarfunktion och en för svag ägarfunktion. Styrmodellen har tillåtits förfalla. Ansvaret för ledning av koncernen har inte tagits fullt ut på den politiska nivån. Men vi kan inte ha en situation där varje sjukhus eller varje landstingsägd enhet tillåts agera utifrån sitt eget snäva perspektiv. Vi kan inte ha sjukhus som agerar fritt utan spelregler och gränser. Det måste finnas gränser, och dessa måste vara skarpa och hävdas av en politisk organisation som vet både vad som pågår i koncernen och hur vägen mot största koncernnytta kan beträdas.

Våra möjligheter att nå någon som helst framgång med direktiv och inriktningsbeslut bygger på att den politiska viljan att hävda koncernperspektivet finns. Landstinget måste styras, vilket inte har skett de senaste åren. Den osynliga hand som ordnar allt till det bästa finns inte. Det behövs en synlig hand som kan utöva beställarstyrning och ägarstyrning och se till att av landstingsfullmäktige fattade beslut efterlevs. Det betyder, vilket kanske är nytt, att budgetar ska hållas och vara realistiska, att landstingsstyrelsen ska hävda sin roll och sin betydelse för att säkerställa budgetarbetet. Det måste med andra ord bli slut på den parodi på kommunal hushållning som varit rådande under de fyra borgerligt styrda år som vi nu lagt bakom oss.

Ordförande, fullmäktige! Modellen med beställare och utförare utgår från tanken om styrning genom avtal. Detta måste göras verkligt, inte vara en ren fiktion, vilket är fallet i den nuvarande organisationen. Om avtalen ska ha någon styrande effekt är det grundläggande att de ingås i god tid, inte långt in på det verksamhetsår som de avser att reglera. Annars styrs varken priser, innehåll, omfattning eller kvalitet. Här är situationen för närvarande under all kritik. Vi menar att möjligheterna att bringa reda i styrsystemet förutsätter en mer samordnad beställarstyrning och en mer aktiv ägarstyrning. Ägarstyrningens uppgift i beställar-utförar-modellen är att värna beställarstyrningens genomslagskraft. Med det nu framlagda förslaget ges de organisatoriska förutsättningarna för att så ska ske.

Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar härmed bifall till landstingsstyrelsens förslag till ny strukturorganisation.

Anförande nr 46

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Fru ordförande, landstingsledamöter! ”Vi tänker inte lägga ned några sjukhus eller genomföra några andra omvälvande förändringar i sjukvårdens organisation.” Det sade dåvarande oppositionslandstingsrådet Ingela Nylund Watz när hon i våras av landstingets egen tidning Fakta intervjuades om vad som skulle hända om Socialdemokraterna skulle vinna valet.

Under hela den förra mandatperioden har budskapet från Socialdemokraterna haft detta fokus. Gång på gång har de pekat på vikten av att stora förändringar måste föregås av breda dialoger över de politiska blockgränserna. Gång på gång har de talat för behov av eftertanke och analys, att förslag måste vara väl underbyggda och förankrade innan de genomförs. Det fanns nog en och annan som tog Socialdemokraternas utfästelser på allvar. De har i dag all anledning att känna sig djupt svikna, och jag har full förståelse för det.

Det har bara gått någon månad sedan valet, och den socialistiska majoriteten ska i dag driva igenom – ja, just det – en synnerligen omvälvande förändring av sjukvårdens organisation, någonting som också Dag Larsson till sist sade här ifrån talarstolen. Socialdemokraterna sviker härmed inte bara sitt löfte till medborgarna och vårdens medarbetare; de väljer också att agera på ett sätt som jag tycker är under all kritik.

Tidigare i det här landstinget har stora organisationsförändringar alltid föregåtts av samtal, en bred dialog och möjlighet till diskussion. Så är inte fallet den här gången. I

stället har den socialistiska majoriteten valt att hasta fram ett förslag i tydlig konfrontation med oppositionen. Jag skulle därför vilja fråga Dag Larsson: Vart tog era stora ord om eftertanke, analys och dialog vägen?

Ni genomför nu en gigantisk förändring av landstingets organisation och gör det utan att ens ha försökt att diskutera och förankra förslaget. Att hantera viktiga organisationsfrågor på det här sättet är inte bara oansvarigt. Det innebär också att den nya organisationen kommer att vila på en mycket bräcklig grund. Den har inget stöd ute i sjukvården. Tvärtom hör vi redan röster fyllda av oro och uppgivenhet. Då är inte steget långt, det vet vi, till att vi kommer att få se att personal säger upp sig. Förslaget ska också klubbas igenom i den här församlingen med minsta möjliga majoritet, med en rösts övervikt.

Den föreslagna organisationen saknar inte bara stöd utan den är också ett hafsverk. Ingen i majoriteten har kunnat svara på vad den får för konsekvenser inom en rad viktiga områden. Vilka konsekvenser får den föreslagna organisationen för patienterna? Hur ska rätten till vård i tid säkerställas? Kommer möjligheterna att fritt välja vårdgivare att finnas kvar? De här och andra viktiga frågor är och förblir obesvarade.

Majoriteten har visat sig ha ett så dåligt grepp om sin egen nya föreslagna organisation att den inte ens lyckats lägga fram en budget efter den. I stället presenterar de sin budget efter den organisation som i dag ska överges. Man frågar sig om den ena handen egentligen vet vad den andra gör.

Det var samma visa förra gången landstinget hade en socialistisk ledning. Då talades det om utvecklingsplanen. Då som nu var syftet att spara pengar. Tvåra kast och stora ogenomtänkta organisationsförändringar påstods vara den mirakelmedicin som skulle lösa landstingets problem. Ledstjärnan var ökad politisk styrning av sjukvården. Spåren från den tiden förskräcker: Nacka, Löwenströmska, 6 000 sjuksköterskor. Några pengar sparade man inte. I stället fick vi uppleva en tid av växande vårdköer, nedlagda sjukhus, avskedad personal och uppgivna medarbetare.

Fru ordförande! När de socialistiska partierna nu åter tagit makten i landstinget är det inget nytt under solen. I dag heter förslaget "ny strukturorganisation", men det är inte fråga om någon ny organisation. Målen och inriktningarna är likadana som förra gången. Det är samma gamla tankegångar men i ny förklädnad. Den organisation som landstingsfullmäktige i dag har att ta ställning till kan sammanfattas i några få kortfattade punkter, någonting som vi i veckan också kunde läsa om i tidningen Fakta: centralstyrning och byråkrati, sammanblandning av sjukvårdens beställningar och produktion samt brist på konkurrensneutralitet och konsekvensanalys.

Det som oroar särskilt är att den föreslagna organisationen underminerar den viktiga uppdelning i beställare och utförare som finns inom sjukvården. I stället kommer vi att få en otydlig rollfördelning, där dessa roller rörs ihop till en grumlig soppa. Det innebär i sin tur att vi riskerar att missa ett betydelsefullt verktyg för en bättre sjukvård för medborgarna. Det kan inte nog betonas hur viktig rollen som beställare är. Det handlar om att tydliggöra landstinget som medborgarnas företrädare, att se till att finansieringen

av sjukvården fungerar, att kvalitetskontroller sker och att alla människor får den vård de behöver.

I en sjukvård som kännetecknas av en mångfald av aktörer måste det finnas en tydlig och mellan olika vårdgivare neutral beställarfunktion. Med den nya organisationen mister vi den, och det tycker jag är djupt olyckligt. Beställarfunktionen i landstinget är något som vi moderater vill utveckla, inte avveckla

Ordförande! Under borgerlig ledning har mångfald och valfrihet uppmuntrats i landstinget. Vårdpersonal har fått knoppa av och bli sina egna. Antalet fristående vårdgivare har blivit fler och fler, och den enskilde patientens valfrihet har ökat. Rätten till vård i tid har säkrats genom en vårdgaranti. Som ett led i det arbetet har politiker makten trängts tillbaka. Besluten över sjukvården har flyttats från politikernas sammanträdesrum till patienterna och dem som jobbar i vården. Den enskilda människans makt har ökat och politikens har minskat. Att vi var på rätt väg finns det åtskilliga bevis för.

Stockholms läns landsting har kommit att stå modell för ett framgångsrikt utvecklings- och förnyelsearbete. Runtom i Sverige men även utomlands har man inspirerats och följt i våra fotspår. Inte sällan har detta skett i landsting där socialdemokrater styr. Västmanland är ett bra exempel på det, Östergötland likaså.

Med förslaget till ny strukturorganisation vill den socialistiska majoriteten vrida klockan tillbaka. Härvid är Vänsterpartiet att gratulera till en stor politisk seger. Nu ska makten över sjukvården åter lyftas från patienterna och dem som arbetar i vården. I stället ska den utövas bakom lyckta dörrar i utskott och beredningar under landstingsstyrelsen. Men blir sjukvården bättre av ökad centralstyrning, fler politiker och mer byråkrati? Det är en fråga som alla människor i vårt län i dag har skäl att ställa sig.

Vi moderater tar bestämt avstånd från denna vänstersväng. Vi kommer aldrig att medverka till en politik som leder till ökat centralstyre och ökad politiker makt. Vi kommer även i framtiden att slå vakt om en sjukvård där vårdgivare och medarbetare har ett stort eget ansvar. Vi kommer att fortsätta vårt arbete för en sjukvård som stärker den enskilda människans frihet och rätt till vård i tid.

Ordförande! Jag yrkar för den moderata gruppens räkning bifall till reservationen.

Anförande nr 47

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Det förslag som ni nu har på era bord tycker vi är ett föråldrat sätt att styra. Att styra med centralisering införde man för 15 år sedan i rätt många landsting och trodde att det var lösningen på all världens problem. Men titta er omkring! Inte har de löst all världens problem bara därför att de har centraliserat. Det finns både ekonomiska och andra problem kvar också i andra landsting.

Vi i Folkpartiet tycker att det i det här förslaget finns en övertro till att en liten grupp centrala politiker kan skaffa sig överblicken och ta de rätta besluten. Vi tror inte att det är så enkelt. Vi ser också en stor risk för att det här innebär en ökad tjänstemannastyrning. Vår oro blir inte mindre när vi går in på landstingets hemsida och ser att det i förslaget till koncernorganisation finns väldigt många direktörer i koncernledningen med nya direktörstitlar. Är det de som ska ta över de politiska besluten?

Det är ju också så att politiker blir mer och mer okänsliga ju längre bort från verkligheten de befinner sig. Tanken med den här organisationen är kanske att det ska gå att ta obehagliga beslut, för att man inte själv är så nära att man behöver försvara eller förstå innebörden av dem. Men vi känner en oro för att det blir ett demokratiskt underskott med den här nya organisationen i och med att det är så få politiker som de facto fattar de viktiga besluten.

Vi tror också att det är en felsyn att man kan få en kostnadskontroll bara genom att använda en centraliserad metod. Vi tror i stället att det är i vårdens yttersta kapillärer som man kan få förändring och påverka vårdens kostnader. Det är därför varje vårdavtal och dess innebörd är av vikt, oavsett driftsform. Att ett centralt hälso- och sjukvårdsutskott i landstingsstyrelsen ska klara att granska det här innehållet och att göra några heltäckande analyser tror vi inte är möjligt. Det är också i det här förslaget väldigt oklart vilka av de här vårdavtalen som över huvud taget kommer att bli föremål för politisk hantering.

Man brukar i vården tala om lärande processer. Det är ett begrepp som går ut på att man lär sig av ny kunskap och förändrar, att det är ett sätt att effektivisera och förbättra vårdens innehåll. Man tror att de anställda faktiskt kan påverka innehållet och därmed kostnader genom att få större inflytande över besluten. Det här är ett avsteg från detta. Över huvud taget nämns inte dessa tankegångar, som är ganska välkända bland dem som jobbar med organisationsforskning.

Kombinerat med att det dessutom finns en så uttalat negativ inställning till de privata vårdalternativen, till konkurrens om vårdidéer, bedömer vi att det här förslaget är förödande för en utveckling av vårdens innehåll. Förutom att man gör den största centraliseringen i det här landstingets historia innebär förslaget en väldigt olycklig sammanblandning mellan de roller som innebär att beställa och att utföra sjukvård. Den renodling som i stort sett alla partier var ense om vid ingången av förra mandatperioden är nu bortglömd, och i stället inför man ett mischmasch som vi inte vet effekterna av. Vi kan dock ana dem, och det är därför som vi är så oroliga.

Vi tycker att det är väldigt märkligt att samma landstingsstyrelsepolitiker ska beställa vård, fatta strukturbeslut och avgöra vilka vårdgivare som duger. Ännu märkligare blir det i tjänstemannaorganisationen, där samma tjänstemän ska svara för att granska olika vårdgivares erbjudanden och för att styra landstingets egna enheter. Tanken med en koncernstyrning och bättre ägarstyrning av sjukhusen var god och nödvändig när vi för ett år sedan beslutade om det här, men ingen hade då ens snuddat vid tanken på att samma tjänstemannaorganisation och samma politiker skulle blanda strukturbeslut med

intern styrning av egna enheter och vara domare över vilka enheter som ska få utföra vården och få kontrakt.

Folkpartiet vill behålla en fortsatt decentraliserad organisation med ett lokalt beslutsansvar i varje sjukvårdsområde. Vi vill ha kvar hälso- och sjukvårdsnämnden och sex sjukvårdsstyrelser, som har det fulla ansvaret för sin befolkning och har alla pengar för att träffa avtal om vård. I förslaget från de borgerliga partierna i dag finns hela ansvaret kvar lokalt att träffa avtal med olika vårdgivare. Där finns också befogenheter att träffa avtal med kommunerna till exempel om hemsjukvård, om läkarvård vid sjukhemmen och om förebyggande folkhälsoarbete tillsammans med kommuner och föreningsliv lokalt.

Majoritetens nya ordning innebär att alla de här besluten antingen blir centrala beslut i landstingsstyrelsen eller blir tjänstemannabeslut. Hur vågar någon tro att våra 26 kommuner ska tycka att det är meningsfullt att träffa de 9 sjukvårdberedningar som inrättas? De här politikerna har ju inga befogenheter. De kan inte träffa några avtal om pengar eller arbetsfördelning. Vi har redan i dag mött kritik i kommunerna för att beslutskapaciteten ligger på olika nivåer i landstinget och i kommunerna, men med det här förslaget ökar vi det gapet oerhört kraftigt.

Visst är det trevligt att man kan umgås över en kopp kaffe mellan de här beredningarna och politiker i ledande ställning i kommunerna, men nog tror jag och Folkpartiet att kommunernas ledande politiker vill möta kolleger i landstinget som har beslutskapacitet och som faktiskt kan bestämma att vi nu ska göra så här.

Jag vet inte vad alla de av er som sitter här i salen och som är kommunpolitiker tycker om det förslag som vi strax ska rösta om. Det är väl ändå inte tänkt att det är Ingela Nylund Watz och Inger Ros som ska träffa företrädare för 25 kommuner och för Stockholms stad med dess nästan 20 stadsdelsnämnder?

Att genomföra en så här stor organisationsförändring utan att det görs en konsekvensanalys är väldigt olyckligt och oansvarigt. Man kastar nu in hela tjänstemannaorganisationen i ett kaos, och det kommer att ha ett högt mänskligt pris. Vi bryter med den här lösningen upp etablerade samarbetspartner. All organisationsforskning visar att det tar fyra år innan sådant här stabiliseras. Några av er har kanske inte ens sett den rapport om arbetshälsa inom vården som Samhällsmedicin gjort och där man lyft fram problemen både på kommunsidan och på landstingssidan i samband med genomförande av omorganisationer.

Vi har alltså framför oss ett par år med mindre arbetsglädje och mycken oro i organisationen, allt utifrån den kunskap som finns om organisationsförändringar. Varför skulle det vara annorlunda i vårt landsting? Det här har inte bara ett mänskligt pris utan faktiskt också ett ekonomiskt pris. Priset för det här är låg effektivitet, och det har ekonomiska effekter av stora mått. Det gäller både att nya personer som jobbar ihop

med andra måste skaffa sig nya nätverk och att hela organisationen förändras. Detta kostar stora pengar.

Landstingsledamöter! Vi tycker i Folkpartiet att det här förslaget är ett hastverk, som inte borde ha lagts på ert bord i dag, just för att det inte finns någon konsekvensanalys. Det finns inte heller något patientperspektiv i förslaget.

Man kan fundera: Hur ska samverkan se ut med patientföreträdare? Handikapporganisationerna finns inte ens omnämnda i förslaget. Länshandikapprådets roll och ställning finns över huvud taget inte med här. Om man menar allvar med att man vill samverka med handikapporganisationerna, borde man ha tänkt lika mycket på detta som på alla de nya direktörer som man i koncernledningen tydligen tänker inrätta.

Vi tycker också att det här borde ha diskuterats mellan partierna innan man lade fram ett slutligt förslag, där man hade vägt olika alternativ innan man landade på ett. Tyvärr har inte det intresset funnits hos den nya majoriteten. Även om man kan finna att det är häpnadsväckande, tycker jag att det värsta är att det är så beklämmande.

Med det yrkar jag avslag på förslaget och yrkar bifall till motförslaget från m, fp och kd.

Anförande nr 48

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ordförande, ledamöter! Den här typen av frågor har ju under en lång följd av år avgjorts i mycket tidigt väckta och väl genomförda samtal mellan gruppledarna. När jag tittar ut över salen, påminner den mer om en gruppledaröverläggning än en fullmäktigedebatt. Jag tycker det är allvarligt att så många ledamöter väljer att äta lunch när vi ska diskutera ett ärende som kommer att göra ett så utomordentligt djupt ingrepp i landstinget åren framöver – ett ärende som jag tycker i långa stycken är fullständigt onödigt. Inte bara så att det behöver föras en fullmäktigedebatt omkring det, utan förslagen är onödiga.

Framöver kommer det att bli så, att när stora och avgörande framtidsfrågor ska avgöras av, ska vi gissa, tre fyra landstingsråd och ett par tre förvaltningschefer, tjänstemän, direktörer eller vad de nu har för beteckningar.

Jag påstår: Det finns inga tungt vägande skäl för den långtgående omorganisation som i dag ligger på förslag. Jag beklagar att inte alla ledamöter har handlingarna – det är möjligen därför de har flytt lokalen. Än mindre har fullmäktiges ledamöter haft en susning av en chans att titta in i det förslag till reglemente som behandlades i landstingsstyrelsen i går och som ska upp i landstingsfullmäktige om tre veckor.

Om man nu menar att den här organisationsförändringen ska ha så otroligt stor effekt som vi hörde i inledningsanförandet, så borde den ha hanterats enligt en sådan ordning att vi haft möjlighet att värdera både omorganisationen, organisationens innehåll och reglementena i ett sammanhang. Men det har vi alltså inte fått, och det tyder på det som har sagts i ett par inlägg tidigare: Det här är ett förhastat och illa genomtänkt förslag – om det över huvud taget är genomtänkt!

Låt oss blicka tillbaka lite – en omorganisation bör ju ses i ett sammanhang – till hösten 1998. Då inledde vi på Claes Ånstrands tidiga initiativ samtal mellan gruppledarna om hur vi behövde organisera landstinget för att få mesta möjliga effektivitet i organisationen. Det ledde fram till en överenskommelse, där alla partierna utom Vänsterpartiet var överens om lösningen, och den har vi arbetat efter under de här fyra åren. Det tillkom en produktionsnämnd, som sedan bytte namn till produktionsstyrelse. Tanken bakom det var att hälso- och sjukvårdsnämnden och de överenskomna sex sjukvårdsområdena skulle få koncentrera sig på det som skulle vara hälso- och sjukvårdsorganisationens främsta uppgift, nämligen att företräda befolkningen, tillgodose befolkningens behov av hälso- och sjukvård och agera som ”beställare”, för att nu använda en beteckning som vid det här laget är tämligen väl känd.

Den organisationen, påstår jag, har fungerat utomordentligt väl – vi ska inte använda någon betygsskala, förhållandevis väl jämfört med vilken annan organisation som helst som det här landstinget har haft för hälso- och sjukvården.

Jag vill också påstå att väldigt mycket av det vi kallar dubbelarbete i denna organisation faktiskt har identifierats under de fyra åren och steg för steg om inte eliminerats så i varje fall minimerats. Det finns en del kvar, men jag hävdar att vi med lätthet hade kunnat fortsätta att identifiera och behandla detta mycket lättare än med den nya organisationen. Nu tror jag att det kommer att förestå en tid av inte bara dubbelarbete utan trippelarbete och vad det nu ska kallas om det är fyra fem gånger man behöver hantera samma sak. Jag vet att det redan leder till stor frustration och förvirring hos dem som ska hantera organisationen. Den kommer att ta tid att få i sjön och framför allt att ro i land. Birgitta Rydberg var inne på det – helt rätt!

Ska jag berätta för er att den omorganisation vi gjorde förra gången innebar att vi minskade från nio till sex sjukvårdsområden? Det var alltså hela sjukvårdsområden som lyftes in – känd organisation, känt innehåll, kända uppgifter. Och så flyttade vi Västra till Nordöstra Stockholm och Norrtälje till Nordöstra, och en viss förändring när det gällde Östermalm, som flyttade från Nordöstra till Norra Stockholm. Det var en liten omorganisation, påstår jag. Den satte sig i våras. Det tog tre och ett halvt år!

Det kommer nu inte att räcka med en mandatperiod av förvirring, frustration och bekymmer, vill jag påstå. Jag tror att ni kommer att få svårt, också när vi om tre veckor ska diskutera innehållet, nämligen reglementet, att ge svar på de frågor som organisationen nu har ställt under flera veckor i avvaktan på att det skulle komma ett förslag.

Här finns det mycket att beklaga; det som jag nu säger är särskilt allvarligt.

Det är alldeles uppenbart, att förslagsställarna inte har brytt sig om att skaffa sig kunskap om den nuvarande ordningen eller ens fördjupa sig i den. Man har inte förankrat förslaget bland gruppledarna. En kvart, tjugo minuter hos Ingela Nylund Watz är inte tillräckligt. Jag vet att man inte har fördjupat sin kunskap hos dem som har varit förvaltningschefer. Det är djupt beklagligt, för de står ju mitt uppe i organisationen. Men

de har icke fått frågan om hur de har tyckt att den nuvarande organisationen har fungerat. Det är särskilt bekymmersamt, men jag förstår att ni måste ha missat det när Dag Larsson står här och beskriver det läge man vill förändra. Det du beskrev, Dag, var nämligen den situation som gällde i hälso- och sjukvårdsorganisationen för drygt fyra år sedan och under perioden innan. Då var det precis så som du beskrev: förvirring och splittring, man visste inte om varandra och så vidare. Detta är inte bilden under de senaste fyra åren. Det törs jag påstå tämligen frankt, för jag har stått ganska nära den här organisationen under de här fyra åren.

Med det här sättet att hantera organisationsärendet har ni med öppet uppsåt valt konfrontation, trots uttalanden tidigt i valrörelsen, mitt under valrörelsen och strax därefter om brett samförstånd och gemensamma lösningar. Det finns alltså inget effektivare sätt att svika den typen av löften än att göra på det sätt ni har gjort: att, utan någon som helst dialog med oss, bara lägga ett förslag på bordet. Och förslaget kommer dessutom innan ni har beskrivit vad de olika organen ska göra – en fullständigt heltokig ordning!

Motiven för den här omorganisationen har vi hört i Dag Larssons anförande, och vi har också läst dem i de texter som har presenterats. Motiven skulle vara den ekonomiska situationen, utvecklingsarbete när det gäller utbyggnad av närsjukvård och införande av intraprenader. Andra motiv sägs vara att man med den här organisationen ska ge bättre förutsättningar för att nå målen om jämställdhet, folkhälsa, god miljö och hållbar utveckling. Det är inte utan att jag ser fram emot revisionsmanträdet i mars 2004, då vi ska mäta det första årets framsteg på de här uppräknade områdena!

Jag har ärligen försökt tränga in i det material som ni hittills har presenterat och försökt dra slutsatser om hur ni möjligen kan ha tänkt. Det jag kommer fram till är två saker.

När man betraktar materialet ytligt, ser det väldigt ambitiöst ut – men tränger man på djupet så är det bara retorik. Möjligen är det här ett knep att binda upp både händer och fötter på koalitionspartierna Vänstern och Miljöpartiet. Jag misstänker det tills vidare – längre fram lär vi väl få se resultatet.

Ordförande! Det här förslaget tyder på en uppenbar övertro på snabba resultat av centralisering och koncentration av den politiska makten till några få landstingsråd. Det är allom bekant att Socialdemokraterna har styrt i 17 av de 20 landstingen och regionerna de senaste fyra åren, och i några av dem har de styrt i årtionden för att inte säga alltid. Vad jag också funderat över är detta: Kan man tänkas ha hämtat förebild hos någon av dessa 17? Jag ska nu inte recensera dem, men det finns ett stort antal landsting med utomordentligt stora ekonomiska och sjukvårdspolitiska bekymmer och växande väntetider, och det är inte utan att jag har hittat de flesta parallellerna mellan den här organisationen och de landsting där bekymren är som störst.

Huvudproblemet för vårt landsting är inte en sjukvårdsekonomi i fritt fall, som det har sagts – inte i dag, men i ett antal debatter tidigare. Huvudbekymret är ett annat när det gäller ekonomin, och jag tror mig kunna få hela landstingsfullmäktige att hålla med mig

när jag säger att den här omorganisationen inte leder till någon reduktion av skatteutjämningsavgiften.

Under den mandatperiod som nu snart är slut har vi i borgerligheten kritiserats tämligen intensivt av Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet för att alltför snabbt och alltför kraftfullt ha genomfört förändringar i hälso- och sjukvården. Vi börjar kunna avläsa resultaten nu: minskat tryck på akutmottagningar och ökad tillgänglighet i primärvården. Det här återkommer vi till när vi ska göra upp bokslut för perioden. Man har kritiserat oss för att den här organisationen har varit alltför kraftfull och alltför effektiv. Vi har kunnat genomföra saker och ting.

Nu ska man hitta på en ny organisationsmodell, som är ännu effektivare. Tro't den som vill! Jag tror att ni kommer att tappa effektivitet och få enorma bekymmer, både för de politiker som ska ingå i den och framför allt för medarbetarna, alla kategorier. Den här omorganisationen kommer att bli en effektiv broms på utvecklingen, därför att ni medvetet flyttar fokus ifrån det som är hälso- och sjukvårdens vitala problem till någonting annat. Ni kommer nämligen att sysselsätta människor med att flytta, byta arbetsplatser och byta kompetens – det har sagts på en presskonferens av er själva, och vi får väl tro att det stämmer. Vad det kostar i pengar kan ingen mäta i förväg, och det kommer heller inte att kunna mätas i efterhand därför att ni aldrig kommer att kunna redovisa det.

Jag vill erinra om det uttalande som Ingela Nylund Watz gjorde och som Chris Heister här citerade. Det står i texten att det finns en icke oväsentlig rationaliseringspotential inom tjänstemannaorganisationen. Vi har naturligtvis funderat på vad detta kan stå för. Men så kom det ett budgetförslag häromdagen, och där står det att man ska spara 250 miljoner.

Nu vill jag ställa en rak och ärlig fråga till er som är ansvariga för det här: Innebär det att om det finns omkring 800 personer – jag är osäker på det exakta antalet personer som jobbar inom hälso- och sjukvårdsorganisationen och landstingskontoret – så är det 500 av dem som jobbar fullständigt i onödan? Försök att svara på den frågan! Lägg gärna det här till rätta och säg att jag har missuppfattat allting, att ni ska spara 250 miljoner utan att sparka någon enda. Jag önskar det vore så!

Det förefaller naturligt att ställa den här frågan just i dag, eftersom det i övrigt inte finns några som helst konsekvensbeskrivningar i förslaget.

Det finns goda skäl, påstår jag, att ägna större intresse åt det som kallas ägarstyrning ibland men som jag snarare vill kalla för att finna en god form för att utöva landstingets ägande. Vi har stora och angelägna enheter, och vi har stora investeringar.

För min egen del vill jag tillstå – jag lägger inte ansvaret någon annanstans – att jag inte har tillräckligt engagerat mig i eller gett tillräcklig kraft åt att etablera utvecklande former för att utöva ägande under den gångna mandatperioden. Det är klart jag kunde passa på och skylla ifrån mig – jag tycker att jag har haft ganska hyfsat med jobb som ordförande i HSN och så – men ändå har jag ingått i en majoritet som har missat något, och inte

heller vi från kristdemokratiskt håll har levt upp till vad vi tycker borde vara ideal i sammanhanget. Vi har bolagiserat några sjukhus, vi har formulerat ägardirektiv och så vidare, men vi borde ha följt upp mera och följt detta mycket närmare än vad vi har gjort. Det är nästan så jag skäms för att vi inte har ägnat mer kraft åt det.

Men jag fasar för den modell som ni har valt för att utöva ägande. Visserligen stöder jag inriktningen mot ett ägarutskott, men jag är inte säker på att reglementet är tillräckligt tydligt.

Man kan fråga sig, vilket en del talare har gjort, för vilka den här förändringen görs. Det känns angeläget att Samhällsmedicin eller någon annan försöker följa det här och se på vad sätt patienter och vårdpersonal skulle gynnas av organisationsförändringen. Eftersom ni inte själva har några konsekvensbeskrivningar borde vi be någon titta närmare på det.

Låt mig nu, fru ordförande, gå igenom de olika förslagen.

Vi motsätter oss från kristdemokratiskt håll förändringen av landstingsstyrelsens roll. Att den nu blir en hälso- och sjukvårdsnämnd och inte bara det utan också den främste exponenten för landstinget som ägare innebär alltså att beställar- och utförarmodellen går i graven i och med beslutet i dag – i praktiken kanske det skedde för några veckor sedan, när de här idéerna började ta form. Med samma motivering motsätter vi oss nedläggningen av tandvårdsnämnden.

Jag skulle vilja ställa en fråga till. Den bör riktas till dem som ska ha det yttersta ansvaret för hälso- och sjukvården framöver. Vem beställer och vem utför, när det gäller utförande i landstingets egen ägo, i praktiken? I er plattform har ni ju sagt att när avtalen går ut ska det läggas egenregianbud. *Vem* lägger detta egenregianbud? På en frågestund härom kvällen hos de yngre läkarna i Stockholm föreföll det som om det skulle vara personalen, men då är det ju inget egenregianbud. Den saken har vi rätt ut i en tidigare debatt. Egenregianbud innebär att landstingsstyrelsen lägger anbudet, eller dess ägarutskott, eller något annat. Det här måste ni rimligen klarlägga!

25 procent av hälso- och sjukvården i det här länet utförs av privata aktörer. Jag tror att de också längtar efter besked om vem som företräder landstinget, det vill säga befolkningen i Stockholms läns landsting, när man beställer privat vård och omsorg. Det framgår inte av handlingarna. Det framgår heller inte av förslagen till reglemente som behandlades i går – utom att alltihop ska ligga på samma ställe. Det här bör klaras ut, så att partsförhållandet blir klart.

Från Kristdemokraterna menar vi att hälso- och sjukvårdsnämnden kan bibehållas, och det finns heller ingen anledning att just nu ifrågasätta antalet sjukvårdsområden. Vi hade gärna sett att man fortsätter, och i praktiken innebär ju vinst för avslagsyrkandet att den organisation vi har lever vidare.

Precis som Birgitta Rydberg och Chris Heister har vill jag också fråga beträffande de geografiska sjukvårdsberedningarna, som nu är nio och på sikt ska bli tjugo – om det

ska ske inom mandatperioden eller i någon fjärran framtid vet inte jag: Varför i all världen tillsätter ni politiska beredningar utan någon som helst politisk beslutskraft? De ska få en egen budget, hörde jag härom kvällen. Ja, det har jag också läst mig till. Men det handlar om budget för arvoden och möjliga studieresor! Vad jag menar är en budget den i meningen att man möter kommunföreträdare och företrädare för handikapporganisationer och andra patientorganisationer och har med sig någon beslutskraft så man kan ge besked. Att skicka ut 18 lyssnande människor för att säga: "Jag hör vad ni säger, och jag ska gå hem och fråga om lov att få svara på frågan" – det duger inte för att effektivisera organisationen!

De medicinska programberedningarna är väl tillsammans med ägarutskottet det enda positiva. Det innebär en bekräftelse av att det här är ett viktigt arbete. Men också här känner jag mig osäker på om det är en optimal sammansättning av medicinska program och andra intresseinriktningar som man har föreslagit, det låter jag vara osagt. Tills vidare ska vi se positivt på detta från vårt håll.

Personalberedning och investeringsberedning begränsas alltså till landstingets egna verksamheter, men jag förstår inte varför. Om man ska få håll på kostnaderna framöver, så borde man ha ett intresse av att följa rekryteringen till hälso- och sjukvården över hela fältet, och då borde de här två beredningarna inte höra hemma under ägarutskottet utan vara direkt kopplade till landstingsstyrelsen på ett eller annat sätt, möjligen via allmänna utskottet – som för övrigt borde vara en central beredning och inte någon samtalsanordning.

Till sist, fru ordförande. Skulle fullmäktige besluta i enlighet med den borgerliga reservationen i landstingsstyrelsen så kan det inträffa, att vi kan ägna all politisk kraft och alla politiska resurser riktat mot landstingets mest angelägna behov, nämligen hälso- och sjukvårdens utveckling och utvecklingen av landstingets ekonomi. Det skulle också kunna bädda för breda politiska lösningar i många andra angelägna frågor.

Beslutar fullmäktige däremot i enlighet med landstingsstyrelsens förslag, då väntar en period av resursslöseri, osäkerhet, frustration och mycket spekulation. Jag vet inte om ni har mött de här frågorna själva, men jag har fått en del frågor – kanske beroende på att jag är ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden några veckor till. "Har du förstått deras organisationsförslag?" Då svarar jag: "Det vet jag inte, men så här har jag förstått det." Då har det visat sig att det finns väldigt många fler sätt att förstå den här organisationsförändringen. Att det blir frustration i leden är väl det enda säkra resultatet av detta.

Nej, ska vi våga se verkligheten rakt i ögonen och ta vara på allt det goda i den nuvarande organisationen, så röstar naturligtvis fullmäktige i enlighet med den borgerliga reservationen i landstingsstyrelsen. Det är naturligt för mig att yrka bifall till densamma.

Anförande nr 49

Landstingsrådet R o s (s): Ordförande, fullmäktige! Nu har vi från de tre borgerliga partierna fått höra hur bra allting har varit och hur eländigt allt kommer att bli. Jag delar

naturligtvis inte den uppfattningen, eftersom jag står bakom det förslag som vi snart ska fatta beslut om.

Det var ändå bra, Stig, att du hade självkritik över att den dåvarande organisationen inte har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Jag träffar också ett antal människor, både personal och andra, ute i organisationen, men också patienter, som inte framför samma frustrerade bild som den du möter, Stig. Det är klart att vi har olika verklighetsförankring.

För mig innebär den här organisationen både en centralisering och en decentralisering. Samtidigt som vi kan samla ansvaret för sådant som vi behöver ha en bättre kontroll på, nämligen kostnaderna och jämlika avtal, som faktiskt är en förutsättning för att vi ska kunna ge en jämlik vård, tycker jag att möjligheterna för de folkvalda i fullmäktige att vara med och utveckla vården ökar jämfört med i dag.

Jag ser flera goda skäl att samla ansvaret för sådant som avtalsskrivande, investeringar och budgetprocesser.

Till att börja med tycker jag att det finns problem med dagens splittrade avtalsförfarande. Vissa utförare har kunnat skaffa sig konkurrensfördelar, eftersom utvecklingen har varit alltför enkelriktad och inställd på fler privatiseringar. Det har lett till orättvisa skillnader i avtalsvillkor och ibland dragit uppmärksamheten ifrån vårdens kvalitetsutveckling. Oavsett hur liten eller stor kaka man har att fördela, borde man i alla fall kunna kräva att resurserna fördelas rättvist ur ett medborgarperspektiv.

Det splittrade landstinget har heller inte kunnat göra någonting åt de ökande hälsoklyftorna. Snarare har de ökat. Dagens uppdelade avtalsprocesser har alltså inte bara lett till stora kostnadsökningar, utan de har inte heller rätt på de orättvisa skillnader i hälsa som vi har i länet.

Jag tycker att det är viktigt att fokusera på vårdens innehåll och kvalitet. Jag är naturligtvis glad över den diskussion som har varit här i salen i dag; detta är vi överens om. Jag tror att med den nya organisationen kan vi få rätt instrument för att koncentrera oss just på att utveckla vården.

Under vår oppositionstid har jag varit mycket ute i verksamheterna och träffat mängder av personal. Ofta har jag mött personal som både upprört och lite uppgivet säger att man kan mötas av två, ja ibland till och med fler, företrädare från beställarna varje vecka – alla med sina visioner och sin syn på hur vården ska skötas. Många som jag har pratat med känner som att de dras åt olika håll, samtidigt som ingen riktigt lyssnar på deras tankar och idéer – såvida det inte handlar om att knoppa av och starta eget, förstås! De här vittnesmålen styrker inte direkt den avgående majoritetens bild av att vara på rätt väg.

Jag tror också att vi genom att samla och inte, som Chris uttryckte det i sitt inlägg, avveckla beställaransvaret och genom att också samla avtalsprocesserna kan få till bättre fungerande vårdkedjor inom landstinget. Nu kan vi få olika vårdgivare, landstingsdrivna och andra, att samarbeta i stället för konkurrera med varandra. På samma sätt kan vi få olika vårdgrenar att dela upp arbetsuppgifter mellan sig så att rätt vård görs på rätt ställe. Då kanske vi äntligen kan avlasta akutsjukhusen och uppnå tillgänglighet på våra vårdcentraler!

Men jag ser också detta som att den nya organisationen innebär en rejäl decentralisering. Med den nya organisationen tror jag att vi kan utveckla politikerrollen till att bli något mer än att klubba igenom avtal och hantera budgetar som spricker. Tyvärr har de folkvaldas uppdrag under de senare åren urgröpits, när budget och andra politiska beslut inte har gällt. Jag har suttit med på många möten i sjukvårdsstyrelsen, och jag kan inte säga att jag alla gånger med stolthet har sett att beställarens uppdrag inte fullföljts, där både beställare och producent gått minus och där medborgarna inte har garanterats en rättvis och likvärdig vård. Om de folkvalda förlorar kontrollen över verksamheten, hur ska man då kunna fullfölja sitt uppdrag att planera landstingets övergripande inriktning och sedan följa upp och utvärdera sina egna beslut?

Om jag tyckte att statusen som folkvald bara låg i att teckna avtal, skulle jag förstå en del av den borgerliga kritiken. Men för mig ligger statusen i att vara politiker i rollen som befolkningsföreträdare, och den rollen behöver förstärkas. Därför känner jag glädje över att i dag kunna vara med och lägga fram det här förslaget, som syftar till att utveckla de folkvaldas roll som just befolkningsföreträdare.

Med den nya organisationen kan vi öka det demokratiska inflytandet över den lokala vården. Vi går från sex till nio lokala beredningsorgan, och vi får ett antal nya politiska uppdrag. Landstingets lokala nivå flyttar närmare medborgarna genom införandet av 20 närsjukvårdsområden. Detta, Birgitta, är tydligen din syn på det demokratiska underskottet. Jag menar att de geografiska beredningarna definitivt kan jobba med det du sade, lärande processer.

Med den nya organisationen kan vi också stärka möjligheterna till samverkan med kommuner, intresseorganisationer och andra. Detta ser jag som en spännande utvecklingsmöjlighet, där vi faktiskt kan adjungera stående representanter till beredningarnas möten och på det sättet skapa en fast arena där vi kan få samverkan att fungera i verkligheten och inte bara på papperet.

Jag har också tagit del av, som Stig nämnde, hur de borgerliga partiernas förslag lovordar det medicinska programarbetet. Det gör jag med! Därför vill jag vara med och utveckla alla de goda idéer som kommer fram och samtidigt ge arbetet en tydligare koppling till politiken genom de nya medicinska programberedningarna.

Det känns bra att kunna ta fram arbetssätt som korsar olika vårdgrenar och historiska traditioner. Med den nya organisationen kommer vi bort från det cementerade stuprörstänkande som vi i dag jobbar i, där vi har uppdelat arbetet i primär-, akut- och hälso- och psykiatriutskott, vilket kan motverka vårdkedjetänkandet. Jag tror att MPA-

beredningarna kommer att bli viktiga för ett synsätt som korsar vårdgrenar och ger en helhetssyn på frågorna. Jag är också övertygad om att det kommer att bli viktiga dialoger mellan oss politiker och den medicinska professionen.

Därför är det trist att ni borgerliga inte i alla fall kan ta till sig de delar i förslaget som ni själva lovordar och tycker är bra. Jag måste säga att jag blev förvånad när jag läste ert förslag till beslut. Jag citerar er text: ”Det är uppenbart att förslagsställarna inte brytt sig om att skaffa sig eller fördjupa sin kunskap om den organisation som hälso- och sjukvården arbetat under de senaste fyra åren.” Jag bara undrar om någon i den avgående majoriteten tror att vi har befunnit oss på någon annan planet eller i ett annat sammanträdesrum under tiden i opposition!

Jag har varit beställarpolitiker i fyra år, och jag har faktiskt hunnit skaffa mig rätt gott om kunskaper och erfarenheter om vad det innebär. Det är utifrån de erfarenheterna som jag i dag ställer mig bakom förslaget.

Stig, jag har också samtalat med många – inte bara de senaste veckorna utan under flera år. Jag tror faktiskt att de starkaste kritikerna mot den nya organisationen finns här i dag, i minoriteten i landstingssalen. Ute i verksamheterna har man efterlängtat en tydlighet från landstingsledningens sida.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 50

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Det är häpnadsväckande att höra Inger Ros tala om att statusen ligger i att vara befolkningsföreträdare. Vilka är det då som är befolkningsföreträdare? Ja, Inger Ros, du är en befolkningsföreträdare, för du får vara med och fatta beslut. Jag hoppas väl också på att bli en sådan, och några till. Men de som sitter i de nio sjukvårdsberedningarna kommer snarare att vara någon form av containrar som ska ta emot befolkningssynpunkter – de kommer inte att kunna göra någonting. De kommer inte att kunna fatta några beslut, annat än om de lyckas övertala dig och mig och några personer till att fatta de besluten.

Du som har varit kommunalråd i Botkyrka vet hur det går till när man som ledande kommunföreträdare vill påverka landstingsföreträdarna. Tror du att kommunstyrelsens ordförande i Botkyrka skulle prioritera att gå på träff med 18 politiker i en lokal geografisk beställarberedning? Nej, det är klart att kommunstyrelsens ordförande i Botkyrka gör det enda rationella och ringer upp dig, som är den person som kan fatta de beslut som man i Botkyrka skulle önska.

En effekt av den här centraliserade organisationen är att ledande kommunföreträdare inte kommer att på samma sätt som tidigare prioritera de här kontakterna, utan man kommer naturligtvis att vända sig dit där besluten faktiskt tas.

Anförande nr 51

Landstingsrådet H e i s t e r (m): Fru ordförande! Jag vill knyta an till det som Inger Ros citerade från den reservation som vi tre borgerliga partier har lagt. Jag lyssnade väldigt noga, och jag kan bara säga att det vi skrev är också sant.

Inger Ros säger att hon har suttit i beställarfunktionen i fyra år. Jag har inte suttit i någon beställarfunktion alls, utan jag har suttit i riksdagen, men jag kan inte för mitt liv begripa hur den nya organisationen innebär att man utvecklar beställarfunktionen. Det är ju precis tvärtom! Man avvecklar den, Inger Ros. Om inte du förstår det, då har vi helt rätt i det vi sade i vår reservation.

Jag tycker det är beklämmande att landstingsrådet med ansvar för hälso- och sjukvården inte förstår det hon själv har varit med och arbetat i.

Inger Ros säger också att det här organisationsförslaget handlar om att ge bättre förutsättningar för att utveckla vården. Nu är det nog så när det gäller utvecklingen av den svenska sjukvården, att den inte sker vid Inger Ros skrivbord här i Landstingshuset. Den tiden är förbi, för länge, länge sedan.

Jag har haft tillfälle att under de senaste fyra åren resa runt, inte bara i Stockholms län utan i alla landsting i hela Sverige, och är det någonting jag har lärt mig så är det att utvecklingen av den svenska vården sker där vården bedrivs. Det är därför vi ska ge de allra bästa betingelserna för alla dem som arbetar i vården att klara av den uppgiften, att kunna ta det ansvaret men också att få de befogenheterna. Men det är ju just det ni tar ifrån dem med det nya organisationsförslaget! Med ert halleluja för centralstyrning och planering tror ni att ni kan utveckla svensk sjukvård. Ni kommer mycket snabbt att bli varse att ni inte kommer att klara av den uppgiften, för ni har inte den kompetensen. Den finns nämligen där vården utförs.

Det tredje som jag vill säga är, mycket kort, att Inger Ros säger sig vara befolkningens företrädare. Ja, Inger Ros ska sitta och bestämma åt alla andra. Jag för min del vill se till att patienter och personal själva får bestämma mer och Inger Ros mindre!

Anförande nr 52

Landstingsrådet N y m a n (kd): Det citat som Inger Ros läste upp står jag för, varenda bokstav och vartenda skiljetecken. Det är precis den reaktionen jag har mött när jag har talat med ledande företrädare för sjukvårdsorganisationen.

Man har längtat efter tydlighet, säger du. Ja men varför i all världen lägger ni då detta fullständigt förvirrade förslag, om det är tydlighet man vill ha ute i organisationen?

Och vi ska inte diskutera innehåll, ansvar och uppgifter nu, utan det ska vi göra om tre veckor. Snacka om tydlighet!

Inger Ros, jag vet att du offentligt beklagade under arbetets gång att den idéskiss som blev ert förslag blev offentlig när vi började inbjudas till överläggningar. Det har jag sett i en tidningsnotis. Varför beklagar du det? Om ni söker tydlighet ska ni väl våga lämna ut de förslag som ni tänker genomföra! Jag ser att du är fundersam, men jag kan friska upp minnet på dig.

Att en idéskiss blir känd när den blir offentlig är väl alldeles naturligt. Saken är den, att ni missade dialogtillfället, både med oss i oppositionen och med dem som nu blir offer för omorganisationen, det vill säga de som kommer att sättas i ledande poster att hantera den.

Tiden för splittrade avtal lär vara slut. Du behöver ju inte längre resonera med sjukhusledningarna.

Jag kräver ett svar på min fråga: Vem sluter avtal med vem? Jag gissar att det är du som skriver avtal med Dag Larsson, och därmed behövs inga kontakter ut i verkligheten. Allt är redan fixat. Och inte blir det några splittrade avtal heller!

Man löser inte de här problemen med att-satser, utan man löser dem genom en fördjupad dialog – tro mig!

Anförande nr 53

Landstingsrådet R o s (s): Debatten lär fortsätta ett tag till. Jag ska kommentera några saker.

Ja, om man som befolkningsföreträdare bara ser mig och några till som är landstingsråd, då förstår jag det synsätt som ni framför. Men som befolkningsföreträdare ser jag hela landstingsfullmäktige, och landstingsfullmäktige ska finnas representerat i de geografiska beredningarna. Om inte de folkvalda befolkningsföreträdarna från fullmäktige gör ett arbete ute i beredningarna där man både tar vara på personalens kompetens och tar del av personalens diskussioner, men också lyssnar på kommunerna, så kommer naturligtvis inte arbetet att utvecklas. Men jag utgår ifrån och förutsätter att befolkningsföreträdarna i de geografiska beredningarna kommer att göra detta på ett utmärkt sätt.

Birgitta, du nämnde Botkyrka som exempel. Jag kommer därifrån och har jobbat där, så jag kan väl fortsätta med det exemplet. Ja, jag tror faktiskt att företrädare för Botkyrka – om det sedan blir kommunstyrelsens ordförande eller någon annan; ibland kanske det är lämpligare med socialnämndens eller vård- och omsorgsnämndens ordförande – är ganska intresserade av att få föra lugna och konkreta samtal med företrädare för landstinget och hoppas på goda resultat. Ingen kan väl, inte ens ni, säga att samverkan med kommunerna i dag fungerar på ett bra sätt? Ni som är så måna om att prata om medborgar- och patientperspektivet mån väl ändå se att beslut där medborgare faller mellan stolarna drabbar just medborgarna. Därför tycker jag att det är så viktigt att utveckla det arbetet.

Ja, Chris, det kanske är beklämmande att jag har skaffat mig kunskap som beställarpolitiker. Jag tycker nog att det är lika beklämmande att du så solklart vet hur det ska gå till, som ny i landstinget.

Jag ber att få återkomma senare.

Anförande nr 54

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Ordförande! Jag är alldeles övertygad om att vi kommer att debattera den här organisatoriska förändringen massor av gånger under den här mandatperioden., och då kanske med lite större sans och vett – och kunskap om vad den faktiskt kommer att innebära.

Jag blir lite förundrad när jag lyssnar på representanter för de tre borgerliga partierna, som med sådan tvärsäkerhet uttalar sig om vad den här organisationsförändringen kommer att få för konsekvenser.

Å ena sidan säger ni att det här är ett jättedåligt dokument, ja så dåligt att det egentligen inte borde ha skickats ut över huvud taget. Det är ofullständigt, det är oförankrat, det innehåller inga konsekvensanalyser, och så vidare och så vidare. Men å andra sidan drar ni ändå utifrån detta eländigt dåliga dokument en rad tvärsäkra slutsatser. Det är det som gör mig förundrad.

Moderaterna tycker att detta är ett sätt att socialisera sjukvården, det är den konsekvens som den här förändringen får.

Folkpartiet menar på att nu kastar vi ut allt i kaos.

Kristdemokraterna tycker att egentligen hade man inte behövt göra någonting, för det var ganska bra som det var, men nu när vi ändå gör någonting så kommer det bara att leda till oro och allting blir så oerhört mycket sämre.

Jag förstår inte hur ni kan dra alla de här slutsatserna utifrån detta eländigt dåliga dokument, som ni hela tiden pratar om.

Vi har talat ganska mycket om beställarfunktionen. Vi ser ändå att det här sättet att omorganisera kommer att stärka och förbättra beställningar och avtal. När vi pratat med folk i organisationen har vi hört ganska mycket kritiska synpunkter på beställningar och avtal, att det är väldigt olika kvalitet. Vad vi försöker göra nu är att centralisera den beställarorganisationen för att utveckla avtal och förbättra dem.

Syftet är inte att ett litet antal politiker ska sitta på sin kammare och själva bestämma. Syftet är att förbättra vården och vårdens innehåll. Syftet är att ge invånarna i Stockholms läns landsting det de har rätt att kräva: en bra vård och omsorg. Det är syftet med den här omorganisationen.

Det finns ganska mycket kritik mot beställarfunktionen som den har fungerat i beställar- och utförarmodellen. I den rapport från revisorerna som vi debatterade tidigare i dag står att läsa just att efter tio år har den fortfarande inte funnit sin roll. Den fungerar inte bra, det är bara att slå upp i revisionsberättelsen och titta efter – jag tror att det stod på sidan 2. Det finns alltså stora problem – men i den borgerliga världen finns det inga

problem med beställar- och utförarmodellen, och alla förändringar blir därmed till det sämre.

Det riktas kritik mot att vi inte har samråd. Det kan säkert vara sant, att hade tiden varit längre så hade vi kunnat ha bättre samråd och bättre diskussion, både med de olika politiska partierna och med vårdens och omsorgens personal. Nu har vi inte den tiden, och det är lite grann framstressat.

Men det här är ju ingenting som vi har hittat på själva, det var ett arbete som påbörjades under den borgerliga majoriteten och som vi har tagit över och slutfört. Det är inget påhitt av den socialistiska majoriteten, som Moderaterna tycker om att prata om.

Jag blev lite förundrad över Chris Heisters manliga härskarteknik, som hon uppenbarligen har lärt sig att tillämpa med fulländning. Hon osynliggör vissa rår det passar. Hon säger att det här är ett socialdemokratiskt förslag. Det är inte alls ett socialdemokratiskt förslag! Det är ett förslag som kommer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, och vi tre partier har ett gemensamt ansvar för det. Ibland byter hon fot och talar om ”de socialistiska partierna”. På så sätt osynliggör hon Miljöpartiet, som jag definitivt inte tror vill kalla sig socialistiskt.

Det skulle vara trevligt om Chris Heister släppte det där sättet att jobba med den manliga härskartekniken och försökte föra en konstruktiv politisk debatt i stället.

Det var någon som frågade: Hur ska det gå till att lägga egenregianbud, och vem ska göra det? Det är klart att det är vi som gör! Landstinget lägger egenregianbud. Det är väl inget konstigt med det. Det är ju skattebetalarnas pengar det handlar om. Om landstinget kan lägga ett egenregianbud när något är ute för upphandling, och det är bättre och billigare än vad en privat vårdgivare kan göra, vad är det för fel med det? För det kan väl inte vara så att när man väl har privatiserat så är det för alltid privatiserat, även om det privata vårdföretaget kanske skulle göra ett dåligt jobb så går det inte att ta tillbaka i egen regi? Det är självklart att man ska göra så. Kan vi göra det billigare och bättre, så ska vi göra det billigare och bättre.

Och så var det frågan om samråd, att vi inte diskuterar och inte lyssnar – vi lyssnar inte på personalen, vi lyssnar inte på människorna, vi lyssnar inte på några, knappas på oss själva. Då kan man undra: Vilka lyssnade ni på när ni envisades med att driva Den Stora Upphandlingen, utförsäljningen av akutsjukvården i Stockholm? Vilka företrädare, vilka medborgare hade ni diskuterat med? Vilka diskuterade ni med när ni beslutade att privatisera alla vårdcentraler i södra sjukvårdsområdet? Hur förankrade ni den processen? Såvitt jag vet förankrade ni den över huvud taget inte.

Vi försöker föra en seriös debatt, men det är lite svårt när ni för debatten på det här sättet. Ni kommer med så många lösa påståenden och så mycket skrämselfpropaganda. Att det här är en stor organisationsförändring som påverkar hela vården är ett budskap som ni har gått ut med gång på gång, och det har bara ett enda syfte: det skapar just oro och otrygghet i vården – en oro och otrygghet som vi har sagt att vi inte på något sätt vill skapa. Vi har i vår politiska plattform lagt fast att vi inte ska genomföra några stora

förändringar i vården. Vi kommer inte att avbolagisera, vi kommer inte att avbryta alla privatiseringar. Den förändring som det här handlar om är en förändring av den politiska organisationen och den centrala administrativa organisationen. Men ni bluffar hela tiden och får det att låta som om vi tänkte omorganisera hela vården.

Jag förstår inte vad ni har för intresse av att skapa denna otrygghet och oro bland personalen genom att göra på detta sätt!

Anförande nr 55

Landstingsrådet N y m a n (kd): Fru ordförande! Jag blir riktigt bekymrad när Birgitta Sevefjord säger att hon är säker på att vi kommer att behöva debattera den här omorganisationen flera gånger under mandatperioden. Är den inte bättre än att vi ska behöva debattera den flera gånger till? Vi borde alltså ha gjort upp mellan gruppledarna på traditionellt sätt. Visserligen har ni aldrig varit med på sådana uppgörelser, men ändå. Det finns en praxis här i landstinget att göra upp om organisationen: man diskuterar en gång – sedan fungerar det. Självfallet kan man sedan ändra den.

Några tvärsäkra slutsatser har inte jag dragit, utan jag har försökt förmedla bilder ifrån den verklighet som ni nu ska förändra så radikalt. En radikal förändring är det – det har vi ju hört i era inledningsanföranden.

Syftet har jag aldrig ifrågasatt, men medlen är heltokiga – tro mig!

Jag måste få ställa följande fråga. Jag hörde på Inger Ros och uppfattade att ett av hennes motiv är att genom organisationsförändringen ska man utveckla beställar- och utförarmodellen. Uppfattade jag Birgitta Sevefjord rätt så tänker hon lägga ned den därför att den inte har fungerat på tio år. Vilken slutsats ska jag dra?

Du måste också förklara en annan sak, Birgitta. Egenregianbud är inget konstigt, säger du. Man lägger ett bästa anbud, och så får man avtalet. Jaha. Vem tecknar avtal med vem? Sker det mellan Birgitta Sevefjord och Dag Larsson, eller vilka är det som gör det? Någonstans måste ett avtal tecknas, om ett egenregianbud ska kunna tas på allvar. Svara på den frågan! Det klarläggandet behöver vi.

Anförande nr 56

Landstingsrådet He i s t e r (m): Fru ordförande! Jag ska berätta någonting för Birgitta Sevefjord. Jag lovar att jag kommer att kritisera alla om jag har anledning till det: socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister. I den här frågan har jag skäl att kritisera er alla tre, för det här är ett dåligt förslag, ett ogenomtänkt förslag och ett hafsverk.

Låt mig också försöka reda ut det som Inger Ros var inne på. Hon säger att hon i den här organisationen ska utveckla beställarfunktionen. Hur? Det begriper inte jag, för jag kan bara se att det blir en avveckling. Det säger ju Birgitta Sevefjord också, och jag har

redan i mitt inledningsanförande gratulerat henne till det. Så har ju ni från Vänsterpartiet tyckt hela tiden.

Eftersom jag försöker springa ikapp historien sedan jag kommit hit, gick jag tillbaka till ärendet 1999 då man antog den organisation som vi har i dag. Där skrev Vänsterpartiet i sin reservation följande: "I stället bör landstingsfullmäktige utreda hur den tudelning som i dag redan finns inom viss landstingsverksamhet i beställare och utförare skall kunna avskaffas, så att landstinget återinrättar ett mer renodlad budgetsystem." Gratulerar, Birgitta Sevefjord! Nu har du fått din vilja igenom med den nya organisationen.

Det är det som skapar oro. Det är inte vi som skapar oro, utan det är att ni lägger fram den nya strukturorganisationen som skapar oro. Hade ni inte gjort det, så hade det inte varit något problem. Då hade vi kunnat ägna arbetet åt en bred diskussion mellan alla partier om hur vi ska utveckla den beställarfunktion som gör att vi kan få den allra bästa sjukvården, på medborgarnas premisser, i det här landstinget.

Anförande nr 57

Landstingsrådet S e v e f j o r d (v): Stig Nyman, du förstår inte varför man skulle behöva den här förändringen. Du menar på att man förändrar, och sedan funkar det, ingenting att snacka om efteråt. Jo, det är väl självklart att man ska göra! Du sade ju själv i ditt inledningsanförande att det tog tre och ett halvt år innan den nya sjukvårdsorganisationen satte sig, när ni ändrade från nio till sex sjukvårdsområden. Det hade kanske varit bra om man hade diskuterat den där förändringen under de där åren och inte bara låtsats som om allting var jättebra.

Vi har en helt annan inställning. Vi vill lyssna. Är det någonting som inte blir bra, så får vi väl diskutera hur vi ska ändra på det – det är väl inte mer med det?

Vem som tecknar avtal vet inte jag. Jag är bara övertygad om det varken blir jag eller Stig Nyman som skriver under avtalen. Det tycker jag nog inte är den allra viktigaste frågan just nu.

Beställar- och utförarsystemet har vi alltid varit emot, det är helt riktigt. Men vi avskaffar det inte. Jag citerar från revisionsberättelsen som vi har behandlat tidigare i dag: "Det är oroväckande att beställar- och utförarsystemet efter tio år ännu inte funnit formen för en fungerande styrning av verksamheten." Så står det. Vi försöker räta upp den där styrningen med den nya organisationen.

Anförande nr 58

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ska jag tolka Birgitta Sevefjords senaste inlägg på det sättet, att det här inte är den enda omorganisationen under den kommande perioden – så snart någonting inte fungerar så organiserar ni om igen?

Anförande nr 59

Landstingsrådet C e d r e n i u s (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Jag ska faktiskt börja med att göra en korrigering av materialet i ärendet. På sidan 8 i landstingsstyrelsens förslag till beslut har det fallit bort ett litet ord under MPA-beredning 3. Andra raden börjar med "Habilitering. Tandvårdsfrågor och komplementär medicin." Där har faktiskt landstingsstyrelsen korrigerat, så det ska stå "komplementär-/alternativ medicin".

Birgitta Sevefjord har ju berättat lite grann om Miljöpartiet. Jag hade satt upp det överst på min lista när Chris Heister höll sitt första inlägg, och sedan har det kommit tillbaka några gånger under replikskiftet: Miljöpartiet är inget socialistiskt parti! Vi har inte en socialistisk majoritet i det här landstinget, lika lite som vi förra mandatperioden hade en moderat majoritet. Då var vi överens om att inte prata om "den moderata majoriteten", och lika lite ska vi under den här mandatperioden prata om "den socialistiska majoriteten". Jag skulle uppskatta om Chris Heister tog till sig detta och slutade upp att prata på detta vis.

Miljöpartiet har inte alls samma plattform som de övriga partierna i den här gruppen, lika lite som Kristdemokraterna har samma plattform som Moderaterna eller sinsemellan.

Däremot har vi för den här mandatperioden konstaterat att för den politik som ska föras har vi enats om en gemensam plattform. Den tycker jag också att oppositionen borde ta till sig, för där finns svaren på många av de frågor som ni har ställt i dag.

Nog om detta.

Den här debatten har ju egentligen gått mer eller mindre i stå. Minoriteten har beslutat sig för att man inte ska acceptera förslaget, och sedan har man förklarat att det beror på olika saker: att det är ett hafsverk, att det saknar stöd, att det inte finns någon konsekvensanalys, och så vidare. Jag behöver inte upprepa Birgitta Sevefjords argumentation i alla de här delarna.

I stället tänker jag säga så här. Varför är Miljöpartiet med? Vad vinner vi på att gå med på det här förslaget, som ni kritiserar så starkt utan att egentligen förstå vad det är ni kritiserar? I begynnelsen sade Stig Nyman: Det finns inget tungt vägande skäl för denna organisationsförändring. Jo, det finns ett mycket tungt vägande skäl för denna organisationsförändring: 10 miljarder i underskott på fyra år. Det är ett mycket, tungt vägande skäl för att försöka åtgärda problemen!

Chris Heister försökte att angripa detta genom att bortse från grunden, behovet av denna organisationsförändring, genom att lägga ut en dimridå och citera Ingela Nylund Watz – som inte är här. Men det var ett korrekt citat. Ingela, liksom vi andra i majoriteten, har sagt att vi inte tänker lägga ned några sjukhus och att detta är allvar. Bakom detta står hela majoriteten. Vi har sagt, vilket också framgår av plattformen och det budgetförslag som ni har fått, att vi kommer att inte bara värna om det utbud som finns inom vården och kollektivtrafiken, utan vi kommer dessutom att stärka detta utbud.

Kom ihåg det! Försök inte misstänkliggöra att förslaget skulle innebära att vi lägger ned verksamheter, för det är det inte fråga om. Vi ändrar inte på utbudet när det gäller vården och kollektivtrafiken. I budgeten ger vi till och med mer resurser till både sjukvården och kollektivtrafiken.

Men vad vi vill med det här förslaget är att se till att vi får ekonomisk kontroll över verksamheten, och det är ju det som har brustit under fyra års tid.

Det är häpnadsväckande när vi nu har hållit på med budgetarbetet, vänt på olika stenar och upptäckt det ena underskottet efter det andra och den bristande kontroll som har funnits över den verksamhet som har bedrivits under er majoritets vingar.

Jag vill påstå att det har varit en mycket deprimerande upplevelse. Så kan jag väl sammanfatta det, så behöver jag inte använda kraftigare ord.

Vad vi däremot gör, när vi nu är inne på den ekonomiska kontrollen, är att vi förutom att vi styr upp så att fullmäktige ytterst kommer att få bättre kunskap om olika verksamheters kostnader börjar med att konstatera att vi kan göra vissa rationaliseringar på den centrala tjänstemannasidan. Det som har sagts här är också riktigt. Vi tror att vi på sikt kommer att spara in 250 miljoner kronor. Det står vi också för.

Det som också är viktigt när man pratar om att den nya organisationen är centraliserad, att det blir styrning och att det blir en maktfullkomlighet och sådana saker är just det uttryck jag skulle vilja låna av Birgitta Rydberg. Du pratade om att du ville ha en verksamhet ända ut i kapilläerna. Det vi gör med de nya beredningarna är att vi för ut möjligheterna att kunna påverka långt vidare än som var möjligt i er gamla organisation.

Man har pratat om var handikapporganisationerna kommer in. Det står i dokumenten att handikapporganisationerna och andra intresseorganisationer ska kunna adjungeras till beredningarna, likaväl som kommunerna kan det. Vi vill helt enkelt att fler människor ska få möjlighet att få direktkontakt med fler politiker. En stor del av dem är också fritidspolitiker. Vi breddar med andra ord demokratin samtidigt som vi tar ett fast grepp om ekonomin, och vi tar ansvar för att ställa den dåliga ekonomin till rätta.

Om man går tillbaka till den debatt som har förts tycker jag att vi redan kan märka att minoriteten är inne i en låst position. Chris Heister säger om hur det här ska gå till: Hur begriper inte jag. Stig Nyman citerar någon som frågar honom om han har förstått. Det vet jag inte, hävdar Stig Nyman att han säger. Det är det här som kanske är problemet. Vi har missat i pedagogiken när det gäller att tala om för minoriteten vad det här innebär.

Jag vill ändå påstå, precis som Birgitta sade förut, att detta är ett ärende som påbörjades av den nuvarande minoriteten, den gamla majoriteten. Vi har tagit upp en stafettpinne och fört saken vidare, men det har sedan inte fallit på läppen av någon anledning. Men en god läsanvisning till er som inte riktigt har förstått vad ni pratar om är: Lägg ihop det här organisationsförslaget, ta till er plattformen, ta till er budgetförslaget

och se möjligheterna att vi äntligen ska kunna få ett landsting där vi kan styra mot en ekonomi i balans!

Med det, fru ordförande, bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Förste vice ordföranden: Låt mig medan jag kommer ihåg det säga att den förändring i organisationsdokumentet som du har talat om, alternativmedicin och så vidare, beslutades på ett extra styrelsesammanträde i går i landstingsstyrelsen, och protokoll kommer att delas ut. När ni så småningom kommer till beslutsfattande och eventuell omröstning ska den som vill rösta på landstingsstyrelsens förslag veta att den här ändringen redan finns med och inte behöver yrkas särskilt.

Anförande nr 60

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag kanske efter Cedrenius inlägg ändå vill upprepa att jag har stor respekt för syfte och mål med omorganisationen, men jag tycker att ni väljer en tokig väg. Jag har stor respekt för målet, men jag tycker att ni har valt en tokig väg.

Sedan sade du att ni från majoriteten har missat pedagogiken. Ni hade ju behövt bjuda till möte för att visa någon pedagogik. Problemet var ju att mötet uteblev. Den egentliga dialogen uteblev mellan gruppledarna. Stafettpinnen var ett uppdrag i landstingsfullmäktige till landstingsstyrelsen att utreda detta. I somras kom en idéskiss som ingen såg förrän vi inbjöds till partiledaröverläggningar två och en halv-tre veckor efter valet. Då beklagade den tillträdande majoriteten att innehållet blev känt. Det är klart att ni då har missat mycket mer än pedagogiken. Min huvudkritik är att ni missade att över huvud taget föra samtal om den här omorganisationen. Visst, vi ska ta till oss plattformen, vi ska ta till oss budgetförslaget. Mer om detta på Nobeldagen och i dess omedelbara närhet.

Anförande nr 61

Landstingsrådet R y d b e r g (fp): Underskottet är det vägande skälet för den nya organisationen, säger Bengt Cedrenius. Så fick vi då svaret. Syftet är att ta tömmarna, och man har en överdriven tro att centralstyrning är lösningen på ekonomins problem. Samtidigt säger Bengt Cedrenius i andra andetaget: Förslaget innebär ej utbudsförändringar. Det är lite häpnadsväckande. Miljöpartister brukar tala om lokalsamhällets betydelse.

Det blir extra intressant om man lägger de här uttalandena vid sidan av de förslag till ny beställarorganisation som fanns i går på landstingets hemsida. Där talar man om beställarstyrningens service till befolkningen, att uppdraget ska vara påverkan av förväntning och efterfrågan. Man börjar ju lägga ihop pusselbitarna. Det handlar nog om både utbudsförändringar och andra saker som drar ned vårdkostnaderna med den här nya organisationen fast man inte vill tala i klarspråk om det.

Det är också ganska intressant att man vill ta kontroll över organisationen genom att lägga fram en budget som under de närmaste tre åren leder till ett underskott på 10

miljarder. Man skapar kontroll genom att skapa oro i organisationen. Två direktörer har redan lämnat sina poster. Hur ska detta sluta?

Anförande nr 62

Landstingsrådet *Cedrenius* (mp): Det här ska nog sluta bra, Birgitta. Jag är inte ett dugg orolig. Däremot skulle jag ha varit orolig om du hade varit ansvarig för ekonomin som inte kan plussa. 10 miljarder pratar du om att budgetförslaget ligger på. Det var ni som hade 10 miljarder i underskott, inte vi. Om du plussar så i den redovisning som är framlagd slutar den på ungefär 6 miljarder. Men det är klart, 4 miljarder hit eller dit, plus eller minus...

Men, Stig, jag vill bara säga till dig att den här idéskissen lär ha kommit i somras. Den hamnade såvitt jag förstår någonstans hos en koalitionsbroder till dig, om den kom i somras. Inte kom den till den nuvarande majoriteten i alla fall, för den kom innan valet vad jag vet. Det har väl varit lite bristande kommunikation även inom den majoriteten. Så skulle jag vilja uttrycka mig. Men det kan vi ta någon annan gång. Det behöver vi inte flagga med offentligt här.

Anförande nr 63

Landstingsrådet *Rydberg* (fp): Nej, de 10 miljarderna räknar man fram om man lägger på det fjärde året med samma kostnadsökningstakt som ni har år 2 och 3. Det är alltså den här mandatperioden. Om man är räknekunnig kan man räkna ut att det hamnar på minus 10 miljarder. Det kan man tycka är ett problem eller att det inte är ett problem. Jag tycker att det är ett problem.

Anförande nr 64

Landstingsrådet *Nyman* (kd): Jag tycker, fru ordförande, att det är lämpligt att ställa dem till ansvar som tar tag i idéskissen och säger "så här vill vi göra" men som väljer att inte föra samtal om den. Du är delansvarig för att vi har sluppit den här dialogen och nu ska föra den i fullmäktige i dag. Enligt Birgitta Sevefjord ska den återkomma under mandatperioden. Det är en utomordentligt stor brist. Jag har alltså större respekt för organisationsfrågorna än så. Jag tycker att det är beklagligt att du inte kan beklaga att ni missade det riktigt väsentliga i detta, att föra ett ordentligt samtal innan.

Anförande nr 65

Landstingsrådet *Cedrenius* (mp): Jag beklagar att dåvarande finanslandstingsrådet icke förde ut den idéskiss och förmedlade de kontakter som han fick. Jag hade hoppats slippa säga det här. Men det är faktiskt på det viset. Jag beklagar att dåvarande finanslandstingsrådet icke förde ut det material han fick.

När det sedan gäller balansen har vi sagt att vi ska åstadkomma en budget i balans, men under mandatperioden.

Anförande nr 66

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Fru ordförande, landstingsledamöter! Jag tycker att det känns skönt när folk är tydliga. Dag Larsson och jag känner varandra från ett annat politiskt sammanhang, och du är tydlig, Dag. Du är tydlig med vad du vill åstadkomma med den här organisationsförändringen. Du och jag är inte överens i sak. Jag upplever att du på något sätt kände det lite som en präst som förbereder sig för den tid vi nu har i kyrkorna, adventstiden, när man med glädje får predika sitt budskap. Det var kraft, tyngd och glädje i din predikan – centraliseringens lov.

Där skiljer vi oss åt, därför att jag tror på individen. Jag tror på medborgarnas möjligheter att själva få välja. Jag tror inte att du känner riktigt lika mycket för detta. Därför beskriver den organisationsdebatt som nu pågår utvecklingen av sjukvårdspolitiken i Stockholms läns landsting. Frågan är om det i framtiden är medborgarna och deras möjligheter att välja som ska vara i centrum för vår debatt eller om det är en organisation för politiken och för politikerna? Jag tror att du är ganska nöjd med att nu få basunera ut att vi ska ha mer centralism, mer politiskt inflytande och mindre valfrihet för medborgarna.

Det är synd att den organisationsförändring som påbörjades egentligen redan i början av 90-talet och fullföljdes under den senaste mandatperioden nu avbryts, att man drar tillbaka. Men jag tror inte att Dag har så mycket emot återställare heller. Det brukar ju vara det som socialdemokrater ägnar sig åt i olika politiska sammanhang. Men det är synd för medborgarna att den här återställaren kommer, därför att det som den majoritet som nu lämnar över till Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet har börjat bygga på är möjligheten för medborgarna att få mer att säga till om, möjligheten att dela upp ansvaret för beställningar av sjukvård och för produktion av sjukvård. I denna organisation har landstingsstyrelsen ett tydligt uppdrag. Landstingsstyrelsens uppdrag har varit att sätta spelplanen, lägga fast spelreglerna. Jag tycker att ert förslag nu blandar ihop alla rollerna till en enda röra. Ni kommer inte att kunna skilja på vem det är som är beställaren, vem som är utföraren och vilket det politiska organ är som reder ut frågorna mellan beställare och utförare. Jag ser framför mig att det blir samma personer som har många olika roller. Och det tror jag är olyckligt för utvecklingen av det systemet.

Jag sade att vi, och jag som moderat, sätter individen i centrum. Det gör att jag skulle vilja se en utveckling där vi egentligen inte behöver diskutera, som Inger Ros gjorde, en stor upphandling eller ej i framtiden utan där vi i stället ser till att varje medborgare som behöver sjukvård får en peng med sig för att kunna få den här sjukvården av oss i landstinget. Då behöver vi politiker egentligen inte ägna oss åt beställningar. Då behöver vi bara se till att den sjukvård som ges har god kvalitet och ges på lika villkor med

samma rättigheter för alla. Det tycker jag är en bra vidareutveckling av den modell som vi har påbörjat.

Sedan får jag lov att säga att centralisering kan beskrivas på olika sätt. Det är inte alltid jag är överens med socialdemokrater, men nu råkade det bli så att socialministern och jag tydligen har samma synsätt på delar av hur svensk hälso- och sjukvård är organiserad. Vi har i olika sammanhang båda två jämfört den med en militärisk, hierarkisk organisation. Jag tycker dessvärre att ert förslag är en återgång till en militär, hierarkisk organisation som inte utvecklar ledarskapet i sjukvården i Stockholms län. Jag delar socialministerns uppfattning att vi faktiskt bör ändra på detta i de landsting där man tidigare har haft en sådan här organisation. Det är bara att beklaga att ni går tillbaka till att ha mer centralstyrning och bejakar en hierarkisk organisation. Jag tror inte på det. Jag tror nämligen att vi måste se till att de som jobbar i vården, och det är framför allt ett kvinnodominerat yrke, får mer att säga till om när det gäller sina egna arbetsinsatser, hur de ska organisera och genomföra jobbet. Det går inte ihop med ökad centralstyrning. Det går ihop med ökad decentralisering, med ökat ansvar för de landstingsdrivna enheterna, att sköta jobbet utifrån hur man planerar det på det lokala planet och inte efter politiska direktiv. I det sammanhanget finns också mängden av vårdgivare som en viktig utveckling av de möjligheter som kvinnor som jobbar i vården har att jobba på en arbetsmarknad med olika arbetsgivare. Det kommer på sikt att betyda oerhört mycket för de kvinnor som jobbar i vården att ha olika arbetsgivare att välja mellan. Allt det här talar emot en centralisering och en hierarkisk modell.

Ordförande! Jag vill yrka bifall till den reservation som Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna har avgett i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 67

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Ja, du, Christer, det är tydligen bara mitt förslag som har lagts fram. Både du och jag är kommunalpolitiker också, verksamma i Stockholms stad, en välskött kommun till och med under borgerligt styre. Även om det har varit felaktig politik kan man inte säga att den ekonomiska politiken har varit dåligt utförd i Stockholms kommun. Det är bland annat den typen av bakgrund och revisorernas förintande kritik mot er vanskötsel av landstinget de senaste åren som gör att man behöver förbättra styrningen av det här landstinget.

Revisorerna konstaterar att beställar–utförar-modellen inte fungerar i det här landstinget. I dag gör den inte det. Avtalen sluts inte. Genom att helt enkelt förstärka och förbättra beställar–utförar-modellen – för det är riktigt att det är en centralisering av den – tror jag att vi kan få det här att fungera och att vi också kan få budgetar som det är ordning på och som man respekterar.

Stig Nyman inser i alla fall att det här är ett bekymmer, även om han inte delar analysen och våra förslag till åtgärder. Från moderaternas sida har jag hittills inte ens hört minsta insikt om att man har ekonomiska problem även på hemmaplan i landstinget.

Vad gäller personalinflytandet är det riktigt att det behöver förstärkas i landstinget. Men det kan inte vara avgörande att man ska konkurrensutsätta och privatisera för att få personalinflytande. Det finns andra metoder också

Anförande nr 68

Landstingsrådet Wennerholm (m): Om vi ska ta en ekonomisk debatt om skillnaden mellan Stockholms stadshus ekonomi och landstingets ekonomi är väl det egentligen bara fråga om en tidsaxel. Tidsaxeln för hur lång tid det tar innan utjämningsystemet slår igenom även för Stockholms stads ekonomi.

Det fattades ju beslut i början av den förra mandatperioden som fick de konsekvenser som vi nu ser och som ni själva i dag också har sagt att ni anser vara orimliga för Stockholms läns landsting. De resultaten har man ännu inte sett i Stockholms stadshus. Men det är klart att får systemet vara oförändrat och utveckla sig så kommer det också för Stockholms stads del att få fullständigt skenande och orimliga konsekvenser.

Revisorena har faktiskt inte bara haft kritik mot den avgående majoriteten, även om man kan tycka att det låter så i dag. Jag har en trevlig revisionsrapport från landstingsrevisorena i Stockholms läns landsting, *Om det funnes en ägare*. Den är från mars 2001. Där står det på s. 23: Beställarsidan, HSN-staben och sjukvårdsområdena tycks vara på rätt väg, men det finns mycket kvar att göra. Det är i alla fall ett bevis för att man från revisorens sida tycker att den här utvecklingen har varit på rätt väg. Jag håller med, och det var vad jag sade i mitt anförande, vi har mycket kvar att göra. Jag har en idé om hur vi vill utveckla det. Du har en annan idé om hur du vill utveckla det.

Anförande nr 69

Margareta Cederfelt (m): Herr ordförande, landstingsledamöter! Jag har varit borta från landstinget under några år men är nu tillbaka som ledamot. Jag kan bara undra: Vad är det som är på gång? Varför ska klockan skruvas tillbaka? Varför ska anställda i Stockholms läns landsting uppleva att det blir en försämring, en maktkoncentration, mindre inflytande? Varför ska boende i Stockholms läns landsting behöva drabbas av mindre möjlighet till valfrihet? Varför ska de personer som har valt att starta företag eller driva verksamhet i egen regi uppleva rädslan för att inte få möjligheten att fortsätta med sina vårdföretag? Det här är frågor som jag tycker är berättigade, speciellt efter att ha läst de två dokument som finns utdelade, dels förslaget till förändrad organisation, dels budgetförslaget. Det enda som framkommer väldigt tydligt där är maktkoncentration. Landstingsstyrelsen ska fatta beslut.

I budgetförslaget står just ett exempel på vad maktkoncentrationen ska kunna leda till när det gäller utveckling: Införande av flexitid. Låt mig säga att det här är verksamhetsförändringar som finns sedan lång tid tillbaka, som växer fram i verksamheten. Det är ett exempel på hur viktigt det är att det inte är maktfullkomlighet och centralstyrning utan att det faktiskt finns en möjlighet i verksamheterna att bedriva utveckling.

Jag pratade med en läkare i de södra delarna av länet, inte landstingsanställd utan egen företagare. Han var väldigt orolig för vad som ska hända. Kommer jag att kunna fortsätta min verksamhet här? Kommer jag att kunna ta emot de patienter som har valt att komma till mig? Kommer jag att kunna erbjuda den service som jag erbjuder mina patienter i dag när jag kan remittera till andra läkare som också är privata, när jag kan erbjuda remiss till sjukgymnaster som är privata och provtagning på privata laboratorier? Sådana har han också kontakt med. Man kan säga att privatisering i sig inte har något egenvärde, men det ger en valfrihet och det ger en utvecklingspotential.

Något som också är viktigt att belysa i det här sammanhanget är jämställdhet. Jag gör det utifrån att majoriteten talar mycket om den. Jag kan inte se att det finns någon som helst jämställdhet i det förslag ni har lagt fram. Det förslaget innebär *en* arbetsgivare. Återigen är det kvinnorna som ska styras in till en arbetsgivare. Jag ser några småleenden från majoritetens sida. Ja, man kanske kan le om man inte tänker på att det faktiskt är kvinnorna i den offentliga sektorn som står för den stora sjukskrivningsökningen. Kvinnorna med privata arbetsgivare har inte alls samma sjukskrivningstendens. Det här är allvarliga siffror och det säger en hel del om den situation som finns för anställda där det finns en enda dominerande arbetsgivare. Men det säger också någonting om vilken vård jag som patient kan få när jag söker vård. Finns det valmöjlighet kan jag välja den vårdgivare som erbjuder mig bäst möjlighet. Med bara ett alternativ finns inte den möjligheten. Och med valmöjligheten minskar också risken för just det jag har sagt, maktkoncentration.

Bifall till den borgerliga reservationen!

Anförande nr 70

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande, övriga ledamöter! Det är den nya strukturorganisationen som är rubriken för dagens ämne. Det har vi inte kunnat missa, tror jag. Jag vill börja mitt anförande med att säga att jag tycker att det är väldigt tragiskt att många i den här salen, tillika jag själv faktiskt, inte har fått handlingarna i god tid. Jag hade dem inte i brevlådan, inte ens i går kväll. Nu har jag fått dem på mitt bord på ett annat sätt, men det innebär att det redan där sker en urholkning av demokratin.

En ny majoritet har tillträtt här i landstinget, ett nytt styre. Jag tycker faktiskt att de har sin fulla rätt att ifrågasätta saker och ting, att tänka nytt och förändra. Jag skulle kanske till och med vilja förstärka det med att säga att jag tycker att de har en skyldighet att ompröva befintliga organisationer. Det har vi alla. Vi kan aldrig utgå från statiska förhållanden. Vi ska alltid ompröva det vi gör.

Men självklart hade vi i den gamla majoriteten också tittat över och omprövat den befintliga organisationen, som vi nu lämnar bakom oss. Vi hade också tänkt i nya banor. Vi hade inte heller tagit någonting för givet. Det är självklart ett antal saker som inte vi har varit till hundra procent nöjda med under den gångna mandatperioden. Men, och där kommer också det stora ”men”-et, vi hade utgått från den befintliga strukturen. Vi hade gjort försiktiga förändringar så att de sjukvårdsanställda och den övriga personalen, tjänstemännen och inte minst vi själva, hade haft en möjlighet att hänga med i förändringen, hade haft en möjlighet att påverka.

Det finns ett antal stora röda skynken i den gamla organisationen som jag tror att delar av den nya majoriteten inte kan acceptera. Jag tänker på den tydliga beställar–utföraruppdelning som vi har haft. Nu kommer allting att samlas i landstingsstyrelsen, både på politikersidan och på tjänstemannasidan. Jag tänker på den politik som vi har fört som har resulterat i ett stort antal avknoppningar och privatiseringar. Och, Dag Larsson, det är inte så att ohälsan följer med privatiseringar eller avknoppningar. Det är däremot bevisat att ohälsan kan sjunka, att det blir ett minskat ohälsotal i samband med avknoppningar och privatiseringar när personalen får ett större egeninflytande och möjlighet att påverka. Det finns en klar koppling däremellan. Det är därför vi i den gamla majoriteten har varit mycket tydliga med att vi vill ha intraprenader där det ska finnas självständiga landstingsdrivna verksamheter också. Det är nämligen självständigheten som är det viktiga.

Nästa röda skynke är den konsekvent genomförda politik som vi har drivit när det gäller vårdköer i Stockholms läns landsting. Vårdgarantin innebär att stora delar av köerna praktiskt taget har försvunnit.

Ett annat rött skynke, som kanske även har varit ett rött skynke för oss själva, är faktiskt budgetunderskottet. Men det är de facto så att skatteutjämningen är en stor del av det underskottet. Jag tror inte att man ens i den nya majoriteten, med de stora förändringar som man nu skissar på, kan ta hem det antal miljarder under nästa mandatperiod som skatteutjämningen kostar Stockholms läns landsting. Jag tror inte att den förändrade struktur som man nu genomför kommer att vara lösningen utan jag tror att man biter sig själv i svansen där. Men det ska bli spännande att följa den nya majoriteten och se hur man, när man har gjort sin hemläxa tillsammans med Persson, kommer att lösa sina problem.

Ytterligare ett rött skynke har varit DSU. Men nu har majoriteten skapat sig sitt eget DSU, De Stora Utskotten. När man nu centraliserar 85 procent av Stockholms läns landsting i en stor styrelse, landstingsstyrelsen, och två stora utskott har man sitt eget DSU. Jag skulle inte döma ut sossarnas, Miljöpartiets eller Vänsterpartiets eget DSU i förväg. Dock hade jag, som många i den här salen, uppskattat och varit beredd på en blocköverskridande diskussion. Jag tycker att det inför alla stora förändringar inför nya mandatperioder finns en skyldighet hos de folkvalda att försöka få blocköverskridande lösningar som varar mer än en mandatperiod. Det som är väldigt tydligt nu är att den nya majoriteten har valt konfrontation. Man säger dessutom att man ska tala om för oss hur det är. Man säger att man ska ge en god läsanvisning så att vi förstår. Lite nedvärderande. Jag vill inte tala om manliga härskarstrukturer, men jag tycker att man kan ha en annan anda när man talar. Är det inte så att de flesta i det här rummet önskar att man kunde ha mer långtgående blocköverskridande diskussioner och att vissa saker som vi förändrar ska hålla i sig mer än fyra år? Jag trodde faktiskt att det var så.

Det hade också varit att föredra om en sådan här stor förändring hade skett i något lugnare tempo, kanske hade gått i gång från halvårsskiftet eller från nästa årsskifte så att vi alla hade hunnit med, inte minst ni själva. Läser man handlingen om strukturorganisationen ser man att det finns ett antal ord om att i efterhand ska vi göra, senare ska vi göra, på sikt kommer vi att, vi ska återkomma. Det här måste ändå tyda

på att inte ni heller riktigt har hunnit med i den här processen. Hade det då inte varit önskvärt att skjuta på den så att ni hade hunnit förankra den i blocken på båda sidor, hunnit lägga fram reglementet så att vi hade kunnat läsa det tillsammans med strukturförslaget och även budgeten. Det finns ju samband i de här ärendena, som ni också mycket riktigt påpekar. Det hade varit mycket önskvärt, tycker jag.

Det hade också varit önskvärt att man hade kunnat göra det vi på den medicinska sidan brukar kalla för pilotstudier. Konsekvensanalyser kanske man kan kalla det här. Där hade man kunnat involvera berörda tjänstemän, berörda organisationer och politiker. Man hade kunnat se vad sjukvårdspersonalen tycker är bra och dåligt.

Jag är liberal, och vi liberaler utgår alltid från individens behov och förutsättningar. Jag upplever att den nya majoriteten utgår från kollektivet. Vi brukar utgå från patienten och från den sjukvårdsanställda. Den nya majoriteten utgår från en struktur och en organisation. Vi liberaler decentraliserar politiken. Därmed för vi besluten närmare individen, närmare patienten. Den nya majoriteten centraliserar, den fjärrar sig från individen, den kommer längre och längre bort från patienten, den ökar avståndet mellan befolkningen och de beslutsmässiga politikerna. Inger Ros sade att hon kände att det fanns en oro hos den sjukvårdspersonal som kanske fick träffa både en och två beställarpolitiker i veckan. Det är ingen risk framöver för du har knappast tid att åka ut och träffa sjukvårdsanställda, vilket innebär att de lokala beredningarna inte kan hoppas på resultat eftersom de inte har beslutsmässighet. De kan bereda, de kan lyssna, de kan utreda, men de kan inte fatta besluten.

Vi liberaler försöker värna och utveckla demokratin. Det innebär att vi tydligt vill skilja på vad som är politikerns roll och vad som är tjänstemannens roll. Den nya majoriteten lägger ett större beslutsansvar på tjänstemännen och därmed mindre på de politiker som faktiskt är valda av befolkningen här i Stockholms läns landsting. Jag tycker att vi närmar oss en organisation där tjänstemännen kommer att fatta ett större och större antal beslut. Jag vet inte om sossarna har fått idén från massmedierna men där har förts en debatt från ledande tjänstemän och från professionen, framför allt inom sjukvården, där de faktiskt uttrycker att de styr bäst utan vår inblandning. Då har vi en demokratisk urholkning – ett nytt DSU, demokratisk urholkning – som vi kommer att gå till mötes.

Sammanfattningsvis skulle jag ändå vilja säga att det självklart finns enstaka likheter i det förslag som ni nu lägger fram och det som vi säkert hade lagt fram om vi hade fått sitta kvar i majoritet. Men förändringarna är stora, och jag tror att skillnaderna är betydande, ja, mycket stora. Det jag kanske upplever som mest dramatiskt är att värderingarna av hur man lägger fram ett förslag och vad det innehåller är kraftigt särskiljande oss emellan.

Jag ser många svårigheter, men jag ser också några möjligheter med den nya organisationen. Jag ska inte döma ut den, men jag ska med intresse följa utvecklingen. Jag lärde mig ett nytt citat i veckan: "När man står inför en stor utmaning kan det ibland vara ett steg framåt att ta ett steg bakåt." Att stanna till i utvecklingen, reflektera, fundera över vad man håller på med innan man stormar vidare. Jag vet inte om jag är rätt kvinna att ge goda råd till den nya majoriteten, men stanna till, fundera på vad ni håller på med

och försök åtminstone, även om ni sjösätter denna stora organisationsförändring i dag, att stanna till under utvecklingens gång och utvärdera och se om saker och ting behöver förändras.

Därmed yrkar jag avslag på förslaget om organisationsförändring och bifall till vår reservation.

Anförande nr 71

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Jag tycker att det finns skäl att diskutera ohälsa och personalens arbetsmiljö och sådana saker. Det jag replikerade och diskuterade tidigare var när folk sade att personalinflytande bara går en väg och det är via konkurrensutsättning och privatisering. Så tror jag inte är fallet. Jag tycker att det är ganska chockerande att landstinget som är en stor arbetsgivare under de senaste åren till exempel inte har haft en central instans för att diskutera och utveckla personalrekrytering, personalpolicy och medinflytande även i den egna organisationen. Det tycker jag är oerhört centralt.

Sedan säger Maria Wallhager att det är väldigt viktigt när man genomför förändringar att man genomför dem försiktigt och att man inte rusar åstad samtidigt som hon faktiskt raljerar över och ger DSU ett antal olika namn, de stora utskotten, den stora urholkningen och sådant. Det är just det som den förra majoriteten kanske inte alltid präglades av. Den stora upphandlingen var bland de största experiment som någonsin har genomförts i svensk sjukvård, vilket ditt parti bland annat var ansvarigt för.

Vi gör det här därför att vi uppfattar att landstinget befinner sig i en akut kris. Det är ekonomisk kris, men det är också en ledningskris. Det finns ingen styrning i landstinget och har inte gjort det under de senaste fyra åren.

Självklart ska vi ta fasta på det sista du sade som jag tycker är klokt. Man ska självfallet utvärdera, resonera och diskutera. Visar det sig att något skulle bli fel i den nya föreslagna organisationen är inte vi främmande för att förändra detta, men att sitta stilla och låtsas som om landstinget inte har egna problem på hemmaplan också vore fel med tanke på de stora underskotten.

Anförande nr 72

Landstingsrådet R o s (s): Jag vill vända mig till Maria i en kort replik. Jag tycker att ditt inlägg var både ödmjukt och intressant. Det tycker jag är bra, det gagnar ett gott samarbete för utveckling av vården som faktiskt är det vi också vill göra. Vi har också utgått från patienterna och medborgarna. Jag tycker faktiskt att det är väldigt viktigt. Det är inte så att jag ensam är den som ska vara ute och träffa personal i alla verksamheter. Vi utökar antalet politiker i de geografiska beredningarna just för att kunna vara nära dialogen med verksamheterna. De man har mött ute i verksamheten är ofta tjänstemän med olika uppdrag. Jag tycker att det är lite konstigt att ni så hårt låser er fast vid att vi faktiskt minskar administrationen. Vården och personalen kommer inte att drabbas av den här förändringen utan det är byråkratin och administrationen som kommer att drabbas av det här förslaget.

Jag förstår inte riktigt era synpunkter med tanke på det ni har skrivit i ert dokument. Ni säger att det här förslaget är till förmån för fler politiker. I nästa andetag pratar ni om ett demokratiskt underskott. Det rimmar lite dåligt, tycker jag.

Anförande nr 73

Landstingsrådet Wallhager (fp): Vi har nog olika åsikter du och jag, Dag Larsson. Jag är helt övertygad om att den personalutveckling som är värd namnet sker ute i verksamheten, i verkligheten, och inte i ett utskott i landstingsstyrelsen.

När det gäller DSU var det något som vi påbörjade därför att vi ville följa gällande lagstiftning, alltså lagen om offentlig upphandling.

Inger Ros! Jag vet att du inte är ensam. Men jag vet också genom min erfarenhet både inom sjukvården sedan 25 år tillbaka och som sjukvårdspolitiker att det är en politiker som har möjlighet och makt att förändra som är en politiker som kan genomföra saker och ting, inte en politiker som lyssnar, som bereder och som tar till sig. Det är en del av beslutsprocessen, men det måste alltid fullföljas med ett beslut. De politiker som kommer att sitta i de lokala beredningarna har inte beslutsrätt, inte heller de gamla sjukvårdsstyrelserna har beslutsrätt.

Anförande nr 74

Filippa Reinfeldt (m): Herr ordförande, ledamöter! Det ärende vi diskuterar heter *Ny organisationsstruktur för Stockholms läns landsting*. När jag läste detta, för jag har fått handlingarna kan jag tillägga, kändes det som en skrivbordsprodukt som missar rätt stora och faktiskt rätt viktiga delar. Det mest väsentliga som saknas tycker jag är medborgarperspektivet. Det lyser helt med sin frånvaro. Patienterna nämns inte med ett enda ord i det här dokumentet. Jag hörde Inger Ros nämna dem från talarstolen, och det är gott att du gör det, men de finns inte med någonstans i planen. Hur tänker ni leva upp till vårdgarantin? Hur ska ni säkra patientens fria val? Finns inte med. Däremot nämns både planer och flerårsplaner.

Sedan undrar jag också: Vart tog akutsjukvården vägen någonstans i de medicinska programberedningar som ni har "specat" upp så tydligt vad de ska innehålla? Inger Ros pratade tidigare om vikten av helhetssyn vad gäller de medicinska programberedningarna. Bengt Cedrenius var uppe i talarstolen och ville vara så tydlig. Han ville förtydliga och lägga till alternativ vid sidan av komplementär medicin. Men vart tog det medicinska programarbetet vägen, Inger Ros? Vart tog akut omhändertagande, ambulanssjukvård, sjukvårdsupplysning och sjukvårdsrådgivning vägen? Vart tog prevention och sjukdoms- och skadeförebyggande insatser vägen? Vart tog första hjälpen vägen någonstans? Vart tog akut omhändertagande av äldre multisjuka vägen? Vart tog akut omhändertagande av de så kallade mångbesökarna, av våldsutsatta kvinnor och missbrukare vägen? Vart tog det som handlar om akuta skador eller akuta sjukdomar vägen? Har ni glömt de här viktiga områdena i all hast eller är det slarv? Har

du en alldeles egen plan för det, Inger Ros? Det skulle jag väldigt gärna vilja veta eftersom det handlar om hur vi kommer att fortsätta arbeta i det här landstinget.

Man kan säga mycket om innehållet i den här organisationsplanen. Men särskilt nytt känns det inte, snarare ganska gammalmodigt, tycker jag. Det känns lite grann som om inspirationen till dokumentet hämtats från redan väl beprövade icke fungerande system på andra håll. Vi vet att det ofta leder till att omfattande köer uppstår. Och det går alltid ut över uppdragsgivaren som i det här fallet är medborgaren. Den här typen av system har Socialdemokraterna prövat tidigare i det här landstinget. Resultatet var obehagligt och borde i stället tjäna som ett förskräckande exempel för framtiden. Det är sorgligt för invånarna att den nya vänstermajoriteten tar till samma grepp och försöker styra sjukvården genom att ransonera sjukvård. Ni kommer att upprepa samma elände igen därför att ni sätter systemet före resultaten, systemet före medborgaren.

Senast ni höll på med strukturplaner i den här regionen ledde det till stora vårdköer. Ni lämnade efter er en enorm vårdskuld till stockholmarna. Nära 22 000 människor stod i kö och väntade på att få operation och behandling när vi tog över senast, varav nästan två och ett halvt tusen barn. Vad tror ni själva att effekten blir av en jättelik skattehöjning, en totalcentralisering och därutöver signaler om att det som är själva oljan i maskineriet, det vill säga bemanningsföretagen, åker ut? Det finns också en del välgrundade misstankar om att avtal med privata vårdgivare kommer att sägas upp eller att de kommer att svältas ut. Vad tror ni effekterna av det blir?

Fria vårdgivare, vars insatser har bidragit till att återskapa en trygghet och ett förtroende för vården hos stockholmarna, har givit stockholmarna vardagsmakt och valfrihet tillbaka. Vad blir utfallet av den här flerårsplanen för stockholmarna? Har ni funderat på det över huvud taget?

Vi har många gånger tidigare i den här salen diskuterat den demografiska utvecklingen i länet, att vi blir alltfler äldre, alltfler som efterfrågar mer vård och att mycket mer går att göra i dag. Vem tror ni, som sätter systemen före resultatet, ska utföra den här vården? Det nämns ingenting om detta. För mig är det obegripligt hur ni mot bakgrund av den positiva utveckling som sjukvården har gått igenom de senaste åren, då personal har kunnat välja arbetsgivare, kan blunda för den utveckling som har varit, hur ni kan förvägra unga människor som kanske skulle kunna känna sig sugna att söka till vårdyrken att kunna söka sig till en rörlig och flexibel arbetsmarknad? Vem tror ni ska utföra den här vården?

Inger Ros fick en fråga tidigare som jag inte har hört att du har svarat på ännu. När avtalen med alla de mängder av privata vårdgivare vi har i den här regionen nu kommer att börja löpa ut, för det kommer de att göra, månad för månad, vem är det som ska lägga egenregianbuden? På många håll finns det redan personalkooperativ, företag som drivs av tidigare landstingsanställd personal. Är det deras, nu privata, företag som ska gå in? Vem är det du menar som ska stå för egenregianbuden? Det skulle jag vilja veta. Jag tror att stockholmarna och framför allt vårdgivarna vill veta det. Jag hoppas att du har ett svar att leverera här i dag.

Av erfarenhet, inte minst från den gångna mandatperioden, vet vi att utbildad vårdpersonal som tidigare har valt att lämna landstinget som arbetsgivare har kommit tillbaka till vårdrkena när det funnits en annan ny arbetsgivare att välja. Man har kanske kunnat påverka utvecklingen på sitt företag. Man har haft närmare till besluten. Man har kunnat påverka sina arbetstider. Man kanske har kunnat löneförhandla på ett helt annat sätt. Varför skulle man vilja komma tillbaka och få en upp- och nedvänd stubbe tryckt på bröstet? Är det det som ska vara det attraktiva för unga människor så att de ska komma tillbaka och jobba inom vårdrkena?

Jag skulle vilja säga så här: Man skulle kunna göra en liknelse med datorer. I datorernas värld förnyas inte datorerna därför att datorerna behöver förnyas, utan det är spelen som tvingar fram en utveckling av datorerna därför att spelen blir mer och mer avancerade. Spelen innehåller mer och mer saker som gör att de tröga datorerna måste bli mer moderna. Jag tycker att ni skulle kunna försöka applicera det lite på hur landstinget ska organisera sin verksamhet i framtiden. Det är vårdpersonalen, det är på golvet, det är de som möter patienterna som vet vad det är som behövs, som trycker på organisationen. Ni har uppenbarligen missat att ta till er några av de signalerna från vårdpersonalen.

Herr ordförande! I Stockholmsregionen är det ett borgerligt väljarstöd. Det är större än det socialistiska. Därför kan man också säga att ni faktiskt inte har något väljaruppdrag att genomföra det här gigantiska systemexperimentet. Med det vill jag yrka bifall till den borgerliga reservationen.

Anförande nr 75

Cecilia Carpelan (fp): Ordförande, landstingsledamöter! Argumentet för den centralisering och maktkoncentration som den s-ledda majoriteten nu föreslår är framför allt att några få landstingsråd ska skaffa sig järnhård kontroll över ekonomin. Detta har framgått med all önskvärd tydlighet. Självklart är det inget fel i att skapa bättre förutsättningar för att styra ekonomin. Det behövs förändringar, framför allt när det gäller ägarstyrningen. Men era förslag är dåliga. Centralisering har prövats förr och misslyckats. Varför skulle det lyckas denna gång? Varför skulle en stor och hafsigt omorganisering lösa stora problem som hade krävt betydligt mer tankemöda och samförstånd?

Om detta har det i och för sig redan talats mycket här så jag tänkte ägna mig åt ett annat påstående om den nya organisationens förträfflighet. Jag återger det Ingela Nylund Watz har sagt. Hon är den enda person vi kan referera till därför att hon är den enda som har synts när det har talats om den nya organisationen i Fakta och andra tidningar. Hon säger: Även utvecklingsarbetet rörande sjukvårdsstrukturen, till exempel utbyggnaden av närsjukvården, införandet av intraprenader etcetera gynnas av att organisationen koncentreras.

Jaså, verkligen! Sanningen är ju den att utvecklingen har gynnats av den nuvarande organisationen under den förra majoritetens ledning. Utvecklingsarbetet har blomstrat på ett sätt som saknar motstycke. Det fanns definitivt inte plats för dessa idéer och tankar

under den så kallade utvecklingsplanens dagar som sammanföll med er förra maktperiod. Tvärtom hade primärvården drabbats av någon slags kollektiv depression, och husläkarna flydde från den. Privata specialister ute i bostadsområdena blev motarbetade inte uppmuntrade att göra en insats. Nu påstår ni att ni vill påbörja en närsjukvårdssatsning som vi i själva verket är i full gång med att genomföra. Men ni vågar inte lita på de lokala förtroendevalda som faktiskt har lyckat oändligt mycket bättre än den arméledning som ni har för vana att etablera så fort ni kommer till makten. Centralisering och maktkoncentration kväver utveckling, initiativkraft och positiv förändring.

Då säger ni att ni föreslår så många fler lokala politiska organ, nio geografiska beredningar, som ska syssla med sådant som ni i majoriteten påstår att de nuvarande sjukvårdsstyrelserna inte ägnat sig åt över huvud taget, exempelvis att bedöma behov och följa upp. Men senast i morse hörde vi Bo Klasmark berätta att vi blivit mycket bättre på att följa upp kvalitet i vården. De beredningar ni föreslår är organ som inte ska fatta beslut. Beredningarna kommer att bestå av förtroendevalda som ser, hör och förstår vad som kan behöva göras men inte får fatta beslut. I stället ska alla beslut kanaliseras uppåt i organisationen, och landstingsråden kan omöjligt bli vare sig särskilt snabba eller särskilt lyhörda i sitt beslutsfattande. Kanske formerar ni i toppen så småningom det onda gänget som ställs mot det goda, de lokala förtroendevalda i beredningarna, när ni tvingas säga nej, säga att ni behöver mer tid och dra i långbänk.

I norra Botkyrka bor många människor som har det tufft i livet. Där finns långt ifrån allt det som fornar till exempel trygga uppväxtvillkor för barnen. Här hade man förr också svårt att få hjälp av sjukvården, eftersom så få läkare ville jobba i ett område som man upplevde som tungt och svårt. I dag är det mycket bättre. Alla läkartjänster är besatta. Jag vågar säga att detta är på grund av de rätta politiska kraven, ett bra ökat förhandlingsarbete och möjlighet till snabba beslut. Jag vågar också säga att detta aldrig hade gått i er nya organisation och med sjukvårdsberedningar som saknar rätt att besluta och möjlighet att göra det i rätt tid.

Med detta yrkar jag avslag på förslaget till ny strukturorganisation för SLL och bifall till m-, fp- och kd-förslaget.

Anförande nr 76

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag begärde från början ordet för att prata lite mer om personalfrågorna. Men det har dykt upp en massa saker under debatten som det finns anledning att kommentera.

Inledningsvis tycker jag att det är lite tråkigt att vi har fått den nivå på debatten som det har blivit, där oppositionen av olika skäl mer eller mindre avfärdar allting i det nya förslaget. Det är kanske så det måste vara när man inleder en ny period. Man vill markera ordentligt vem som är i majoritet och vem som är i opposition. Likafullt tycker jag att det är synd att man inte kan föra en mer konstruktiv debatt.

Jag vill lite grann bemöta det som sagts om de gruppledarträffar som har varit, för det har funnits sådana kring de här frågorna. Jag var inte själv med där, men efter valet bjöd man in till två gruppledarträffar där man bland annat diskuterade behovet av en ny politisk organisation för styrning av verksamheterna. Det var redan då så att både kd och Folkpartiet hade en väldigt avvisande hållning till de tankegångar som finns i det förslag som har presenterats nu. Det ansågs inte meningsfullt att fortsätta den diskussionen.

Det man kan anklaga oss för var möjligen bristande tydlighet i att vi tänkte fullfölja det här. Vi lärde oss då att vi måste vara *mycket* tydligare nästa gång vi ska diskutera stora centrala och övergripande frågor.

Sedan sker det här skyndsamt. Det är också att beklaga. Men vår bedömning är att om vi går in med en skattehöjning på 1:30 kronor utan att göra någonting åt styrningen av verksamheterna gör vi något oerhört tveksamt och knepigt. Det här måste kombineras. Om man har avsikten att med en skattehöjning få en bättre ordning på ekonomin måste man också göra någonting åt styrningen av ekonomin. Det är ganska givet.

När det gäller personalfrågorna tar framför allt Filippa Reinfeldt upp en rad olika saker som har med personal att göra. Det här förslaget är ett förslag som handlar om en förändrad organisation för den politiska styrningen och en förändrad organisation för den centrala administrationen som ska fungera som ett stöd till den politiska styrningen, 800 personer totalt, vilket Stig Nyman har påpekat tidigare. Det tar alltså inte upp alla de frågor som bland annat Filippa har tagit upp. Det beror helt enkelt på att det inte heller är det som det här förslaget handlar om. Det kommer att återkomma i andra delar.

En sådan del är till exempel utredningen om det nya Karolinska sjukhuset. Det har vi också bjudit in till gruppledaröverläggningar om. Jag kan redan nu för tydlighetens skull säga att det också finns en ambition att fullfölja förändringar som tas upp i den utredningen. Exakt hur det kommer att se ut är det som gruppledardiskussionen ska syfta till. Men det kommer vi att återkomma om. Men jag vill redan nu tala om att där är det också så att vi har en ambition att faktiskt genomföra förändringarna.

Då kommer också vårdfrågorna upp och det patientperspektiv som flera andra har tagit upp. Då kommer vi säkert att få en ny debatt om det.

Anförande nr 77

Landstingsrådet Rydberg (fp): Det är alldeles häpnadsväckande det du säger, Lars Dahlberg. Visst kan du tycka att det inte är en konstruktiv debatt. Men det beror på att du inte heller vill lyssna på de invändningar som finns. Ingen har tidigare velat lyssna på invändningarna. Du talar om att det har varit två gruppledarträffar där man har diskuterat det här. Såvitt jag har blivit informerad har det inte varit en enda gruppledarträff där gruppledarna gemensamt har fört de här diskussionerna. Det har varit enskilda samtal två gånger. Det är vad som har varit. Men någon samlad diskussion där man har ventilerat olika alternativ har det inte varit.

Sedan blir jag ännu mer förskräckt när du säger att ni i majoriteten måste dra lärdom av det som hänt, vara ännu tydligare och tala om att det här tänker ni genomföra. Menar du att dialogen blir bättre om man när man kallar till gruppleदारöverläggningar redan har bestämt sig för att man inte tänker lyssna utan bara tala om och peka med hela handen?

Anförande nr 78

Filippa Reinfeldt (m): Eftersom jag blev apostroferad har jag rätt till replik. Inger Ros begärde inte replik och vill inte besvara de frågor jag ställde, men eftersom Lasse Dahlberg också är landstingsråd, för personalfrågor, kanske du skulle vilja svara i stället. Du berörde det lite kort och sade att ni skulle återkomma. Men det här är mer bråttom och mer angeläget än så, därför att avtalen med privata vårdgivare löper ut månad för månad efter så många år som avtalen tecknades för. Jag vet inte om ni har sett efter när det första avtalet löper ut, men jag tycker att det är oerhört angeläget att landstingsfullmäktige, medborgarna och de privata vårdgivarna vet vem det är som ska lägga egenregianbudet. Jag tycker att ni har en skyldighet att svara på det här i dag. Hur ska ni säkra konkurrensneutraliteten? Hur ska ni säkra patientens fria val? Vart tog vårdkedjan runt akutsjukvården vägen?

När jag ändå är uppe i talarstolen kan jag väl säga att Inger Ros kanske begär ordet sedan så att vi får svar på detta. Annars hoppas jag att Lasse Dahlberg tar upp det i sitt nästa inlägg.

Anförande nr 79

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Jag ska också bara bekräfta att det inte har varit någon gruppleदारöverläggning i den här frågan. Däremot har jag själv varit inbjuden till Ingela Nylund Watz vid två tillfällen. Det ena mötet handlade inte alls om den här organisationsskissen eller att det över huvud taget fanns någon. Det var mer en sondering om det skulle finnas möjlighet till någon annan majoritetskonstellation än den vi ser i dag. Det andra mötet var knappt 20 minuter långt, och då berättade Ingela att det här tänker vi genomföra. Det här vill jag genomföra. Vill du veta mer kan du få några rader skrivna av landstingsdirektören. Därmed var det sagt.

Jag vill ändå säga att efter förra valet, 1998, som jag också sade i mitt huvudanförande tidigare, var det en lång rad gruppleदारöverläggningar. Alla gruppledarna var närvarande. De ledde till att vi uppnådde, inte konsensus men fem av sex partier var överens om den organisation vi skulle sätta i sjön. Det hade vi klarat ut före det första fullmäktigemötet. Den nya majoriteten och oppositionen visste vad vi skulle lägga fram budget för, vad vi skulle regera på och vad vi skulle kunna opponera på. Det hade varit en god ordning även denna gång. Men det tillfället är alltså missat.

Anförande nr 80

Landstingsrådet Dahlberg (s): Jag kan säga direkt att Birgitta Rydberg har rätt. Det har inte varit någon gruppleddaröverläggning som har handlat bara om den här frågan. Däremot har frågan vid två tillfällen tagits upp bland andra frågor om behovet av att göra förändringar av det här slaget.

Ingela är tyvärr inte här nu, så diskussionen blir lite konstig. Men jag kände mig ändå tvungen att på något sätt bemöta de påståenden som har förekommit. Birgitta har dock helt rätt: Det har inte varit någon ordentlig överläggning om enbart det här ärendet.

Birgitta Rydberg tyckte att jag uttryckte mig klumpigt om den kommande dialogen. Det gjorde jag möjligen. Men jag vill vara tydlig nu. Jag har via Ingela förstått att man möjligen inte var tillräckligt tydlig i den tidigare diskussionen.

Då vill jag vara tydlig och säga att när vi nu ska ha en dialog om utredningen om det nya KS är det från vår sida en seriös ambition att ha en vettig dialog och även försöka få ut gemensamma förslag om vilka förändringar som behövs. Vi har alltså inte bestämt i förväg hur det ska sluta. Jag hoppas att du inte tolkar in något sådant i fortsättningen. Det var möjligen klumpigt uttryckt av mig.

Till Filippa Reinfeldt vill jag säga ungefär det som Birgitta Sevefjord sade tidigare. Vi har inte för avsikt att kasta ut alla privata vårdgivare. Det är ingen som har sagt att vi skulle göra det, och det står inte i något av våra dokument, utan det är lite grann taget ur luften.

Till Stig Nyman kan jag ge ungefär samma svar som till Birgitta Rydberg. Men jag kan också säga att grunden för den konstiga diskussion som det blir nu egentligen är att vi har olika syn på hur det ser ut i dag. Vi gör detta därför att vi anser att landstinget är i kris. Ni har inte riktigt samma bild av hur det är ställt i landstinget.

Anförande nr 81

Filippa Reinfeldt (m): Herr ordförande! Det var inte riktigt det jag frågade om, Lars Dahlberg. Men du kanske inte vill svara. Då får jag det väl noterat till protokollet att ni inte vill svara på frågorna.

Vem är det som ska lägga egenregianbudet? Var ska beslutet fattas? Vem undertecknar avtalet med landstinget? Vem lägger budet? Vem sitter och räknar på det anbud som ska läggas och som eventuellt ska konkurrera ut någon av alla de nya, entusiastiska, duktiga privata vårdgivare som verkar i regionen? Vem är det som lägger egenregianbudet?

Jag förstår inte att det ska vara så omöjligt för er att svara på detta. Jag vill gärna ha med detta till protokollet, och jag vore tacksam om Lars Dahlberg eller något annat landstingsråd här i salen kunde svara på frågorna.

Anförande nr 82

Landstingsrådet Dahlberg (s): Birgitta Sevefjord sade tidigare att landstinget kommer att lägga egenregianbud. Det kommer att finnas en tjänstemannaorganisation som hanterar det, precis som det gör i de kommuner där man i dag tillämpar förfarandet med egenregianbud. Det är inte så konstigt som Filippa Reinfeldt försöker få det att låta.

Anförande nr 83

Landstingsrådet Nyman (kd): Det låter konstigt, Lars Dahlberg, att landstinget ska teckna egenregianbud. Den enkla frågan från vår sida är: Vem upphandlar? Vem ger anbud? Vem granskar? Vilka tecknar avtal?

I den situation som vi har levt med under fyra år, där vi har hanterat och agerat så att det har resulterat i avtal, har det varit fullständigt solklart. Vi har nämligen följt lagen om offentlig upphandling. Den ger ganska tydliga besked om hur man ska gå till väga.

Det står i er plattform att det ska läggas egenregianbud vid varje avtals utgång. Det är inte så att det ska beredas möjlighet till detta, utan det ska ske – det kommer att tvingas på landstinget. Då vore det bra att veta: Vem ska göra det? Vem ska svara på det? Vem ska beräkna? Vilka ska teckna avtal?

Anförande nr 84

Landstingsrådet Larsson (s): Jag måste säga att jag tycker att diskussionen är märklig. Självfallet är det landstingsstyrelsen och landstingsstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott, som beställer olika verksamheter, som ansvarar för att teckna avtal. Sedan ska vi bygga upp en tjänstemannaorganisation som ser till att ta fram egenregianbud när olika verksamheter ska handlas upp.

Jag förstår inte varför ni gör detta till en så gigantiskt stor och konstig fråga. Det är obegripligt.

Anförande nr 85

Lena - Maj Anding (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Vi har nu diskuterat den nya organisationen i flera timmar. Det är varken budgetförslaget eller något annat som står på dagordningen.

Jag beklagar att vi inte har alla ärenden i vår hand samtidigt. Jag kan förstå att det kan vara svårt att fullt ut se den rödgröna tråden i detta. Det har gått oerhört snabbt, och vi har varit mycket tidspressade. För att vi ändå skulle komma i hamn kände vi att vi måste ta konsekvenserna i de olika delarna för att få ihop helheten. Det var svårt att vänta tills vi hade ett helt dokument i handen, så att säga.

Det finns olika skäl till att man vill ha till stånd en organisationsförändring och olika skäl till hur långtgående den ska vara. När vi hade diskussioner i vår partigrupp tyckte många att den kraftiga decentraliseringen i basen var mycket intressant. Här skulle vi få en helt annan samverkan med kommuner och intresseorganisationer och därmed få ett bättre innehåll i vården. Vi skulle samverka med alla olika vårdgivare som finns lokalt, också med utövare av komplementär medicin, för att få bättre grepp om patienternas behov och önskemål. Detta skulle man ”skanna av” i de lokala geografiska beredningarna.

Man slipper det tunga oket med avtalskonstruktioner, uppföljningar av avtal och liknande. Man kan göra ett mycket bättre jobb i samverkansarbetet och när det gäller att försöka läsa av befolkningens behov med det nya organisationsförslaget. Många tror på det. Många tror att detta kan vara ett sätt att få reda på de vårdbehov som finns i dag och anpassa resurserna efter behoven bättre än vi lyckats med hittills. Vi tycker att vi ska pröva det.

Jag är öppen för att vi under resans gång ska följa upp organisationen och förändra, ifall vi ser att det absolut inte fungerar och inte blir bra. Självfallet måste vi ta upp en diskussion om det då och se vad vi kan göra åt det, och alla politiska partier ska finnas med i de diskussionerna. Det tycker jag är en självklarhet.

Man ska läsa de tre dokumenten tillsammans. Det är plattformen mellan Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som är grunden. Det är strukturen och regelverket och sedan budgeten som kommer.

Med det tillsammans kan man se en ganska tydlig rödgrön tråd. Jag hoppas att alla ska kunna se den tydligare inför nästa landstingsfullmäktige, när vi ska debattera budgeten.

Anförande nr 86

Anders Lönnberg (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag har försökt se på oppositionens papper och analysera det. Ni har ju analyserat vårt papper. Det kunde ju vara intressant att se vilka gemensamma trådar det finns i oppositionens papper.

Det första man kan konstatera är att även ert papper är en kompromissprodukt. Det framgår också av den här debatten, där vi ibland får höra att det blir för mycket tjänstemannastyre. I papperet står det att vi ska ha fler politiker, och några meningar senare står det talat om politiskt underskott.

Jag visade detta papper för några kolleger från det privata näringslivet och frågade: Vilken bedömning gör ni av det här papperet? De sade att de var lite förvånade över att man vill införa marknadsekonomi med planekonomiska medel. Överallt frågas det efter fler planer, konsekvensanalyser och allt möjligt sådant som man lämnade för 20–30 år sedan. Det är ett oerhört pensum för vår förvaltning, om man ska planera allt som står här. Papperet är därvidlag på gränsen till ett teologiskt papper.

Jag tycker också – jag ska försöka att inte raljera alltför mycket, även om det är svårt, med tanke på vissa formuleringar – att det är en lite polemisk skrift. Det är också säkert

syftet med papperet. Men det är en polemik utifrån en rätt desillusionerad före detta majoritet.

Det hör vi också i debatten. Filippa Reinfeldt frågar: Vill ni förmena de anställda att få öppna eget eller välja? Vad som inte har framgått – eller ni inte riktigt har förstått vår avsikt med – är att detta inte är en verksamhetsplan för landstinget. Detta är ingen organisationstablå över hur produktionen ska läggas, utan det sysslar uteslutande med ledningen av landstinget, på tjänstemannasidan och på den politiska sidan.

Man kan också tillägga: Att lägga egna anbud när ett kontrakt går ut ökar konkurrensen – inte minskar den – så det borde du ideologiskt sett tycka om. Det blir fler bud på varje jobb. Det är första gången som jag hört dig så aktivt vara emot någonting sådant.

Man kan också se på en del ordval. Det talas om att de framgångsrika försöken hittills måste fullföljas. Det sägs att vi ska bibehålla och utveckla. Det är den typen av språkbruk.

Men sanningen är ju att vi har haft ett val emellan, och det valet har inte gett den gamla förvaltningen godkänt. Vi kan tycka mycket om vad man gör rätt eller fel, men en sak är klar: Vi har inte mandat att fortsätta politiken i den riktning som ni har inlett arbetet i. Det finns inget som helst demokratiskt utrymme för det.

Filippa Reinfeldt tar upp privatiseringens lov i alla sammanhang, på gränsen över ideologin och närmande sig till teologin. Nu finns det inga sådana vänsterpartister här i salen, men ute i landet finns det några som tror på den offentliga sektorn på samma övertygande sätt. Vi andra – som är lite tveksamma till bägge och vill ha blandningar och vill låta verkligheten och erfarenheten staka ut vägen – är lite förvånade över det. Det är ungefär samma upptagenhet som både alkoholisten och absolutisten har av sprit – de tänker på den jämt men har aldrig sans och måtta som en medelväg som man möjligen kan följa.

Stig Nyman tycker att vi har en tokig väg. Jag vet att Stig, som är en ärofull man, alltid har följt den rätta vägen, och det har jag viss respekt för. Men jag tar både hans och Maria Wallhagers inlägg som uttryck för något som jag tycker är viktigt, nämligen att vi ska upprätthålla en dialog. Att detta är en skiss är tydligt och sant. Det krävs väldigt mycket utveckling. Men så går det till nuförtiden nästan överallt. Man kan inte vänta på tre års planering innan man genomför något.

Vi börjar och sjösätter. Det handlar om den ädla konsten att bygga ett skepp och segla det samtidigt, precis som ni har gjort och precis som ni skulle ha gjort om ni hade vunnit.

Vad vi då måste erbjuda är att vi är villiga att ändra på sådant som blir dåligt. Många frågor som ni har tagit upp handlar om verksamhetens utformning och villkor i verksamheten. Detta dokument avser inte alls att handla om det.

Ändå fortsätter man på melodin: Ni skulle ha följt det vi startade. Det påminner mig om *Electric Light Orchestra*, om ni kommer ihåg det bandet, som var stort för länge sedan. Man hade en låt som hette *Can't Get It Out Of My Head: I just can't get it*

out of my head. My old world is gone for dead, but I just can't get it out of my head.

Nu är det en ny värld. Välkomna till den! Vi ska föra samtal där. Men det är fem saker som det här förslaget avser att hjälpa till med, enligt min uppfattning:

1. att hålla i pengarna – mycket av de förbättringar som ni har beskrivit har inträffat, men till ett pris som ingen har råd med i det långa loppet,
2. att öka tydligheten beträffande vilka som har ansvaret politiskt och vilka som har ansvaret i tjänstemannaorganisationen – att ge ansvaret ett ansikte, även om jag inte vill vara raljant och säga något om vilket ansikte man gav det under den förra perioden,
3. att stärka arbetsgivaransvaret också för anställda – inte bara för dem som är blivande företagare utan också för dem som redan är anställda,
4. att öka förutsättningarna för ökad effektivisering och ökad produktivitet i våra egna verksamheter samt
5. att öka tydligheten i rollen som medborgarföreträdare.

Det är de sakerna som dokumentet gäller. Det är ingen lösning på sjukvårdens alla problem. Om dem är vi villiga att prata med er, och då gäller det att följa det gamla ordspråk som säger: Sinnen är som fallskärmar – de fungerar bara när de är öppna.

Anförande nr 87

Filippa Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Anders Lönnberg! Det var ett intressant inlägg, och det var också intressant att höra att en av ledamöterna hade så många svar på så många frågor som vi inte hade fått svar på tidigare.

Visst tror jag på ökad konkurrens. Jag tycker det är bra. Vi vet också av erfarenhet att personal som har tröttnat på landstinget eller tröttnat på att tillhöra en enda, stor arbetsgivare har valt att komma tillbaka och jobba med sjukvård igen hos en del av de små entreprenörerna och i en del av de vårdföretag som har startat under mandatperioden. Vi vet att det kommer tillbaka personal i bostadsområdena, och det tycker jag är alldeles utmärkt. Vi vet också att det leder till en hälsosam utveckling av själva sjukvården, och det är också bra.

Du säger att detta bara är ledningsstruktur. Men jag tycker att det är mer än så. Eftersom du hade så många bra svar på så många andra frågor kan jag ju passa på att haka på, eftersom du kanske har svar även på detta.

I förslaget står det att hälso- och sjukvårdsutskottets uppgifter bland annat är: "Besluta för beställarens räkning om viktigare vårdavtal och vårdöverenskommelser med interna och externa vårdproducenter – – –" och "Besluta om övriga större upphandlingar av vårdtjänster eller tjänster kopplade till vårdverksamheten". Eftersom det nu ska läggas egenregianbud måste man undra: Är det polarna i rummen intill varandra bland tjänstemännen som ska utvärdera varandras anbud, eller vem är det som ska utvärdera anbuden? Är det tjänstemän någon annanstans, eller är det samma tjänstemän? Tillhör de samma organisation?

Jag måste få återkomma till de medicinska programberedningarna, som ska ge grunden för mycket arbete och säkert också en del upphandlingar framöver. Vart tog den del som handlar om det akuta omhändertagandet vägen? Under vilken beredning ska det arbetet ligga? Var någonstans ska de frågorna behandlas? Det skulle jag gärna vilja ha svar på här i dag.

Anförande nr 88

A n d e r s L ö n n b e r g (s): Kära vänner! Det är svårt att blanda stora och små frågor. Det är egentligen ingen som står ut med den typen av debatter.

Jag fick inget tydligt svar på frågan om du tyckte det var bra att de företagare som hade tröttnat kom tillbaka till landstinget eller om de skulle bli företagare igen eller om de som aldrig gick ut från landstinget var viktiga eller hur det nu var. Jag tycker det är viktigt att vi tar hand om de anställda, som under förutsebar tid under den här perioden kommer att vara i majoritet. Vi måste ha en tydlig arbetsgivarpolitik gentemot dem utan att för den skull bedriva klappjakt på de privata vårdföreträdare som vi har och som arbetar på vårt uppdrag.

Vi måste ha en tydlighet i fråga om att bedriva en personalpolitik som inte leder till sjukskrivningar. När jag ser folk bli så desillusionerade att de påminner om personal blir jag rädd för att vi ska råka ut för sjukskrivningar också i denna sal i alltför hög grad.

Vem som upphandlar – exakt vilken enhet det ska vara – återkommer vi säkert till. Det finns lagstiftning – en förvaltningslag, en upphandlingslag och mycket annat – som talar om exakt hur det ska gå till. Det är hemliga förfaranden med anbudsgivning och anbud som öppnas av ett antal politiker som sitter som hungriga hökar och väntar på att få ta del av anbuden och så vidare.

I sak är det inte heller någon skillnad mot den organisation som ni hade. Landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige hade under förra perioden och kommer under den här perioden att ha det fulla ansvaret för allt som händer i landstinget. Hur vi

sedan väljer att organisera det, om vi kallar det upphandlingsenhet, om vi har beställarutförarnämnd, om vi kallar det ägarutskott eller hälso- och sjukvårdsutskott är petitesseer i sammanhanget, ärligt talat. Där har vi enligt lagstiftningen full frihet att välja vilken organisation vi vill enligt eget skön. Till syvende och sist kommer det att finnas ett gemensamt ansvar i fråga om beställare och utförare, och det är i denna sal.

Anförande nr 89

Filippa Reinfeldt (m): Herr ordförande! Det kan vara svårt att blanda stora och små frågor – jag håller med om det. Då kan vi prata om de små frågorna en liten stund.

Om vi ska besluta om det här ärendet i dag, trots att – om jag får påminna om det igen – alla inte hade fått handlingarna, vill jag peka på att det inte framgår någonstans vad som ska hända med de mindre vårdavtalen och de mindre vårdtjänsterna, eftersom det bara handlar om *viktigare* vårdavtal och vårdöverenskommelser med interna och externa vårdproducenter och *större* upphandlingar av vårdtjänster.

Det finns en enorm massa vårdavtal med primärvårdsenheter, och vi ska ju lägga egenregianbud också beträffande dem, när de avtalen går ut. Ska det fattas beslut även om det i hälso- och sjukvårdsutskottet?

Det vore rätt intressant för alla oss andra som ska vara med och verka under de kommande fyra åren att få veta detta. Var ska det fattas beslut någonstans? Varför kan ni inte vara lite tydligare?

Anförande nr 90

Anders Lönnberg (s): Det finns 30–40 områden där det saknas svar enligt den aktuella skissen. Jag kan räkna upp många fler områden där jag har frågor om hur det ska se ut. Men en sak kan du vara säker på: Principerna för hur den ena upphandlingen eller den andra verksamheten ska bedrivas kommer det att fattas beslut om i den här salen och i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 91

Måns Almqvist (v): Ordförande, ledamöter! Jag satt och funderade över vad Filippa Reinfeldt irriterade sig mest på. Den här strukturplanen handlar inte så mycket om upphandlingar, på det sätt som hon pratade om dem tidigare, men den sätter fokus på den egna personalen, och det är något som den gamla majoriteten inte gjorde.

Jag kan se tre stora problem som den gamla majoriteten har skapat och som den här debatten handlar om. För det första gäller det ekonomin, detta ekonomiska moras med dålig kontroll över kostnaderna genom dålig och svag politisk styrning genom splittrade avtalsprocesser. För det andra är det ett starkt fokus på privatiseringar som det som är överordnat allt annat – det stora projektet. Det enda erbjudande som man egentligen har gett den egna personalen är att lämna Stockholms läns landsting och bli sin egen. För det tredje har vi den indirekta effekten att oförmågan att lösa upp de här problemen på hemmaplan och de hätska utfall som har varit mot övriga landet har gjort det svårt att få en sansad diskussion med andra delar av landet och med riksdagen om utjämnningssystemet.

Resultatet är tydligt. En del moderater har pratat om medborgarperspektivet. Om vi ska anlägga ett medborgarperspektiv: Medborgarna har väl just sagt vad de tyckte om detta. De har röstat bort dem som de har upplevt vara huvudansvariga. De har röstat bort Moderaterna från makten, röstat bort Ralph Lédel från makten. Ni har väl röstat också internt inom Moderaterna och stuvat om lite grann. Det resultatet är tydligt.

Den politik som jag tycker beskrivs i det här dokumentet är en skiss till motsatsen till det som ni har drivit, nämligen:

1. ekonomisk reda och kontroll över kostnaderna,
2. stopp för ideologiska privatiseringar och fokus på den egna verksamheten och vad vi kan erbjuda den egna personalen samt
3. en grund för att kunna föra en sansad diskussion med andra delar av landet om utjämnningssystemet och annat, när vi börjar lösa problemen här hemma.

Den kritik som har kommit i dag från borgerligt håll har varit rätt splittrad, förutom att alla säger nej. Folkpartiet säger att politikerna kommer att bestämma mycket mindre och att det blir tjänstemännen som tar över. Moderaterna säger att politikerna tar över från de vanliga människorna. Kristdemokraterna säger att grunden är rätt, att det finns problem, men att detta kanske är lite fel väg att gå. Det är alltså en mycket splittrad bild.

Det vi i den nya majoriteten är överens om är att någonting måste göras. Det tror jag också att väljarna har känt. Det kan inte fortsätta som det har varit.

Därför vill jag avsluta med att yrka bifall till förslaget.

Andres Kärrik (fp): Ordförande! Jag ska försöka hålla mig kort och beröra bara sådant som inte har varit uppe särskilt mycket förut.

Jag vill vidimera det flera har sagt beträffande samråd: Det finns inget steg över huvud taget som har tagits av den nya majoriteten för att åstadkomma något som helst samråd om den nya organisationen, som det ska fattas beslut om strax. Det har inte varit någon partiledaröverläggning. Det har kallats till samtal mellan majoritetsledaren och ett antal av de borgerliga ledarna i olika omgångar. De samtalen har inte vid något tillfälle handlat om innehållet i dagens beslut. Det är alldeles riktigt – precis som Lars Dahlberg antydde – att man från majoritetens sida kunde ha varit ännu tydligare med att man tänkte genomföra det vi i dag kommer med besluta om. Jag tyckte ändå att det var rätt tydligt, men något samråd har det aldrig varit tal om från den nya majoritetens sida.

Jag har i olika omgångar fört enskilda samtal också med andra än majoritetsledaren i den nya majoriteten, men det har inte heller varit något samråd. Det har väl lyssnats på mina synpunkter och på andras synpunkter. Men inte en enda sekund har det egentligen manifesterats någon vilja att ta till sig något av de synpunkter, den kritik och de undringar som andra partier än Socialdemokraterna har.

Det kan faktiskt i viss omfattning ställas i kontrast till vad som skedde för fyra år sedan. Då fördes det överläggningar, och det kompromissades, och i slutändan var det tvärtom mot det som antydde här i dag. Någon från majoriteten sade: Det blir väl så en ny mandatperiod – den nya majoriteten måste ju visa var man står, och oppositionen måste ta avstånd. Precis tvärtom var det för fyra år sedan. Vi var faktiskt överens om hur organisationen skulle se ut. Det var framför allt de två stora partierna som fick kompromissa med varandra, och vi vet dessutom att bägge gjorde det. Men det var enighet i stora delar, och den enigheten fortsatte under lång tid efter maktövertagandet.

Här har man valt maximal konfrontation och naturligtvis minimal överlevnad av den nya organisationen efter ett troligt, framtida majoritetsskifte. Det är den väg som man har valt. Det kan vara rätt eller fel, men låt oss vara alldeles tydliga på den punkten.

Sedan kan man resa frågor om innehållet, och ett antal sådana har också rests. Jag ska inte ta upp något av det som debatterades förut. Jag konstaterar bara att i den detaljbeskrivning av tjänstemannaorganisationen som MBL:as i dag, i går eller i morgon finns det ingen ruta, ingen tjänsteman som ska ägna sig åt egenregikonkurrens åt redan fungerande privat verksamhet. Påståendet att man tänker lägga egenregianbud i varje upphandling är helt gripet ur luften. Det är en politisk pratbubbla i syfte att tillgodose Vänsterpartiet. Det kommer nämligen inte att finnas en enda tjänsteman och ingen del av organisationen som ska ägna sig åt det – och tur är väl det.

Man kan ju fråga sig: Är det beträffande en fungerande husläkarverksamhet i privat regi i en förort, till exempel Farsta, vettigt att lägga konkurrerande anbud i ett upphandlingsförfarande när kontraktet går ut? I primärvårdsutskottet har alla partier hittills varit överens om att det är heltokigt. Det är ju medborgarna som genom sitt vårdval, sitt val av husläkare, ska bestämma om det är bra eller dåligt där det är en fungerande verksamhet.

Om det inte är fungerande verksamhet finns det alla möjliga skäl att ändra. Men när verksamheten fungerar, ska man då utsätta den för ytterligare en konkurrens, med risk att någon annan entreprenör tar över och man får en total kapsejsning av det förtroende som har byggts upp mellan medborgare och vårdpersonal? Det finns ett mycket omfattande utredningsuppdrag till våra förvaltningar att just komma runt detta. Det ska inte genomföras. Därför kan man hoppas på att den faktiska enighet som har rått hittills kommer att fortsätta och att organisationsschemat, där det inte finns något fientligt konkurrenskansli, faktiskt stämmer.

Min undran är hur den egna produktionen ska vara styrd. Landstingsfullmäktiges eget *Electric Banana Band*, som skämtar bort hela den politiska debatten med hänvisning till Svensktoppen eller motsvarande för ett antal år sedan, han missar själva poängen. Det handlar inte bara om några politiker som sammanträffar i det ena eller andra styrelserummet eller i det ena eller andra utskottet, utan det blir faktiskt långtgående konsekvenser rakt ned, ända ned på sjukvårdsgolvet.

Vid några av de samtal där jag har varit med och träffat en eller flera företrädare för andra partier har jag frågat: Vem är chef över Maj-Len Sundin, som är chef på Karolinska sjukhuset? Denna mycket enkla fråga är lättbegriplig. Hon är direktör för KS. Hon ska på något sätt vara knuten till organisationen och rapportera tillbaka. Jag har fått ett flertal olika besked om detta, och jag vet fortfarande inte vad som gäller. Det går inte heller att läsa ut i papperen.

Men det finns annat som är ännu värre. I Liljeholmen finns en offentlig vårdcentral, driven av landstinget, som fungerar utmärkt. Den är till och med så bra att om man inte ska ha politiska kriterier kan man nämna att Vårdförbundet har utnämnt Liljeholmens vårdcentral till någon sorts modell för framtiden och närsjukvården. Då undrar man: Vem sorterar den vårdcentralen under? I slutändan är det naturligtvis fullmäktige och landstingsstyrelsen. Men det måste ju finnas en fungerande, operativ organisation.

I dagens beslutspapper, som vi nu ska fatta beslut om, läser jag under rubriken Ägarutskottet: "Ägarutskottets uppgift är således inte av operativ eller driftmässig natur. Det ansvaret ligger på produktionsenheternas styrelser." Produktionsenheternas styrelser? Jag har inte hört talas om någon styrelse för primärvård, geriatrik eller psykiatri. Våra valberedningar har inte förberett några sådana val, och jag tror inte ens att majoritetens valberedningar har något sådant i bakfickan. Inte desto mindre är det detta vi ska fatta beslut om inom några minuter. Snacka om tydlighet! Detta är ju maximal otydlighet!

Detta har också långtgående konsekvenser rakt ned i sjukvårdsproduktionen, i den dagliga verksamheten på vårdcentralerna, där man i dag inte har den blekaste aning om vem som är chef, bortsett från den lokala chefen på själva enheten. Det är viktigt på Liljeholmen, för där har man en fungerande intraprenad, men på många andra ställen har man det inte.

Det är inte en tydlig, enkel, rak organisation som man tänker införa, utan det man tänker införa är den maximala centraliseringen. Det är också därför oppositionen är alldeles enig om en sak: Nej till denna maximala centralisering av den verkliga makten och nej till den typ av skendemokrati som man skapar när man tillsätter ett otal beredningar med politiker utan några som helst beslutsbefogenheter. Det är att skämta med demokratibegreppet att inrätta befattningar och beredningar som inte har något att säga till om.

Jag yrkar bifall till oppositionens förslag i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 93

Carin Håkansson (fp): Herr ordförande, landstingsledamöter! Jag är faktiskt oerhört oroad över det förslag som ni i majoriteten lägger fram, bland annat över hur det ska gå för de privata vårdgivarna. Många av dem har tidigare varit landstingsanställda och knoppat av och driver nu verksamhet i egen regi och är mycket nöjda och trivs med det.

En fråga om detta fick Lars Dahlberg nyss av någon från vår sida. Han svarade att det inte var någon fara för de privata utan att ni skulle ha kvar dem.

Men sedan kommer vi till det rent juridiskt bindande. Vem ska teckna avtal? Det kan tjänstemännen göra, sägs det. Men det går ju inte, för då blir det inte juridiskt bindande, och då bryter vi mot både EU-regler och all annan juridik. Eftersom de beredningar som ni vill ha inte har något ansvar och inte någon beslutanderätt kan de inte göra detta, och tjänstemännen kan inte göra det.

Jag skulle vilja ha svar på detta. Har ni verkligen beaktat det allvarliga i vad ni föreslår?

Jag yrkar avslag i enlighet med Moderaternas, Folkpartiets och Kristdemokraternas reservation.

Anförande nr 94

Landstingsrådet Larsson (s): Det känns som om det är rundgång i en del av debatten. Jag har varit uppe i samma fråga för ett tag sedan.

Det är landstingsstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott som är ansvarigt för att teckna avtal och för att handla upp sjukvård i den nya organisation som föreslås.

Anförande nr 95

Carin Håkansson (fp): Det rör sig om tusentals avtal. Hur ska man kunna hantera det i landstingsstyrelsen?

Anförande nr 96

Landstingsrådet L a r s s o n (s): Ja, det är många avtal som ska tecknas. Men jag tror faktiskt att den nya organisationen kommer att kunna hantera det på ett betydligt bättre sätt än den mycket lössläppta organisation som finns i dag.

Anförande nr 97

C a r i n H å k a n s s o n (fp): Jag tvivlar starkt på det.

§ 205 Förslag 86

Ordföranden: Den aktuella motionen är behandlad av den tidigare landstingsstyrelsen. Normalt brukar vi låta föredragande för landstingsstyrelsen få ordet först. Men under rådande omständigheter ger vi först ordet till motionären, och därefter är det fritt fram för övriga att yttra sig.

Anförande nr 98

Kenneth Sjökvist (s): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ska fatta mig kort och nöja mig med att yrka bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation i landstingsstyrelsen, vilket innebär bifall till motionen.

Anförande nr 99

Landstingsrådet Nymann (kd): Jag tänker inte hålla någon lång plädering för att driva den dåvarande landstingsstyrelsens mening i den här frågan.

Men för några minuter sedan avskaffade vi tandvårdsnämnden, så det måste bli något slags hantering i konsekvens med det av att-satsen.

Anförande nr 100

Lena Cronvall-Morén (m): Ordförande, ledamöter! Forskning och nyare rön har visat att tandhälsan generellt sett inte behöver bli sämre när man väntar barn. Det sker alltså ingen medicinsk eller biologisk förändring, utan om man får mer hål i tänderna beror det sannolikt mest på det egna beteendet, mer godisätande eller dylikt.

Trots de nya kunskaperna föreslår nu socialdemokraterna generella åtgärder som har beräknats till minst 20 miljoner när verksamheten är fullt utbyggd. Det beloppet har räknats fram av den omvittnat skickliga tandvårdsstaben. Det är inte bara det att merparten av stödet skulle gå till kvinnor som kanske inte alls behöver det, utan dessutom skulle vi i landstinget ta ansvar för nya grupper som vi inte alls har ansvar för. Vi vet ju att vuxna människor betalar sin tandvård själva, med visst stöd eller viss rabatt från staten eller försäkringskassan.

Detta visar som vanligt att det aldrig är någon brist på idéer från socialdemokraternas sida när det gäller att hitta på nya områden som skattebetalarna generellt ska stå för. I det här fallet tycker jag att det är anmärkningsvärt, mot bakgrund av den besvärliga ekonomiska situation som landstinget har och att det dessutom sannolikt inte finns belägg för att det behövs något sådant allmänt stöd till blivande mammor.

Däremot är det sant att tandhälsan är ojämn i länet och att barnen i vissa områden av länet har betydligt fler hål i tänderna än barn i andra områden. Det har vi i den gamla borgerliga majoriteten varit uppmärksamma på. Under de senaste åren har vi utrett och satt i gång ett flertal åtgärder som direkt har riktat sig till de målgrupper som vi talar om.

I tandvårdsnämndens avtal med folktandvården finns det inskrivet om profylaxåtgärder för alla treåringar, men i vissa områden, där vi vet att tandhälsan är sämre, vidtas de åtgärderna numera från tvåårsåldern. Jag vet också att folktandvården har nya idéer om hur det ska ske, att man kan söka upp mammor och småbarn i deras egna föreningar och sammanslutningar – det handlar ofta om invandrarfamiljer – i stället för att gå ut med generella kallelser till höger och vänster som det kan vara svårt att få respons på. Jag tycker att detta är utmärkt och innebär ett jättebra nytänkande att man försöker nå människor i deras egen miljö.

Vi jobbar också med riktade insatser till skolbarn i de områden där tandhälsan är sämre. Fluorsköljningar är till exempel på väg tillbaka. De gamla fluortanterna är vi nog ett antal här i salen som minns. Det har visat sig att fluor är ovärderligt för att förebygga karies. Jag kommer strax tillbaka till detta.

Dessutom jobbar vi genom barnvårdscentralerna, också med hjälp av folktandvården. Många vet säkert att alla förstagångsföräldrar får råd och stöd när det gäller kost och tandborstning. Det gäller hela länet och inte bara vissa områden.

Till det kommer att vi i tandvårdsnämnden under det senaste året har arbetat fram en helt ny modell och utvecklat den generella tandvårdspengen för barn. Den nya pengan utgår helt från behovet av tandvård. Med hjälp av modern statistik har hela länet indelats i ett finmaskigt nät av små områden där vi vet att vårdbehoven är olika. Alla barn inom ett område med stort vårdbehov får då en tandvårdspeng med särskilt tillägg. Det är mycket små områden, nästan kvarter. Det är klart att det vore allra bäst om vi kunde utgå från varje enskild person, men vi har i vart fall inte ännu administrativa möjligheter att genomföra det.

Kontentan är att ju större vårdbehovet är, desto mer pengar kommer att följa barnet till den tandläkare som barnet väljer tillsammans med sina föräldrar. Det innebär att om ett barn från ett geografiskt område med stort vårdbehov väljer en tandläkare i närområdet eller en tandläkare någon annanstans i länet följer pengan med, på en nivå som är anpassad till barnets vårdbehov. I dag vet vi att pengan är lika stor oavsett vårdbehovet. Det innebär att ganska många tandläkare som har många barn med stort vårdbehov har svårt att få lönsamhet i sin verksamhet.

På det här viset kommer vi nu att uppmärksamma just de barn som har sämre tandhälsa, och de kommer att få en större andel av de resurser som finns till förfogande. Den modell som jag nu har beskrivit kommer vi att besluta om i tandvårdsnämnden på vårt decembersammanträde. Jag tror att det blir ett klokt sätt att använda pengarna effektivt och för att se till att de träffar rätt målgrupp. Jag tycker också att det är viktigt att påpeka att vi har varit politiskt eniga och överens om att jobba på det sättet.

Så har vi jobbat hittills. Inför framtiden vet jag att vi har mer i rockärmen när det gäller målinriktade insatser. Alldeles i dagarna har det kommit en ny, stor rapport, en så kallad SBU-rapport från staten. Den handlar om att förebygga karies. Just nu är den föremål för studier inom tandvårdsstaben. Där försöker man se hur man utifrån rapporten skulle

kunna utveckla nya metoder inom just den förebyggande tandvården. Jag vet bland annat att utredningen har kommit fram till att tandborstning med fluortandkräm är väldigt bra. För att ta det som exempel handlar det om att komma fram till praktiska metoder för att få föräldrar och barn att praktisera det i större utsträckning.

Alla de riktade åtgärder som jag har nämnt är jag övertygad om kommer att spela en viktig roll för att minska skillnaden mellan områden med sämre och bättre tandhälsa. Men eftersom det handlar om förebyggande åtgärder går det naturligtvis inte särskilt snabbt att utläsa några svar. Vitsen är dock att inrikta sig på rätt målgrupper – inte slösa medel på svepande, generella åtgärder där vi vet att större delen av pengarna är ett slag i luften.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut med anledning av motionen.

Anförande nr 101

Lena - Maj Anding (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Vi har precis fattat beslut om en helt ny organisation där tandvården plötsligt ingår i något helt annat som finns med i en beredning under hälso- och sjukvårdsutskottet, där det är utskottet och landstingsstyrelsen som ska besluta om dessa frågor.

Genom detta och på grund av att vi faktiskt har fastställt en gemensam budget känner jag mig nödsakad att yrka bordläggning av ärendet – det är oklara ekonomiska förutsättningar. Att utveckla ett program för att ge gravida kvinnor god information är väl inget konstigt. Men att införa helt fri tandvård för gravida kvinnor är något som vi måste se över.

På grund av att de ekonomiska förutsättningarna är lite oklara genom den nya organisationen yrkar jag alltså på bordläggning av ärendet.

Anförande nr 102

Kenneth Sjökvist (s): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det Lena Cronvall-Morén pratade om är säkert jättebra, jättefint och jätteangeläget att genomföra. Men det var inte det motionen handlade om. Motionen gällde något annat, bland annat att ta bort karies där den fysiskt förekommer.

Men jag ska inte uppehålla mig så länge vid det, utan jag kan ansluta mig till den poäng som Stig Nyman hade när han sade att vi är på väg att ändra organisationen. Då kan det vara rimligt att den nya organisationen får möjlighet att se på motionen.

Därför tillstyrker jag förslaget att bordlägga motionen, så att den nya organisationen får ta upp motionen till behandling.

Ordföranden: Jag vill fästa fullmäktiges uppmärksamhet på att om vi bordlägger ärendet tas det upp på nästa sammanträde. Den mer korrekta behandlingen är väl att återremittera ärendet.

Anförande nr 103

Kenneth Sjökvist (s): Det var precis det jag menade, herr ordförande. Tack för klarläggandet!

§ 206

Förslag nr 87

Anförande nr 104

M a r i e - L o u i s e S e l l i n (v): Herr ordförande, fullmäktige! Den här motionen har liksom nästa legat till sig ett tag, och vi har hunnit byta majoritet. Icke förty är den mycket viktig. Vi kan praktiskt taget dagligen i massmedier läsa om våra barns hälsa och om övervikt som våra barn drabbas av.

Jag tycker att svaret på motionen är mycket bra, och jag tackar för det. Jag ser fram emot att både vår nuvarande majoritet och oppositionen kan vara med om att föra en dialog med KSL kring de här problemen och att landstinget och KSL gemensamt kanske kan se till att få någon form av morot för att skolorna ska arbeta mer intensivt för barns rörelse och även matvanor.

Anförande nr 105

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 106

M a r i e - L o u i s e S e l l i n (v): Landstingsstyrelsens förslag innehåller två uppsatser. Jag tycker att den första är väldigt bra, och jag ställer mig bakom den. I övrigt kunde svaret ha varit mera utvecklande.

Anförande nr 107

Marie-Louise Sellin (v): Ordförande, ledamöter! Också denna motion har, som jag tidigare sade, legat till sig en hel del. I förslaget till beslut föreslås att motionen ska anses besvarad. Nu har tillgängligheten definitivt inte blivit bättre. Jag kan inte heller se att de turboprojekt som har genomförts har givit de utslag som den tidigare majoriteten hade hoppats på. Det handlar helt enkelt om att jobba vidare med hela primärvården. Det har gällt för den tidigare majoriteten, och vi kommer att fortsätta på den vägen.

Jag yrkar bifall till vårt förslag i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 108

Andrés Kärrik (fp): Ordförande! Jag betvivlar inte alls att Marie-Louise och den nya majoriteten kommer att jobba vidare med det mål som finns i motionen, nämligen att öka primärvårdens tillgänglighet. Det har ju också den avgående majoriteten gjort, och den kan redovisa betydande framsteg. Men vi är alldeles överens om att det fortfarande finns väldigt mycket att göra. Det har inte heller varit några politiska skyttegravar kring målet ökad tillgänglighet.

Möjligen kunde jag föreslå att ni på majoritetskanten tar en snabb överläggning och funderar på en återremiss för att hyfsa till själva beslutet. Yrkandet i motionen går ut på att man ska uppdra saker åt produktionsnämnden, och den har ju för bara tio minuter sedan upphört. Dessutom är formuleringen inte till hundra procent lyckad, i den meningen att det där sägs att man ska ändra i nuvarande arbetsordning för att primärvården ska bli tillgänglig. Det finns inte några arbetsordningar i den gamla meningen, där man i ett antal punkter fastlägger vad som ska göras på en vårdcentral. Marie-Louise menar nog inte heller att några sådana finns.

Jag tror att vi egentligen är överens om att det finns väldigt många olika orsaker när vårdcentraler inte är tillgängliga. Ibland har de ett uselt telefonsystem. Inom en del sjukvårdsområden är man fortfarande ansluten till en gigantisk centralväxel, som med naturlagens nödvändighet inte kan fungera på måndag förmiddag eftersom det är för många samtal. Där måste man göra någonting åt just det.

På andra ställen handlar det om en rejäl underbemanning för att man inte har lyckats rekrytera personal i den omfattning som politikerna önskar och är beredda att betala för. Ibland måste man kanske till och med betala mera än man hade tänkt sig.

Det gäller alltså inte sättet att jobba. Jag tror inte att det är avsikten, Marie-Louise, men det kan tolkas som någon sorts kritik mot att vårdpersonalen jobbar på fel sätt. Det finns kanske också sådana ställen, men det är inte avsikten med motionen. Inom ramen för en återremiss tror jag att vi rent av skulle kunna fixa till ett enigt beslut i fullmäktige så

småningom. Jag tycker dock att det vore lite förmätet av mig att själv framställa det yrkandet.

Anförande nr 109

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Det här är en väldigt angelägen och bra motion, och vi stöder självklart de mål som också Andres mycket vällovligt pratade om när det gäller tillgängligheten i primärvården. Vi har precis antagit en förändrad organisation, och jag stöder därför förslaget om återremiss.

Anförande nr 110

M a r i e - L o u i s e S e l l i n (v): Herr ordförande och Andres Käärik! Det är såvitt jag förstår i och för sig så att produktionsnämnden ska vara kvar till årsskiftet, men med tanke på omorganisationen tycker jag att vi ska besluta om en återremiss.

Anförande nr 111

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Jag vill först säga att jag kan instämma i förslaget om återremiss. Däremot håller jag inte riktigt med om allt som Marie-Louise sade. Hon menade att man inte kan se några spår av att det har blivit bättre. Jag tycker att vi kan se många sådana spår, och det är därför som jag har begärt ordet.

Landstingsledamöter och ordförande! Under de senaste fyra åren har vi arbetat väldigt intensivt för att förbättra tillgängligheten i primärvården. Vi har nått väldigt långt, men det är inte så bra som det skulle kunna bli. Det är alldeles riktigt, som Marie-Louise säger och skriver i sin motion, att vi tillsammans bör göra någonting för att det ska bli bättre.

Jag skulle vilja passa på att för de nya fullmäktige berätta det som jag redovisat så många gånger förut, nämligen vad vi har gjort i Södra Stockholms sjukvårdsområde, varför vi gjorde det och vad det har lett fram till.

För lite drygt fyra år sedan hölls ett val, och före det valet lovade vi att om vi skulle vinna skulle vi förbättra primärvården, särskilt i södra Stockholm. Den dåvarande vänstermajoriteten hade lagt ned tre vårdcentraler, tvångsomflyttat personal och gett patienterna längre väg till vården. Man hade vakanser, och det gick inte att göra nyrekryteringar även om man tillsköt ökade resurser. Valfriheten fungerade nästan inte alls.

När vi fick makten bestämde vi därför dels att vi skulle utöka kapaciteten och uppdraget, dels att vi skulle konkurrensupphandla. Det som vi har gjort under mandatperioden är att vi har startat 3 nya husläkarmottagningar och 2 filialer. Det finns ungefär 20 nya allmänläkartjänster på husläkarmottagningarna. Nästan ingen är vakant, och det finns väldigt få hyrläkare.

Antalet jourmottagningar har ökat från 2 till 5. Jourbilen finns kvar på nätterna, och vi har sett till att den har blivit känd och att den numera används, inte bara väntar på att någon ska ringa. Vi har dessutom ökat samarbetet mellan husläkarna och Södersjukhuset. Alla husläkarteam drivs av privata företag. Det finns en mångfald att välja bland, både för personal och patienter.

De här mottagningarna och de privata entreprenörerna har skrivit på väldigt tuffa avtal, som de gör sitt bästa för att uppfylla. Där regleras väldigt noga hur tillgängligheten ska se ut. De här avtalen är ganska lätta att följa upp. Vi har gjort flera tillgänglighetsundersökningar. Sådana gjorde man aldrig förut – det brydde man sig inte om på den gamla tiden. De som vi har gjort visar inte fullt godkänt resultat, men de pekar på en tydlig trend åt rätt håll. Tillgängligheten ökar, sakta men säkert, och jourmottagningarna är väldigt populära, särskilt bland barnfamiljer.

Valfriheten har ökat markant, och vi har efter olika projekt sett att besöken på Södersjukhusets akutmottagning från södra Stockholms befolkning har minskat. Det är ett trendbrott. Det har såvitt jag vet aldrig någonsin hänt tidigare. Det kan bara tyda på att människor trots allt ser att primärvården har blivit mycket bättre.

Jag skulle vilja slå ett slag för det här receptet för att förbättra tillgängligheten, som går ut på att släppa fram flera aktörer på marknaden och låta dem konkurrera om patienterna. Först då kan man nå en riktigt god tillgänglighet. Jag vet att vi på nästa möte ska diskutera budgetförslaget, men jag blir orolig när ni pratar om egenregianbud. Man kan tycka att det inte är så farligt att lägga in ett egenregianbud, men jag är orolig för vad det leder fram till, nämligen att färre vågar etablera sig och satsa all kraft och sina personliga resurser för att starta en verksamhet som man tror på, inte bara för sin egen skull utan framför allt för patienterna.

Jag är därför lite glad, Marie-Louise, för att du har väckt den här motionen. Du pekar på ett problem och visar en vilja att det ska lösas. Om motionen återremitteras i dag hoppas jag att vi på något sätt tillsammans ska kunna bevaka att så faktiskt sker och att min oro för att mångfalden ska försvinna kanske inte besannas.

§ 208

Förslag nr 89

Anförande nr 112

J a n e t M a c k e g å r d (s): Ordförande, fullmäktige! I dag får barn med Aspergers syndrom individuella insatser upp till nio års ålder. Därefter får de insatser i grupp, trots att barnen har rätt till individuella insatser. Vi vet alla att ju tidigare insatserna görs desto bättre är det för barn och föräldrar och även för samhället. De insatser som görs utförs i nära samarbete med berörda kommuner. Det är alltså viktiga saker för kommun och landsting likaväl som för barnen.

I den budget som vi lägger fram finns det ett utredningsuppdrag. Det är viktigt att det får komma med i det här beslutet. I ärendet framhålls att en utvärdering och analys av insatta förstärkningar bör genomföras. Det sker en del saker på habiliteringsområdet, och man föreslår att beslut om ytterligare åtgärder bör avvaktas tills utvärderingen är genomförd.

Med anledning dels av utvärderingen, dels det uppdrag som finns i vår budget ställer jag mig bakom det förslag till beslut som finns, nämligen att motionen ska anses behandlad.

Anförande nr 113

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 114

S u s a n n a B r o l i n (v): Fru ordförande, fullmäktige! Jag vill för dem som fördjupat sig så mycket i skattesatser och dylikt att de inte hunnit läsa motionen bara kort presentera denna. Motionen handlar om att barnmorskor ska erbjudas att frivilligt lära sig vissa nyckelbegrepp på främmande språk. Detta har prövats bland annat i Malmö, och jag har fått uppslaget därifrån.

Denna utbildning har gett ett väldigt positivt resultat. Den har lett till en kontakt. Man har inte kunnat avstå från tolkarna, och det har jag varit tydlig om i min motion, men man har kunnat få en kontakt och kunnat börja prata. Det har också gjort att man har fått en större förståelse för kulturella betingelser. Man har så att säga kunnat finna varandra, och det är enormt viktigt för den som ska föda barn. Vi har ju tidigare här i salen pratat om förlossningsrädsla.

Motionen har blivit positivt besvarad. Man säger att det här kan vara ett väldigt bra sätt att få kontakt. Jag tackar för det och instämmer i att det, som framhålls, inte finns någon central lösning på hur det här ska fungera. Det måste man komma fram till på varje enhet. Jag tror att det är klokt, och jag tackar för det.

Anförande nr 115

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Ordförande, landstingsledamöter! Jag har lovat Folke Schött att säga några ord eftersom han inte är kvar här men står som föredragande landstingsråd.

Vi moderater tycker att det här är en bra idé. Jag tycker att den modell som Susanna beskriver, att man kan lära sig en del nyckelord, är alldeles utmärkt, men jag tycker inte att man når riktigt ända fram.

Jag tycker precis som du och som också framhålls i svaret att detta naturligtvis inte ska vara förenat med något tvång. Jag tycker också att man skulle ge möjligheter för barnmorskor och mammor till en öppnare förlossningsvård genom att invandrarkvinnor även kan söka sig till en barnmorska som inte bara kan några nyckelord utan som kan hela språket. Det kan finnas någon som arbetar på en mödravårdscentral. Det kan också vara någon av de hemförlösare som arbetar i länet eller en barnmorska från ett annat län som skulle kunna få följa med in på det sjukhus som man väljer att förlösas på.

Det här skulle kunna utvecklas till att inte bara gälla invandrarkvinnor utan också handikappade kvinnor. Döva och blinda och även kvinnor med andra handikapp kan ha väldiga problem med att kommunicera i den situation som uppstår under en förlossning, när man inte riktigt är sig själv. Jag tycker också att man skulle göra något för att ge dem en möjlighet att ta med sig en barnmorska, att hitta en barnmorska eller helt enkelt att välja en förlossningsklinik som kan erbjuda det här.

Jag kommer här tillbaka till det som ni vet är min lösning på alla problem. Jag tror att det här skulle lösa sig av sig självt om man släppte mångfalden fri. Det förutsätter förstås att man har en överkapacitet och att man stimulerar individuella lösningar och faktiskt visar att man tycker att det är viktigt både att det finns tillräckligt med förlossningsplatser och att det finns möjlighet att välja just det som passar den blivande mamman. Det förutsätter också att man inte gör som man gjorde tidigare, nämligen lägger ned förlossningskliniker, som man gjorde på Nacka sjukhus och på Löwenströmska sjukhuset. Som ni kanske minns fanns det en pytteliten början till det här, men den försvann med besked.

I dag finns det en sådan här idé på Södersjukhuset, där man nu börjar med Storken. Man väver in lite av ABC:s koncept, tillåter lite olika varianter av barnmorskor i arbetet och lite mer individuella lösningar. Jag tycker att det är bra att du tar upp det här, Susanna, och jag tycker att vi ska fortsätta och försöka se till att vi kan få det ännu bättre med ännu fler individuella lösningar.

Förteckning över talare

(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Nyman (kd) 9:1, 2, 10, 12, 15, 29, 32, 48, 52, 55, 58, 60, 64, 79, 83, 99, 105, 113
Klasmark Bo (-) 9:3
Nilsson Elwe (m) 9:4, 20, 24
Landstingsrådet Larsson (s) 9:5, 19, 21, 25, 26, 33, 35, 40, 45, 67, 71, 84, 94, 96
Landstingsrådet Rydberg (fp) 9:6, 8, 13, 17, 28, 47, 50, 61, 63, 77
Landstingsrådet Cederenius (mp) 9:7, 9, 22, 30, 36, 59, 62, 65
Landstingsrådet Sevefjord (v) 9:11, 14, 23, 37, 54, 57
Landstingsrådet Berger Kettner (s) 9:16, 18
Landstingsrådet Heister (m) 9:27, 31, 34, 46, 51, 56
Ljungberg Schött Marie (m) 9:38, 111, 115
Stjernström Mikael (kd) 9:39, 41
Anding Lena-Maj (fp) 9:42, 85, 101, 109
Carlsson Boel (s) 9:43
Askensten Åke (mp) 9:44
Landstingsrådet Ros (s) 9:49, 53, 72
Landstingsrådet Wennerholm (m) 9:66, 68
Cederfelt Margareta (m) 9:69
Landstingsrådet Wallhager (fp) 9:70, 73
Reinfeldt Filippa (m) 9:74, 78, 81, 87, 89
Carpelan Cecilia (fp) 9:75
Landstingsrådet Dahlberg (s) 9:76, 80, 82
Lönnberg Anders (s) 9:86, 88, 90
Almqvist Måns (v) 9:91
Käärik Andres (fp) 9:92, 108
Håkansson Carin (fp) 9:93, 95, 97
Sjökvist Kenneth (s) 9:98, 102, 103
Cronvall-Morén Lena (m) 9:100
Sellin Marie-Louise (s) 9:104, 106, 107, 110
Mackegård Janet (s) 9:112
Brolin Susanna (v) 9:114